

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ
k počítačovým sociálním sítím a jejich
zkušenosti s nimi

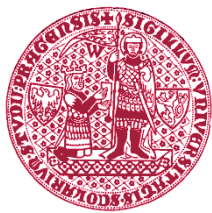
Bc. Michaela Tomková

Katedra informačních technologií a technické výchovy

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.

Studijní program: N7504 Učitelství pro střední školy

2012

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra informačních technologií a technické výchovy

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉHO ÚKOLU

akademický rok 2009/2010

Jméno a příjmení studenta: **Michaela Tomková**

Studijní program: **N7504 Učitelství pro střední školy**

Studijní obor: **Učitelství VVP pro ZŠ a SŠ – informační a komunikační technologie**

Název tématu práce v českém jazyce:

Přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím a jejich zkušenosti s nimi

Název tématu práce v anglickém jazyce:

Primary and Secondary School trainee teachers' approaches to and experience of computer-based social networks

Pokyny pro vypracování:

1. Analýza možností využití a funkcí sociálních sítí pro potřeby učení
2. Zmapování a vyhodnocení zkušeností budoucích učitelů ZŠ a SŠ se sociálními sítěmi v jejich osobním životě a pro učení
3. Zmapování představ budoucích učitelů o způsobech využití sociálních sítí pro vzdělávací účely a jejich vyhodnocení
4. Návrh modelových situací využití sociálních sítí pro vzdělávací účely (např. ve vzdělávání budoucích učitelů)

Vedoucí diplomové práce: **doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.**

Předpokládaný rozsah diplomové práce¹: **80 stran**

Datum zadání práce: **1.11.2009**

Předběžný termín odevzdání práce: **duben 2011**

Práce se odevzdává ve dvou knihařsky svázaných exemplářích v pevných deskách. Současně se odevzdává jeden její stejnopis na nepřepisovatelném nosiči dat (CD, DVD).

V Praze dne:

.....
doc. PhDr. Vladimír Rambousek, CSc.
vedoucí katedry

¹ Minimální rozsah diplomové práce je standardně 60 normostran (108 000 znaků vč. mezer) vlastního textu.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím a jejich zkušenosti s nimi* vypracovala pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita pro získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování
doc. RNDr. Miroslavě Černochové, CSc. za její cenné
rady a trpělivost při vedení mé diplomové práce.

.....

podpis

NÁZEV:

Přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím a jejich zkušenosti s nimi

AUTOR:

Bc. Michaela Tomková

KATEDRA:

Katedra informačních technologií a technické výchovy

VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.

ABSTRAKT:

Předmětem diplomové práce je oblast online sociálních sítí z pohledu jejich funkcí a možného využití pro potřeby učení. Cílem práce je analyzovat tyto funkce a jednotlivé možnosti online sociálních sítí pro edukaci, jako i zmapovat situaci na poli zkušeností a představ budoucích učitelů základních a středních škol s online sociálními sítěmi, a to jak v jejich osobním životě, tak i v jejich budoucí profesi. K naplnění cílů diplomové práce byly použity teoretické i empirické výzkumné metody. Z teoretických to konkrétně bylo studium a analýza odborné literatury, článků a uskutečněných zahraničních výzkumů. Empirické výzkumné metody zahrnovaly metodu dotazníkového šetření a metodu rozhovoru. Na závěr diplomové práce jsou shrnuty a vyhodnoceny výsledky explorativních metod výzkumu a formulovány závěry.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Budoucí učitelé, edukace, online sociální sítě

TITLE:

Primary and Secondary School trainee teachers' approaches to and experience of computer-based social networks

AUTHOR:

Bc. Michaela Tomková

DEPARTMENT:

Department of information technology and technical education

SUPERVISOR:

doc. RNDr. Miroslava Černochová, CSc.

ABSTRACT:

The diploma thesis is dealing with online social networks, its functions and possible usage in education. The purpose of diploma thesis is to analyze these particular functions and their possibilities of usage in education process and also map the situation around experience and ideas of Primary and Secondary School trainee teachers in their personal lives and also for their next profession as teachers. The objectives of the thesis were fulfilled using theoretical and empirical research methods. The theoretical methods contained study and analysis of scientific literature, articles and study of results of theme related foreign experiments. The empirical research methods subsumed questionnaire and interview. In the end there is the conclusion of the thesis evaluation and summary of the explorative research results and formulated research findings.

KEYWORDS:

School trainee teachers, education, online social networks

Obsah

1	Úvod	9
2	Vymezení výzkumného pole, problémů a cílů práce	11
2.1	Výzkumné pole	11
2.2	Výzkumné problémy	11
2.3	Cíle výzkumu	12
2.4	Metody výzkumu	13
3	Teoretická část	14
3.1	Pojem sociální sítě	14
3.2	Analýza sociálních sítí	14
3.3	Internetové sociální sítě	18
3.3.1	Stručná historie Internetu	18
3.3.2	Web 1.0, 2.0, 3.0	18
3.4	Sociální software	21
3.5	Sociální sítě na internetu - definice	22
3.6	Historie a vývoj online sociálních sítí	23
3.7	Rozdělení online sociálních sítí	27
3.8	Chování uživatelů na online sociálních sítích	29
3.9	Mladí lidé a jejich zkušenosti s online SNS – přehled zahraničních výzkumů	29
3.10	Vztahy student/žák a učitel na online sociálních sítích	33
3.11	Network literacy	35
3.12	Výhody užívání online sociálních sítí	37
3.13	Nevýhody a úskalí SNS	38
3.14	Ochrana před riziky SNS	40
3.15	Příklady využití online sociálních sítí pro potřeby učení	41
3.15.1	Využití profilových SNS	42
3.15.2	Využití obsahových SNS	44
3.15.3	Využití „white labels“ SNS	44
4	Empirická část	47
4.1	Výzkumné předpoklady	47
4.2	Výzkumné metody	47
4.2.1	Dotazníkové šetření	47
4.2.2	Rozhovory se studenty	49

<i>Výzkumné otázky kladené při rozhovorech a získané výsledky</i>	49
4.3 Výsledky kvantitativního a kvalitativního výzkumného šetření	51
4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření	51
<i>Výběr respondentů</i>	51
<i>Charakteristika souboru respondentů</i>	52
<i>Výsledky</i>	54
<i>Shrnutí dotazníkového šetření</i>	78
4.3.2 Výsledky rozhovorů se studenty	80
<i>Výběr respondentů</i>	80
<i>Výsledky</i>	81
<i>Shrnutí rozhovorů se studenty</i>	94
5 Vyhodnocení výzkumných předpokladů	97
6 Diskuse	99
7 Závěr	102
8 Seznam použitých informačních zdrojů	104
9 Seznam obrázků	109
10 Seznam tabulek	109
11 Seznam grafů	110
12 Přílohy	112
Příloha A – Dotazník	112
Příloha B - Ukázky přepisů vybraných rozhovorů se studenty	121

1 Úvod

Online sociální sítě se v dnešní moderní společnosti 21. století staly nejnovějším fenoménem v oblasti distribuce různých, nejčastěji osobních, informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Pronikají hluboko a do všech oblastí každodenního života a je téměř nemožné se bez nich naprosto obejít.

Oblast online sociálních sítí je momentálně velice populární tématikou hlavně v médiích. Ačkoli sociální sítě jako takové existovaly dávno před počítačem a internetem, právě ve spojení s technologií dostávají nový rozměr. Společnost je pořád jenom na začátku objevování všech jejich funkcí a možností. O dopadech na životy je zatím známo jen velice málo. Postupem času se ale dozvídáme pořád víc informací, snažíme se je prozkoumat i předpovídat jejich budoucnost. V konečném důsledku ale až další generace budou schopny posoudit efekt, jaký online sociální sítě na nás budou mít v globálním kontextu.

Tato diplomová práce se bude věnovat online sociálním sítím z hlediska jejich možnosti využití a funkcí pro potřeby učení. Počítačové sociální sítě mají samozřejmě mnoho výhod. Od rychlosti, s jakou se přes ně informace šíří, přes jejich interaktivitu až po jednoduchost, jak se lze přes ně lehko spojit s ostatními. Přinášejí s sebou ovšem i negativní důsledky spojené s jejich nadměrným nebo nesprávným užíváním.

V teoretické části diplomové práce bude realizována analýza možností a funkcí online sociálních sítí. Nejdřív bude nutno podívat se blíže na samotný pojem online sociální sítě, objasnit jejich vznik a vývoj, vymezit pole výzkumu, vytýčit výzkumné cíle a problémy. Následně budou výzkumné cíle práce naplňovány pomocí shrnutí a zhodnocení odborných článků, literatury a uskutečněných zahraničních výzkumů a studií, které s daným tématem souvisejí. Oblast online sociálních sítí je široká a je potřeba ujasnit si, k čemu všemu je lze využívat a na co všechno si při jejich užívání dávat pozor.

Praktická nebo jinak řečeno empirická část práce se bude týkat zmapování situace mezi budoucími učiteli ZŠ a SŠ - nynějšími studenty Pedagogické fakulty. Jak přistupují k využívání online sociálních sítí (dále jen SNS²) ve svých životech, zda je využívají i pro řešení

² Social Network Sites

edukačních záležitostí a jestli si umí představit využití online SNS i ve svém budoucím povolání. Tato část diplomové práce bude řešena smíšenou formou výzkumného šetření. Konkrétně se bude realizovat pomocí kvantitativních (dotazník) a kvalitativních (rozhovor) výzkumných metod. Prostřednictvím využití těchto metod budou na základě provedeného výzkumu identifikovány a objasněny zkušenosti budoucích učitelů ZŠ a SŠ s online sociálními sítěmi a jejich přístupy k nim. Výsledkem práce by mělo tedy být zmapování problematiky využití online SNS pro vzdělávací účely a zjištění představ budoucích učitelů o způsobech, jak lze online SNS využít v edukačním procesu, včetně doporučení modelových situací (např. ve vzdělávání již samotných budoucích učitelů).

2 Vymezení výzkumného pole, problémů a cílů práce

2.1 Výzkumné pole

Výzkumným polem diplomové práce je oblast počítačových sociálních sítí neboli online sociálních sítí a jejich využívání pro potřeby učení. Oblast samotných online sociálních sítí je velmi rozsáhlá. Zahrnuje různé druhy online sociálních sítí, kde každá z nich překonala jistý vývoj. Liší se svými funkcemi a tedy i možnostmi využití. Diplomová práce se snaží analyzovat tyto jednotlivé možnosti online sociálních sítí a jejich funkce pro potřeby učení, jinak řečeno zjišťuje možnosti jejich začlenění do výchovno-vzdělávacího procesu. Dále se diplomová práce snaží o zmapování zkušeností a představ budoucích učitelů ZŠ a SŠ s online sociálními sítěmi v jejich každodenním životě a též o zmapování možností jejich využití pro vzdělávací účely. Samotné výchozí předpoklady využívání online sociálních sítí jsou komplementovány na základě výsledků různých studií, které byly realizovány ve většině případů v zahraničí. Tyto studie se zaměřují hlavně na možnosti využití online sociálních sítí pro různé účely (i edukační) a chování mladých lidí na online sociálních sítích (do skupiny mladých lidí lze řadit i budoucí učitele ZŠ a SŠ). Po analýze možností a funkcí sociálních sítí pro potřeby učení v teoretické části diplomové práce jsou získané předpoklady dále ověřovány v empirické části práce

Následující hlavní a dílčí výzkumné problémy byly vyvozeny z tématu diplomové práce a jsou formulovány pomocí otázek. Na otázky se pak snaží reagovat cíle výzkumu diplomové práce.

2.2 Výzkumné problémy

Hlavní výzkumný problém

HVP: Jaké přístupy³ mají budoucí učitelé ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím?

Aby bylo možné identifikovat přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím a odpovědět na HVP, je zapotřebí vymežit dílčí výzkumné problémy. Zjistíme-li, jaké mají budoucí učitelé zkušenosti s užíváním sociálních sítí a jaký mají postoj k jejich

³ Přístupem rozumějme názory, zkušenosti, představy, nikoliv technologickou dostupnost.

využití pro potřeby vzdělávání, získáme ucelenou představu o přístupech budoucích učitelů ZŠ a SŠ k online sociálním sítím.

Dílčí výzkumné problémy

DVP₁: Jaké zkušenosti mají budoucí učitelé ZŠ a SŠ s počítačovými sociálními sítěmi v osobním životě?

DVP₂: Jaké jsou představy budoucích učitelů ZŠ a SŠ o způsobech využití počítačových sociálních sítí pro vzdělávací účely?

DVP₃: V jakých situacích lze využít počítačové sociální sítě pro vzdělávací účely?

Z hlavního a dílčích výzkumných problémů praktické části diplomové práce byly redefinovány následující hlavní a dílčí cíle výzkumu.

2.3 Cíle výzkumu

Hlavní výzkumný cíl

HVC: Cílem výzkumu je zmapovat a vyhodnotit přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím.

Podobně jako u výzkumných problémů i zde je třeba vymezit dílčí výzkumné cíle, díky nimž lze naplnit HVC. Zmapujeme-li a vyhodnotíme-li zkušenosti a představy budoucích učitelů ve vztahu k online sociálním sítím, získáme celkový obraz o přístupech budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím.

Dílčí výzkumné cíle

DVC₁: Zmapovat a vyhodnotit zkušenosti budoucích učitelů ZŠ a SŠ s počítačovými sociálními sítěmi v jejich osobním životě.

DVC₂: Zmapovat představy budoucích učitelů ZŠ a SŠ o způsobech využití počítačových sociálních sítí pro vzdělávací účely.

DVC₃: Navrhnout modelové situace, při kterých lze využít počítačové sociální sítě pro vzdělávací účely.

2.4 Metody výzkumu

K realizaci diplomové práce bylo využito jak teoretických tak i empirických metod výzkumu. Z teoretických metod dominovaly při řešení diplomového problému studium a analýza odborné literatury, odborných článků a také výsledků již uskutečněných výzkumů a případových studií. Z empirických metod byly využity metody explorativní – konkrétně metoda dotazníkového šetření a metoda rozhovoru (Pelikán, 2007).

Při pedagogickém výzkumu byla zvolena kombinace kvantitativních a kvalitativních postupů, tedy šlo o strategii smíšeného výzkumu. Důvodem k této zvolené strategii je snaha o získání relevantnějších odpovědí na kladené otázky a zároveň tak i snaha řešit výzkumný problém komplexněji. Strategie smíšeného výzkumu byla zvolena za účelem komplementarity - objevování překrývajících se a různých aspektů, které jsou získané rozdílnými metodami, a expanze - snaha o širší záběr a rozsah studie použitím různých metod při zkoumání jednotlivých komponent problému (Hendl, 2005).

V případě kvantitativní metody to byla konkrétně metoda dotazníku s uzavřenými a polouzavřenými otázkami. Dotazníkovou metodou se zjišťují zkušenosti studentů – budoucích učitelů ZŠ a SŠ s online sociálními sítěmi a jejich představy, jak v jejich osobním životě, tak i pro potřeby učení.

Kvalitativní metoda v empirické části pedagogického výzkumu byla realizována konkrétně pomocí metody strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami. Rozhovor byl proveden s vybranými studenty navazujícího magisterského studia. V rozhovorech se studenty se zjišťovaly jejich názory na online sociální sítě, zkušenosti s nimi i jejich budoucí konkrétnější představy o jejich využití pro pedagogickou praxi.

3 Teoretická část

V teoretické části diplomové práce je nutno se podrobně podívat na samotný termín počítačové sociální sítě nebo online sociální sítě. K vymezení pojmu je zapotřebí podívat se do nedávné historie zrodu a vývoje technologií Internetu a dále taky do historie matematiky, konkrétně teorie grafů. To všechno i mnohem víc mělo totiž vliv na vývoj online sociálních sítí tak jako je známe dnes a podle všeho, jejich vývoj není ani teď u konce, právě naopak. S přibývajícimi různými funkcemi se nám totiž otevírají stále nové a nové možnosti jejich využití.

3.1 Pojem sociální sítě

Pojem sociální sítě existoval dávno předtím, než vznikl internet a internetové sociální sítě tak, jak je známe dnes. Poprvé jej použil sociolog Jameson Barnsom v roce 1954: *„Sociální struktura z uzlů (nodes), které jsou obecně jednotlivci nebo organizace. Sociální síť reprezentuje vztahy a „toky“ mezi lidmi, skupinami, organizacemi, zvířaty, počítači nebo jinými informacemi/znalostmi zpracovávajícími entitami“* (Webopedia, 2012).

Sociální sítě lze charakterizovat jako soustavy reciprocitních sociálních vztahů mezi třemi a více lidmi a interakce z nich vzešlé společně se šancemi a omezeními, která sebou přinášejí (Buštíková, 1999).

Ve společenských vědách se o sítích hovoří v souvislosti s vazbami vzájemné pomoci a podpory a také v souvislosti se způsobem organizování práce a s uspořádáním celých firem. Taktéž se hovoří o neformálních sítích vstřícných vztahů příbuzenských a přátelských, ale též i o skrytých a jen málo vstřícných sítích moci a vlivu (Keller, 2009).

Zjednodušeně lze říci, že sociální síť je skupina lidí, kteří navzájem interagují různými způsoby a ve vzájemné komunikaci využívají různorodé prostředky, kterých je v dnešní moderní době nepřeberné množství.

3.2 Analýza sociálních sítí

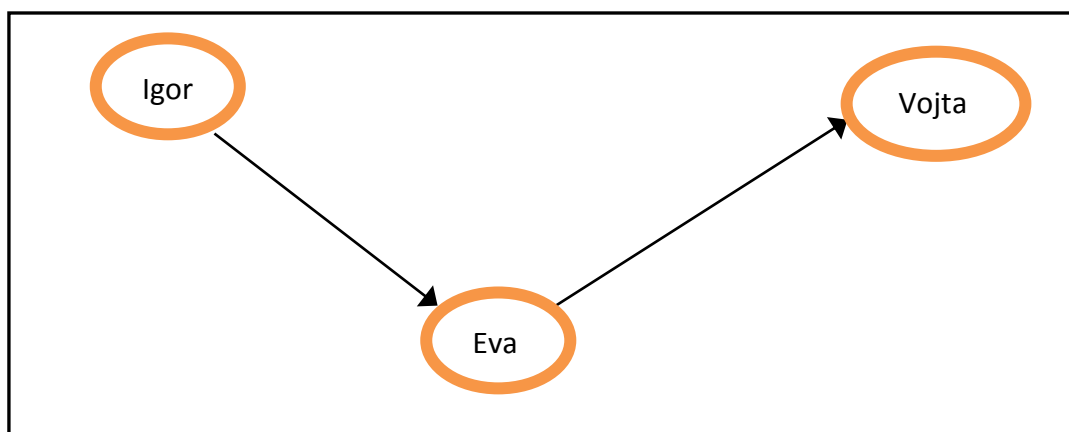
Sociálními sítěmi se zabývá vědecká disciplína zvaná analýza sociálních sítí. „Analýza sociálních sítí (SNA) je mladá vědecká disciplína, která interpretuje svět jako síť složenou ze struktury lidských vazeb. Používá rozmanité zdroje dat, aby zobrazila neviditelnou síť vazeb

lidské kooperace. Tato schopnost jí umožňuje překvapivě široké uplatnění v marketingu, organizačním řízení a mnoha dalších oblastech“ (Schmid, 2010).

V dnešní době si tato disciplína vydobyla své právoplatné místo a uplatňuje se všude, kde je zapotřebí získat údaje soukromého charakteru. Zkoumá, mapuje a měří vztahy mezi uzly, jak už bylo řečeno dříve; uzly mohou být lidé, organizace, počítače atd. Analýza sociálních sítí poskytuje obě, vizuální i matematickou analýzu vazeb neboli vztahů mezi uzly. K vizualizaci máme v zásadě dvě možnosti, první je matice a druhou možností je graf. Josef Šlerka ve svém článku (2011) i svých přednáškách rád využívá pro demonstraci příkladu obou možností (matice, graf) píseň slovenské punkové kapely Zóny A s názvem *Prečo je život taký?* V první sloce totiž text nádherně podává příklad jednoduchého vztahového trojúhelníku: *Igor má rád Evu, Eva jeho nie / a tak preto Igor, stále smutný je. / Eva chce mať Vojta, Vojto Evu nie / a tak preto Eva, stále smutná je.* V matici by vztahy vypadaly takto:

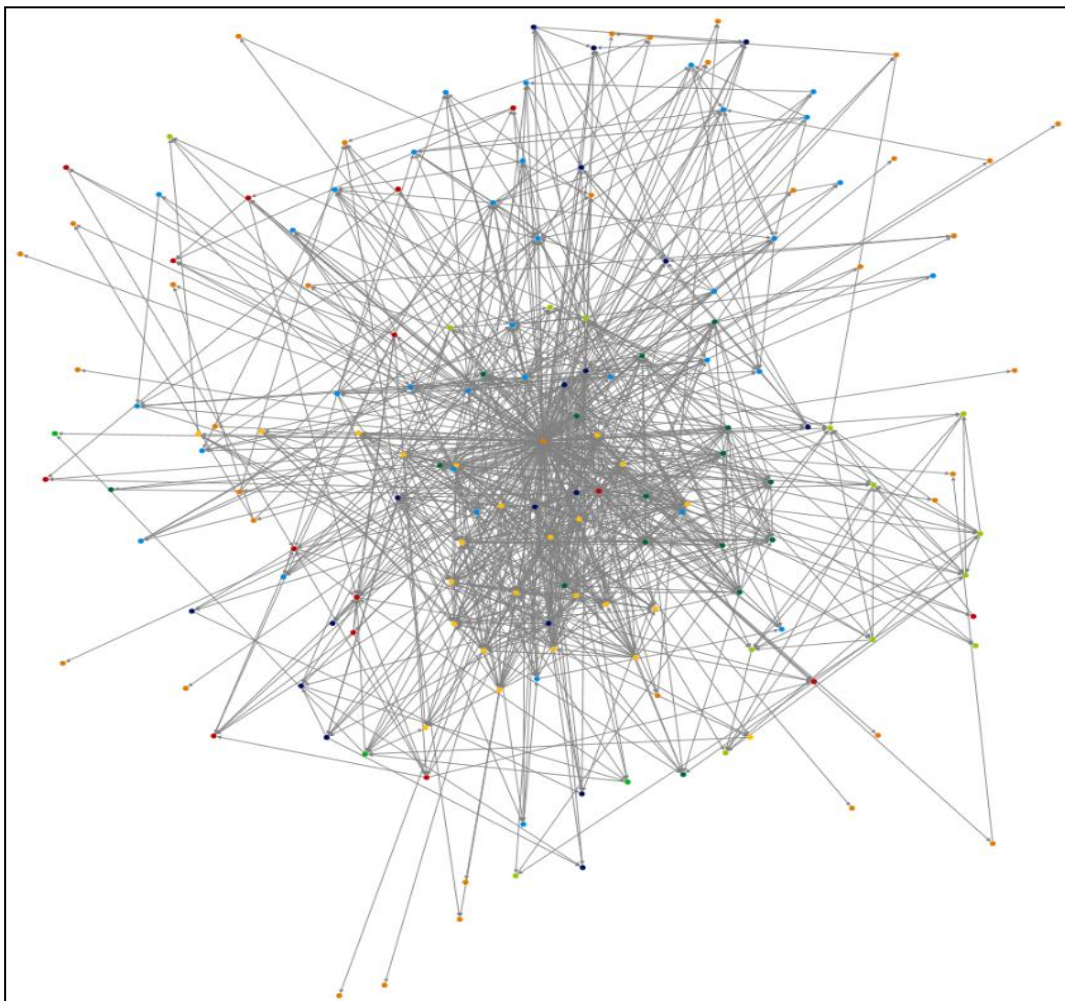
	Igor	Vojta	Eva
Igor	—	0	1
Vojta	0	—	0
Eva	0	1	—

Matice ovšem můžeme převést na graf:

Obrázek 1 Graf matice

Na tomto jednoduchém příkladu vztahů si lze snadno představit i základní pojmy, se kterými analýza sociálních sítí pracuje. Stavebními kameny této teorie jsou principy teorie grafů. Jsou zde tedy **uzly** neboli **vrcholy** (v angličtině se jim říká nodes, vertices, entities, items a podobně) a **vazby** neboli **hrany** mezi nimi (setkat se můžete s označeními jako ties, connections, relationships a podobně). Samotné vazby mohou existovat v několika podobách. Buď jsou orientované, nebo nikoli. Vazby mezi uzly mohou mít i jiné vlastnosti než směr. Mohou mít kupříkladu nějakou váhu podle důležitosti nebo jich může být i více. Podle toho, jaký druh vazeb se v síti nachází, můžeme vymezit základní typologii sítí: síť tedy mohou být **spojité**, **nespojité** a **egocentrické**.

Obrázek 2 Příklad sítě přátel na Facebooku- egocentrická síť (moje vlastní síť vytvořena pomocí programu Node XL)

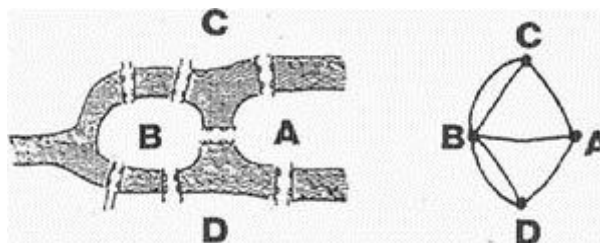
V případě spojitého grafu lze projít od jednoho uzlu k jinému a je jedno po kolika uzlech přitom projdeme. Naopak v nespojitém grafu taková cesta není možná, protože existuje nějaký uzel nebo uzly izolované od ostatních. Zvláštním případem je egocentrická síť,

jejíž příklad je vidět na Obrázku 2. Zde existuje jeden uzel, se kterým jsou propojeny všechny ostatní uzly.

Za grafem se však skrývá mnohem víc, jeho vytvořením a pojmenováním to ani zdaleka nekončí. Údaj o počtu uskutečněných vazeb ke všem možným uzlům se nazývá hustota sítě a říká nám, jak moc nebo málo je daná síť sociálně propojená, tedy do jaké míry ji můžeme nazývat silnou komunitou. Čím víc se totiž jednotlivé uzly navzájem znají (kupříkladu studenti jedné třídy), tím je síť vzájemných vztahů hustější. Naopak třeba cestující v autobuse představují spíše náhodný souhrn osob, hustota sítě je tedy řidší.

Dalšími parametry, které lze v sítích měřit, jsou *degree centrality* – centralita měřená stupněm uzlů (vyjadřuje počet přímých vazeb uzlu k dalším uzlům v síti, čím vyšší je počet těchto vazeb tím vyšší je hodnota centrality degrese; v grafu pak tyto uzly vypadají jako hvězdy s mnoha vazbami od ostatních uzlů). *Closeness centrality* – centralita měřená blízkostí polohy ve středu (nejvyšší je, jestli lze k ostatním uzlům v síti dosáhnout přímou, nezprostředkovanou vazbou a uzly s vysokou mírou blízkosti k středu mají velký vliv na to, co se odehrává v síti) a *betweenness centralities* (centralita měřená středovou mezipolohou je nejvyšší, když cesty mezi libovolnými dvěma uzly sítě vždy procházejí tímto uzlem. O těchto uzlech se pak hovoří i jako o mostech - bridges) (Šlerka, 2011).

Pomocí grafů lze zkoumat řadu skutečností. Jednotlivé míry vypovídají o vlastnostech dané sítě, jejich uzlech a vazbách. Analýzy sociálních sítí se provádějí s využitím teorie grafů, která se zrodila v roce 1736, když Leonard Euler vyřešil královecký problém s mosty (Barabási, 2005).

Obrázek 3 Královecké mosty⁴

⁴ <http://interaktivnivystavy.euweb.cz/disertace/grafy.htm>

3.3 Internetové sociální sítě

3.3.1 Stručná historie Internetu

Aby vůbec mohlo dojít ke vzniku internetových sociálních sítí, bylo nejdřív zapotřebí vzniku internetu jako takového. Jak napovídá již samotný původ slova internet (zkratka z anglického **Interconnected Networks**), jedná se o propojení sítí.

Historie internetu sahá do dob studené války, přesněji do roku 1957, který přinesl první družici Sovětského původu jménem Sputnik. Jako reakci na tento počín Eisenhowerova vláda v USA založila **Advanced Research Projects Agency** (ARPA) – projekt zabývající se speciálním výzkumem nových technologií, které měly najít své využití v oblasti vojenství. V roce 1969 pak vzniká ARPANET – projekt pro vzájemnou komunikaci univerzit a vědeckých pracovišť prostřednictvím vzájemně propojených počítačů (do sítě).

Za prvopočátek sociálních sítí na internetu možno považovat zaslání jednoduchého vzkazu (e-mailu) z jednoho počítače na druhý. Stalo se tak 2.10.1971 programátorem Raymondem Samuelem Tomlinsonem a při prvním pokusu byly počítače od sebe vzdáleny jen několik metrů.

Dalším zlomovým datem byl rok 1990, kdy Tim Berners-Lee, který se již poměrně dlouhou dobu zabýval myšlenkou hypertextu, předvedl první prototyp WWW serveru a spustil první webové stránky. Po roce 1993 začal boom a k Internetu bylo připojeno stále více počítačů. Nejdřív v USA a pak po celém světě, v roce 2000 se odhaduje již pak přes 300 milionů uživatelů Internetu (Kodýtek, 2006). Pomocí služby WWW (World Wide Web) se tak rozšířila a zjednodušila možnost přístupu k informacím v prostředí Internetu. Dnes je web považován za další médium a doplňuje „tradiční“ informační zdroje jako tisk, knihy, rozhlas a televize.

3.3.2 Web 1.0, 2.0, 3.0

Pro jednoduchost si web můžeme představit jako systém propojených hypertextových dokumentů přístupných pomocí Internetu. Pomocí webového prohlížeče pak uživatel může prohlížet webové stránky, které obsahují text, obrázky, videa a jiná multimédia a též nás mezi sebou navigují pomocí hyperlinků (hyperodkazů).

Web 1.0 byl prvním v „generaci“ webů a jeho podstatou bylo pouze umožnit uživatelům hledání a čtení informací (read-only web). Jak víme, první www stránky vytvořil a pak taky zpřístupnil pomocí vlastního prohlížeče (Netscape) Sir Tim Berners-Lee. Postupně další autoři doplňovali stránky, které byly přístupné ostatním uživatelům na internetu. Web 1.0 tedy neumožňoval uživatelům nijak participovat na aktivní tvorbě obsahu stránek. Pro majitele stránek to však bylo tehdy dostačující, protože své stránky vnímali jako svou online prezentaci a informace, které chtěli zveřejnit, byly kdykoli přístupné komukoli z uživatelů (U. Naik, 2008).

Autor webu Berners-Lee měl však jinou představu: *„Základní představa o webu je jako o informačním prostoru, přes který mohou lidé komunikovat, ale komunikovat specifickým způsobem: komunikovat tak, že budou společně sdílet své znalosti. Představa nebyla taková, že to bude jen velké surfovací médium. Chtěl jsem, aby každý mohl své nápady vložit stejně dobře, jako si je vytáhnou ven“* (Berners-Lee, 1999).

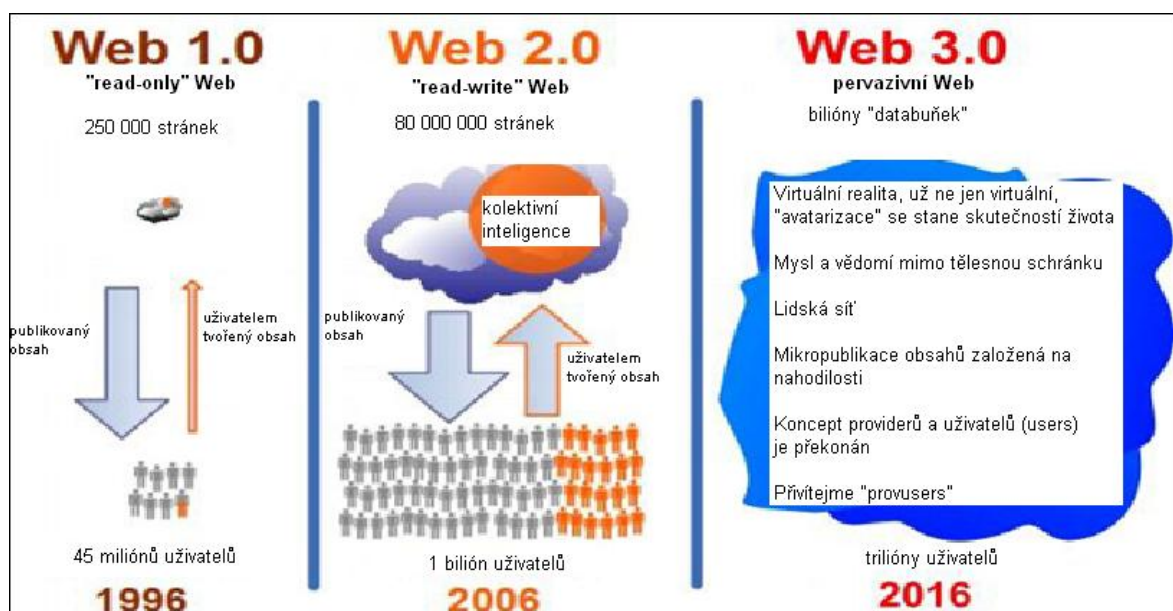
V souvislosti s webem 2.0 se začíná hovořit o sociálním fenoménu v oblasti internetové komunikace. O popularizaci pojmu web 2.0 se zasloužil Tim O’Rilly (2005), který taky napsal velice konzistentní definici. Stručně řečeno web 2.0 je určitě zásadní změna, používá nové technologie a koncepty k tomu, aby zkušenosti uživatelů byly více interaktivní, užitečné a propojené, aby informace mohly být sdíleny mezi uživateli navzájem efektivně. V duchu původní terminologie je web 2.0 také označován jako „read-write web“, protože na rozdíl od webu 1.0 není určen jen k pouhému vyhledání a přečtení informací ale hlavně k jejich sdílení a výměně. Právě proto bývá web 2.0 v odborné literatuře označován jako „Social Web“ a jeho podstatnou částí je právě vzájemná interakce (Naik, 2008). Uživatelé tedy mohou prostřednictvím aplikací webu 2.0 sdílet data různého charakteru (hudbu, video, obrázky, odkazy, programy), publikovat, plánovat a vzájemně komunikovat prostřednictvím sociálních sítí. Možná právě proto se někdy pojem web 2.0 ztotožňuje s pojmy Social Network Sites nebo Social Networking Sites, o nichž se více zmiňuje následující kapitola.

Jelikož se svět informačně-komunikačních technologií neustále vyvíjí a proměňuje, existují již úvahy o „sémantickém webu“ označovaném jako Web 3.0. Standardní stránky Webu 2.0 používají nejčastěji značkovací jazyk HTML (Hypertext Markup Language), který má

však malou sémantickou přidanou hodnotu. Značkovací jazyk HTML webovému prohlížeči poskytuje pouze informace o tom, jak má být daná stránka vykreslena.

Při vyhledávání konkrétních výrazů vyhledávací program ví jen tolik, že webový prohlížeč má hledaný údaj označit tučně. Z toho může usoudit, že zřejmě jde o důležitý údaj, ale to je vše, co může o uvedené informaci zjistit. Instrukce, jak se má určitá část webové stránky vykreslit, je tak nedostačující a programy obsahu zadaných informací, se kterými pracují, nerozumí.

Naproti tomu základním stavebním prvkem sémantického webu je značkovací jazyk XML (eXtensible Markup Language). Jazyk XML oproti HTML velmi precizně popisuje vlastní strukturu dokumentu, protože základní myšlenkou sémantického webu je dát obsahu WWW takový smysl a význam, kterému budou rozumět i počítačové stroje a programy. V prostředí sémantického webu budou tedy příslušné aplikace nejenom nalézat dané informace, ale také je kombinovat a navzájem si je vyměňovat. V praxi by to pak mělo vypadat tak, že uživatel zadá dotaz svému agentovi, programu, který se dovede autonomně pohybovat v prostředí sémantického webu; tento agent využije různé webové služby (katalogy, vyhledávače) a najde přesně to, o co ho uživatel požádá (Mrkvička, 2002).

Obrázek 4 Srovnání Webu 1.0, Webu 2.0 a Webu 3.0 (Naik, 2008)

V původní terminologii se Web 3.0 označoval jako „read-write-execute“ web. Web 3.0 si lze představit jako organismus s vysoce kvalitním obsahem a službami, které jsou

produkovány talentovanými jedinci, kteří k produkci užívají jako platformy technologie webu 2.0 (Naik, 2008).

Web 3.0 je představuje zajímavý koncept zcela nového média, zdroje „kolektivního“ myšlení. Nebude již jen pouhým skladištěm neboli zásobárnou dat, jako je tomu nyní, ale měl by být schopen na základě požadavků vytvářet kombinace dat z nekonečné množiny informací. Podle tvůrce prvního webu Tim Berners-Lee *„Sémantický web není pouhým nástrojem pro řešení individuálních úkolů; pokud bude navržen, může být sémantický web nápomocen vývoji lidského vědění jako celku“* (Berners-Lee, 2001)

K lepšímu rozlišení online sociálních sítí od dalších forem komunikace prostřednictvím počítače či přesněji internetu je nutná stručná komparace s dalšími technologiemi pro komunikace, které se věnuje následující kapitola.

3.4 Sociální software

Pojem sociální software lze v širším smyslu chápat jako *„software, který podporuje skupinovou aktivitu“* (Shirky, 2003).

Jednou z forem sociálního softwaru je například tzv. **instant messaging**, který využívá komunikačních programů jako ICQ, Skype. V tomto případě je uživatel registrovaný pod konkrétním jménem a může komunikovat se svými stejně registrovanými přáteli. Ve svém adresáři uživatel vidí, kdo z jeho přátel je právě „on-line“ (přítomen), tedy s kým lze právě teď komunikovat. Je zde také možnost komunikace s více vybranými účastníky současně, a to nejenom písemnou formou, ale také ústní formou, v případě více účastníků konferenční hovor. Uživatel si volí své online statusy, kterými pak dává najevo svou „chuť ke komunikaci“ (online, do not disturb/nerušit, invisible/neviditelný,...). Pomocí komunikačních programů jako ICQ a Skype je také možné mezi účastníky přeposílat soubory. Největší výhodou ve srovnání s e-mailem je to, že celá komunikace se odehrává v reálném čase.

Další formou internetové komunikace jsou různá **internetová fóra a chaty**. Jde o relativně trvalé webové prostory, které potencionální účastník komunikace může navštívit. Komunikace nebo zprávy zůstávají v daném prostoru i po jeho opuštění účastníkem. V internetových fórech jde převážně o asynchronní diskuze na dané téma, zatímco v chatech převažuje synchronní komunikace mezi právě připojenými uživateli v chat roomu. Záleží pak

na konkrétních nastaveních daného chat roomu, zda se do konverzace mohou zapojit jenom přátelé nebo i naprosto cizí lidé. Uživatelé totiž mají svůj vlastní webový chat prostor, kam si mohou zvat ostatní účastníky.

3.5 Sociální sítě na internetu - definice

Důležitými pojmy souvisejícími se sociálními sítěmi na internetu neboli online sociálními sítěmi jsou Social Network Sites nebo Social Networking Sites (**SNS**), jimiž se rozumí **„internetové sociální prostory vytvořené k ulehčení komunikace, kolaborace a sdílení různého obsahu přes sítě kontaktů“** (CHILDNET INTERNATIONAL, 2008).

Podle Boyd (2007): **„Internetové sociální sítě neboli online sociální sítě umožňují uživatelům oproti výše zmíněným sociálním médiím vytvoření veřejného nebo polo-veřejného profilu v rámci ohraničeného systému, vytvoření seznamu ostatních uživatelů, se kterými chtějí být uživatelé ve spojení, a samozřejmě prohlížení si seznamů nejen svých vlastních, ale i ostatních účastníků v systému“**.

To, co dělá sociální sítě tak unikátními a zajímavými, není to, že umožňují jednotlivým uživatelům „setkávat se“ s neznámými lidmi, ale to, že přes ně uživatelé mohou zviditelnit své reálné životní sociální sítě. To pak může vyústit v navázání komunikace mezi tzv. „latentními vazbami“ mezi účastníky, kteří sdílejí obvykle nějaké spojení dosud jenom offline. Účastníci tedy nutně nehledají nové kontakty s cizími lidmi, ale primárně komunikují s lidmi, které už znají a kteří se již nacházejí v jejich rozsáhlé sociální síti.

Je samozřejmé, že online sociální sítě v sobě zahrnují širokou škálu technických možností a je zde možné komunikovat pomocí všech výše zmiňovaných forem komunikace (správy, chaty, ...). Základem SNS však je profil uživatele, který také zobrazuje seznam jeho přátel, kteří jsou také uživateli systému. Po připojení do online sociální sítě je nutné vyplnit formulář a zodpovědět sérii otázek, které zjišťují věk, lokaci, zájmy uživatele. Většina SNS také podporují uživatele v tom, aby do profilu také nahrál svou fotografii. Uživatel dále může svůj profil vylepšovat přidáním různorodého multimediálního obsahu nebo přímo moduly s různými aplikacemi (Boyd, 2007).

Obecně po vytvoření profilu je tento profil přístupný alespoň „přátelům“, kteří jsou uvedeni v uživatelových kontaktech, může však být i zcela veřejný. Proto je dobré věnovat

zvýšenou pozornost nastavení právě viditelnosti uživatelského profilu. V současném světě služeb sociálních sítí se standardně nabízejí tato nastavení:

- ponechat všechny informace privátní (**private**) např. být viditelný jen pro toho, komu uživatel udělí povolení,
- omezit viditelnost informací jen pro:
 - přihlášené uživatele služby
 - lidi v seznamu kontaktů uživatele
 - jednotlivé skupiny uživatelů služby
- nechat informace veřejné (**public**), takže i lidé, kteří dosud nejsou uživateli služby, je budou moci vidět.

Takto si uživatelé mohou zajistit různá nastavení, pro různé online vztahy - jak se budou jevit svým přátelům, známým a veřejnosti vůbec.

Součástí uživatelského profilu je také prostor (**wall**), kde uživatel může psát zprávy (**updates**), umisťovat videa, fotografie a různé odkazy. Tyto informace se pak zobrazují dalším uživatelům, se kterými existuje nějaká vazba. Zobrazení ovšem podléhá soukromým nastavením zmiňovaným dříve, což je další důvod, proč si dát na těchto nastaveních záležet. Další uživatelé, kterým se tyto nové zprávy zobrazí, pak mohou na ně reagovat (**like, comment**).

3.6 Historie a vývoj online sociálních sítí

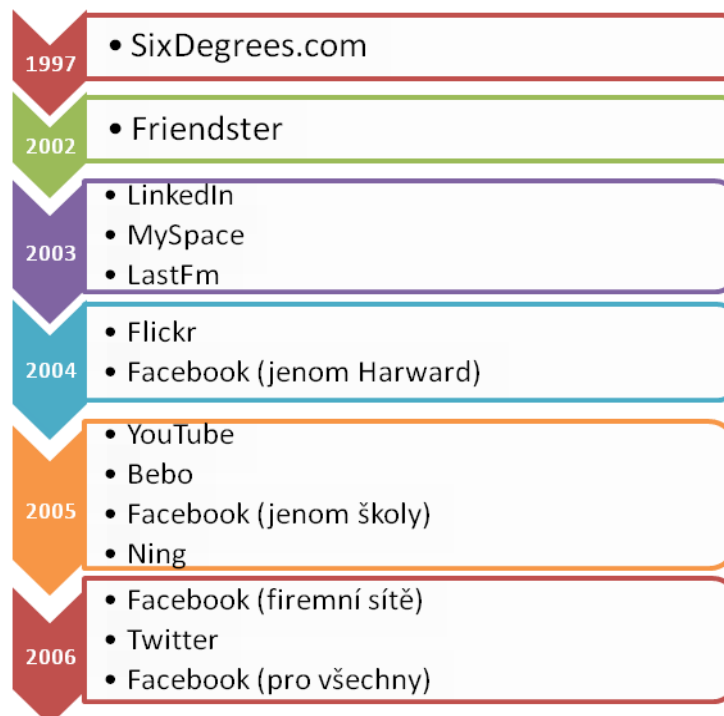
„Sociální sítě se začaly rozvíjet už v polovině 90. let minulého století v USA. Byly to sítě, kterými mezi sebou komunikovali hlavně studenti. Už v nich se objevily stránky s prvními profily a skupiny přátel“ (Kulhánková, 2010).

První online sociální sítí, která splňuje všechny doposud uvedené definice, je SNS SixDegrees.com a vznikla v roce 1997. Tato služba se prezentovala jako nástroj, který má pomoci lidem spojit se a posílat si odkazy, usnadnit komunikaci online. Bohužel služba nenaplnila své poslání a v roce 2000 SixDegrees.com zanikla. Její zakladatel A. Weinreich při ohlédnutí zpět připouští, že SixDegrees.com svou myšlenkou předběhla dobu, protože lidí na Internetu už bylo dostatek, neměli však ještě vytvořeny dostatečně široké sítě přátel online.

V letech 1997-2001 vzniklo množství podobných pokusů o kombinace různých profilových služeb (AsianAvenue, BlackPlanet, MiGente, LiveJournal, Cyworld nebo LunarStorm). V dalších letech pak vznikají Friendster a LinkedIn, které se dostávají do povědomí i u nás. LinkedIn se časem stal silnou obchodní a profesionální online sociální sítí, zatímco Friendster byl „jedním z největších zklamání v internetové historii“ (Chafkin, 2007).

Friendster vznikl v roce 2002 jako konkurence pro britský Match.com (zisková služba pro online schůzky). Vycházel ze zajímavé myšlenky, že bude rozumněji a také romantičtější seznamovat přátele přátel místo naprostých neznámých. Myšlenka i samotná služba se natolik zalíbila, že oslovila 300 tisíc uživatelů, což však stránce působilo nemalé technické a postupně i sociální potíže. Vznikaly profily neexistujících uživatelů, které reprezentovaly celebrity, různé zájmové skupiny a podobně (tzv. „Fakesters“). Firma pak začala nedůvěryhodné profily mazat, což se nelíbilo většině uživatelů. Potupně tak SNS Friendster zanikl (Boyd, 2007).

Všechny tyto sítě se staly východiskem pro vznik těch dnešních, mezi které patří MySpace, LinkedIn, Facebook a další.

Obrázek 5 Časová os vzniků jednotlivých vybraných SNS (převzato z Boyd, 2007)

V roce 2003 vzniká MySpace a láká především „odpadlíky“ od služby Friendster. Jedná se hlavně o hudební skupiny, kterým nebylo umožněno pobývat na síti Friendster.com. I když MySpace nebyl primárně zamýšlen jako sociální síť pro hudebníky, nikdo je odtud nevyháněl, ba naopak byli vítáni. Muzikanti tak nacházeli vazby a podporu u svých fanoušků; hudební skupiny informovaly své fanoušky o nadcházejících koncertech a jiných událostech. Tyto vztahy vytvořily solidní základ pro online sociální sítě, kam se postupně připojovalo stále více a více mladých lidí a nově vznikajících lokálních hudebních skupin. MySpace umožnil svým uživatelům, aby si personalizovali svoje profily pomocí přidávání HTML kódů, čím vznikala unikátní pozadí uživatelských profilů.

Internetové sociální sítě se postupně staly opravdovým světovým fenoménem, vzniká jich mnoho. Jejich popularita je v různých zemích různá. MySpace se těšila největší oblibě ve Spojených státech. Friendster si získal pacifické ostrovy, Orkut byl populární nejdřív v Brazílii a pak i v Indii, Hi5 hlavně v Latinské Americe a Evropě a Bebo se stala velice navštěvovaná ve Velké Británii, na Novém Zélandě a Austrálii (Boyd, 2007). Všechny tyto online sociální sítě byly otevřené v podstatě komukoli, kdo měl zájem se do nich zapojit.

Na počátku roku 2004 vzniká Facebook, který byl na rozdíl od všech předešlých SNS určen prvotně jen pro Harvard University. Zakladatelem je Mark Zuckerberg, tehdy devatenáctiletý student Harvardu. Podmínkou pro zapojení do této sítě byla e-mailová adresa Harvard University. Postupně začaly tuto službu využívat taky další americké univerzity, ale stále byla v platnosti podmínka pro přihlášení univerzitní e-mailová adresa. Možná právě tato podmínka způsobila, že uživatelé měli pocit jakési uzavřené intimní sítě neboli privátní studentské komunity. V září 2005 se mohli do systému zapojit i středoškoláci. Projekt se vyvíjel natolik úspěšně, že ho následovali i zaměstnanci softwarových společností jako Apple a Microsoft. Ke konci roku 2006 je služba již otevřená v podstatě komukoli, kdo dosáhl věku 13 let (Boyd, 2007).

Internetová sociální síť Facebook expandovala neuvěřitelným způsobem a stala se takovým fenoménem, že si zasloužila dokonce i vlastní film s názvem „The Social Network“, který byl poprvé uveden do amerických kin 1. října 2010 a podrobně popisuje vznik webového systému SNS Facebook.

Facebook se od ostatních SNS liší například tím, že umožňuje zapojit se i softvérovým developerům zvenčí. Ti tvoří různé aplikace, které pak slouží uživatelům k personalizaci jejich profilů, posílání imaginárních dárků svým přátelům, tvorbě různých kvízů a taky hraní her. Na jednu stranu jsou takové aplikace příjemným zpestřením SNS, na druhou však sebou přinášejí jistá rizika. Samotný Facebook totiž tyto aplikace nekontroluje a ani je nespravuje, takže se mohou objevovat různé nepravé aplikace, určené na získání osobních informací od uživatelů. Když uživatel přistupuje k nějaké aplikaci poprvé, objeví se kontrolní otázka, zda je uživatel ochoten sdílet s aplikací takřka všechna svá data na Facebooku. Aplikaci nelze spustit a používat, dokud s těmito podmínkami uživatel nesouhlasí.

Novinkou na Facebooku je od února roku 2012 spuštění nového zobrazení profilu v tzv. **timeline**, čili časové ose. Všechno, co uživatel na Facebooku od svého přihlášení se do služby až dosud učinil a také co v budoucnu učiní, se nyní zobrazuje na jeho profilové stránce v podobě časové osy. Samotný Facebook vidí timeline jako způsob, jak vyprávět příběh svého života na SNS Facebook. Timeline dává možnost explicitně kontrolovat obsah informací objevujících se na uživatelském profilu, tedy uživatel si vybere jen ty momenty, které doopravdy chce sdílet.⁵

Navzdory jistým nevýhodám se Facebook těší nebývalému zájmu ze stran uživatelů. Na svých informačních stránkách uvádí statistiky uživatelů: ke konci prosince 2011 měl 845 milionů uživatelů, kteří se přihlašují minimálně jednou měsíčně; z toho 80 % uživatelů Facebooku je mimo Spojené státy a Kanadu; a 483 miliony denně aktivních členů.⁶

Co se týče České republiky, tak ze statistik vyplývá, že Facebook je v ČR nerozšířenější a nejnavštěvovanější online sociální síť. Český statistický úřad uvádí, že v lednu 2012 bylo v ČR 3 552 000 uživatelů Facebooku, z toho 51 % jsou ženy. Gendrově jsou tedy uživatelé poměrně vyrovnaní. Více než polovina z celkového počtu uživatelů spadá do věkové kategorie od 18 do 34 let⁷, což jsou právě mladí lidé; studenti vysokých škol a mezi nimi i budoucí učitelé.

⁵ Facebook Newsroom, Statistika. Dostupné na [www: <http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsArealid=22>](http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsArealid=22).

⁶ Facebook Newsroom, Overview. Dostupné na [www: <http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsArealid=21>](http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsArealid=21).

⁷ Český statistický úřad. Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/uzivatele_facebooku>](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/uzivatele_facebooku).

Nejnovějším počinem v oblasti online sociálních sítí bylo spuštění SNS Google+, která je provozovaná firmou Google INC. Služba byla představena 28. června 2011, kdy začal jen testovací provoz pro pozvané účastníky. Jak říká sám Bradley Horowitz, autor této myšlenky, „vytvořili jsme systém, který je založen na konceptu kruhů (circles) tak, že mohu vzít své přátele ze střední školy a protáhnout je do kruhu s názvem „středoškolští přátelé“ a můžu vzít své spolupracovníky a protáhnout je do kruhu s názvem „kolegové“. A pak si mohu vybírat, co budu ze svých informací sdílet a s kým přesně“ (Kaste, 2011).

Facebook se taky snažil o něco podobného a již zařadil službu skupiny (groups). Někteří uživatelé se ale stěžují, že tato přidaná funkce je nepřehledná a těžko se s ní manipuluje. V každém případě je jenom dobře, že se vývojáři online sociálních sítí konečně zaměřili na otázku soukromí a práva uživatelů rozhodovat o tom, jak a s kým se budou dělit o své intimní informace. Google ještě navíc slibuje možnost úplného vymazání všech informací o uživateli ze služby Google Plus i z jeho serverů, když se tak uživatel rozhodne. Facebook zatím nikdy takový slib nedal, takže není jasné, jak se s mnohdy citlivými informacemi odhlášeného uživatele naloží po zrušení uživatelského konta neboli profilu.

3.7 Rozdělení online sociálních sítí

V předchozí podkapitole byly zmíněny internetové sociální sítě, které by bylo možné zařadit do kategorie **profilové**. Profilové proto, že se zakládají na uživatelských profilech a jsou organizovány kolem uživatelských profilových stránek – ty obsahují informace o jednotlivých členech sítě, společně s profilovým obrázkem a detaily o zájmech a podobně. Dobrým příkladem mohou být SNS **Facebook** a **MySpace**.

Dalším typem online sociálních sítí jsou **obsahové SNS**. Příkladem online sociální sítě, která je zaměřená spíše na sdílení obsah než na jednotlivé uživatelské profily je **Flickr.com**. Na stránkách Flickru se sdílejí fotografie uživatelů. Mnoho účtů na SNS Flickr je prázdných a uživatelé jsou zde zaregistrovaní pouze proto, aby si mohli prohlížet fotky svých přátel nebo rodiny.

Shelfari je velice podobnou službou jako Flickr, rozdíl mezi oběma spočívá v tom, že uživatelé nesdílejí fotografie, ale knihy, respektive sdílejí s ostatními informace o tom, jaké knihy dosud přečetli, jakou knihu čtou právě teď, jakou by si chtěli přečíst potom a podobně.

Součástí jsou samozřejmě recenze a jiná vyjádření o oblíbenosti/neoblíbenosti jednotlivých literárních děl. Centrem uživatelského profilu se tedy stává virtuální knihovna.

Jinými příklady obsahově založených komunit jsou **YouTube.com** pro videa a **last.fm**, v kterém je obsah řazen softwarem, který monitoruje hudbu poslouchanou uživatelem. Samotný poslech hudby vytváří a aktualizuje profilovou informaci.

Ačkoli většina SNS nabízí nějakou formu vytváření vlastních mini-komunit (skupin), existují i platformy, které se přímo na tuto funkci zaměřují. Označují se jako „**white-label**“ SNS a patří sem například **Ning**. Tato platforma umožňuje svým členům vytváření komunit, vlastních mini-internetových sociálních sítí, které podporují specifické zájmy, aktivity nebo události. Tyto platformy se dají využít pro edukaci (viz následující kapitola).

Dále existují online virtuální prostředí jako **Second Life** nebo **World of Warcraft**, která dovolují uživatelům navzájem interagovat prostřednictvím avatarů⁸. Uživatelé mají profilové karty, ve kterých mohou vyvíjet, upravovat a kontrolovat svůj charakter. Seznamy přátel jsou zde privátní, nesdílejí se veřejně.

Zajímavou formou online komunikace je takzvaný **micro-blogging**. Tuto možnost zabezpečuje **Twitter.com**, který umožňuje sledovat příspěvky ostatních a psát svoje krátké příspěvky, jež se vskutku podobají kratičkým postům do blogu v délce maximálně 140 znaků. Těmto příspěvkům se říká **tweety**. V původním nastavení jsou tweety veřejně viditelné, ale uživatelé/odesílatelé mohou omezit doručování zpráv na svých seznamech přátel. Členové se mohou přihlašovat k odběru tweetů jiných členů – tomu se říká **following**, účastníci jsou pak **followers**. Tyto zprávy se mohou odebírat prostřednictvím stránky Twitter, přes různé externí aplikace nebo i přes SMS. Od svého vzniku v roce 2006 Twitter, jehož zakladatelem je Jack Dorsey, získal popularitu po celém světě. V červnu 2011 měl přes 350 milionů uživatelů (Taylor, 2011). Na základě tříměsíčního sledování webovou informační službou Alexa se stal devátou nejpopulárnější stránkou na světě.⁹

⁸ avatar je virtuální reprezentace jednotlivého člena služby

⁹ Alexa Traffic Rank. Dostupné na [www: <http://www.alexacom/siteinfo/twitter.com>](http://www.alexacom/siteinfo/twitter.com).

3.8 Chování uživatelů na online sociálních sítích

Lidé užívají internetové sociální sítě pro různé druhy aktivit jako například pro:

- spojení se s existujícími offline sociálními sítěmi i v online světě,
- vytvoření reprezentaci sebe samých ve virtuálním světě,
- vytváření nových online kontaktů a přátelství,
- komunikaci a socializaci prostřednictvím SNS,
- prohlížení obsahu SNS a vyhledávání informací o jiných uživateliích, zjišťování informací o tom, co dělají ostatní uživatelé, nebo o tom, co se aktuálně děje v jejich okolí,
- vytváření své online identity, zobrazování svých zálib, fotografií a podobně,
- spravování svého uživatelského profilu,
- přidávání a sdílení aplikací z třetí strany (third party content), např. kvízů a hlasování, nebo přidávání různých widgetů, links, slideshows atd.,
- posílání zpráv (privátních či veřejných), nebo přes instant messaging systémy, které jsou častou součástí samotných SNS,
- spolupráci s jinými lidmi, vytváření zájmových skupin, udržování diskusí, sdílení a komentování událostí, řešení problémů.

3.9 Mladí lidé a jejich zkušenosti s online SNS – přehled zahraničních výzkumů

Mezi uživatele online sociálních sítí patří zejména mladí lidé. Ti považují SNS jako další součást svého bytí a svých sociálních aktivit. Tráví zde valnou většinu svého volného času a je pro ně docela přirozené řešit zde problémy ze všech oblastí svého života. Podle studie z Grundwald Associates LLC, která vznikla ve spolupráci The National School Boards Association v roce 2009 v USA a která se zaměřovala na online chování dětí a mladých lidí ve věku 9 – 17 let, respondenti uváděli, že průměrně stráví asi 9 hodin/týdně užíváním online sociálních sítí, což je skoro stejně dlouho jako doba, kterou věnují sledování televize (10 hodin/týdně). Zjistilo se také, že studenti na sítích vůbec nejsou pasivní, právě naopak,

kromě obyčejné komunikace se na online sociálních sítích zapojují do vysoce kreativních aktivit (Vockley, 2009).

Na základě výzkumu ze září 2009, který provedl The Pew Research Center's Internet & American Life project ve Spojených státech, se zkoumaly nejčastější online aktivity adolescentů (12-17 let):

AKTIVITY	% adolescentů, kteří tyto online aktivity vykonávají
Užívání online sociální sítě jako MySpace nebo Facebook	73
Online vyhledávání novinek a informací o současných událostech	62
Nákupy online (knihy, hudba, oblečení)	48
Online sdílení něčeho, co sami vytvořili (fotografie, příběhy, videa, umělecká díla)	38
Vyhledávání dietetických, fitness nebo jiných informací o zdravém životním stylu	31
Úprava online materiálů do nové podoby, tvorba různých remixů	21
Vyhledávání informací, o kterých se těžko mluví (užívání drog, deprese, sexuální zdraví)	17
Vytváření nebo práce na online deníku nebo blogu	14
Používání Twitteru	8
Navštěvování virtuálních světů jako Second Life a podobně	8

Tabulka 1 Parent-Teen Cell Phone Survey (odpovídalo 800 adolescentů v letech 12-17) (PEW Internet, 2009)

Celkově se k užití online sociálních sítí alespoň jednou v životě přiznalo 96 % tázaných žáků a studentů s přístupem k internetu. Studenti uvedli, že jedním z nejčastěji diskutovaných témat na SNS je edukace. Téměř 60 % zpráv představují problémy edukačního charakteru a více než 50 % studentů diskutuje přímo o svých školních úkolech a pracích (Vockley, 2009). Výsledky těchto výzkumů přispěly k tomu, že rodiče, učitelé, veřejnost začínají přemýšlet o tom, jak by se mohly internetové sociální sítě využít pro účely edukace a edukačního procesu.

Výzkum z roku 2008 britské organizace Ofcom zjistil, že pravděpodobnost založení profilu na online sociální síti je největší mezi 16-24 rokem (54 %) a se zvyšujícím se věkem klesá. Z toho je možno usoudit, že pokud studenti nastupující na VŠ ještě nemají profil na

online sociální síti, je poměrně velká pravděpodobnost, že si ho založí právě v průběhu studia na VŠ. Mladí lidé ve Velké Británii užívají různé online sociální sítě, ovšem nejčastěji se jedná o Facebook, Myspace a Bebo. Je také velice běžným jevem, že mladí lidé mají běžně profil na více než jedné online sociální síti – v průměru mají profily na 1,6 online sociálních sítích a 39 % mladých lidí má profily dokonce na dvou a více online sociálních sítích. Polovina uživatelů tvrdí, že svůj profil navštěvuje minimálně jednou za dva dny.

Ofcom se ve svém výzkumu z roku 2007 zabýval také postojem dětí a mladých k online sociálním sítím. Cílem bylo identifikovat a pochopit chování uživatele na online SNS a jejich postoje k nim a zjistit, zda a jaké existují překážky, které uživatelům brání v používání sociálních sítí. Dotazováním 39 uživatelů a 13 neuživatelů starších 11ti let se podařilo zjistit rozdíly v chování na online SNS. Na tomto základě pak bylo možné rozdělit uživatele internetových SNS do pěti skupin (Ofcom 2007):

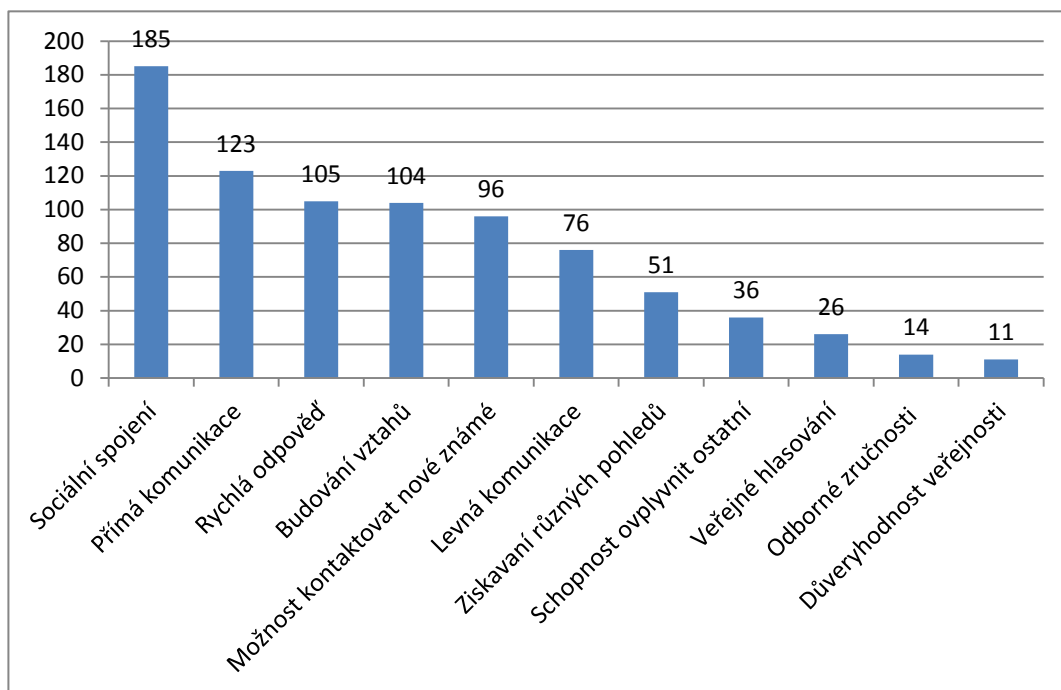
„Alpha Socialisers“ (Alfa společenští jedinci)	lidé, kteří užívají online SNS k intenzivnímu, ale krátkodobému flirtování, seznamování s novými lidmi a pobavení se
„Attention Seekers“ (Vyhledavači pozornosti)	lidé, kteří touží po pozornosti a poznámkách (comment) ostatních, často přidávají fotografie a upravují svoje profily
„Followers“ (Následovníci)	lidé, kteří se do sítě zapojili, aby byli v obraze, co dělají jejich vrstevníci
„Faithfuls“ (Věrní)	lidé, kteří se snaží využít online SNS pro znovu oživení starých přátelství často z předchozích studií a podobně
„Functionals“ (Praktici)	lidé, kteří mají tendenci být soustředění a cílevědomě používají online SNS na konkrétní účel

Naproti uživatelům stojí ti, kteří naopak online sociální sítě nevyužívají a nemají zde založené ani své profily. Ty lze dále rozdělit podle důvodů, proč se rozhodli nepoužívat internetové SNS (Ofcom 2007):

„Obavy o bezpečnost“	lidé, kteří se obávají o svou online bezpečnost, hlavně o zpřístupnění osobních dat online
„Technicky nedostatečně vyspělí“	lidé, kteří postrádají sebevědomí při využívání internetu a počítačů vůbec
„Racionální zavrhovači“	lidé, kteří nemají zájem o online sociální sítě a vidí v nich jen ztrátu času

Roku 2009 kancelář Educational Technology a University Outreach (ETUO) provedla výzkum na Univerzitě v Houstonu v průběhu podzimního semestru. Výzkum zjišťoval trendy v užívání online sociálních médií mezi studenty. Do výzkumu se zapojilo celkem 221 studentů ze čtyř tříd, kteří odpovídali na online dotazník se 41 otázkami. Otázky byly rozděleny do tří sekcí: první sekci představovaly demografické údaje jako pohlaví, věk, zaměstnání apod., druhá sekce otázek se zaměřovala na znalosti studentů o jednotlivých sociálních médiích a třetí sekce měla za úkol zjistit zkušenosti a postoje studentů k online sociálním médiím, zda je studenti spíše přijímají nebo odmítají, tedy jaké jsou jejich preference (Liu, 2010).

Z výzkumu vyplynulo, že studenti sociální media využívají nejčastěji k sociálnímu spojení, přímé komunikaci, k budování vztahů, pro rychlou odezvu, kterou jsou schopné zaručit, a taky pro jednoduchost, s jakou lze „dosáhnout“ i na nové přátele. Studenti sami ještě do výzkumu doplnili další silný důvod, proč využívají sociální média, a sice možnost být v kontaktu se svými starými kamarády. Další nejčastější důvody jsou uvedené v následující tabulce:

Tabulka 2 Hlavní důvody využití sociálních médií (Liu, 2010)

Dalším zajímavým zjištěním bylo přiznání studentů, že by rádi využili sociální média na řešení problémů (57 %).

3.10 Vztahy student/žák a učitel na online sociálních sítích

Online sociální sítě penetrovaly již do všech oblastí našeho života, oblast edukace nevyjímaje. Je proto na místě tázat se, zda by studenti a učitelé měli být „přáteli“ na SNS. Ena Begovic (2011) se ve své eseji pokouší zodpovědět otázku co dělat, když si jako učitel při prohlížení svého profilu například na Facebooku najdete nabídku k přátelství od svého studenta či žáka. Tento scénář se v dnešní době objevuje pořád častěji. Online sociální sítě totiž představují další možnost interakce mezi žáky a učiteli, či bývalými žáky a učiteli.

Žáci tedy mohou prostřednictvím SNS komunikovat se svými učiteli, což může mít výhody, například, že právě zde bude pro ně snazší zeptat se svého učitele na choulostivé nebo ne příliš chytré otázky, které ale mohou být pro správné pochopení dané problematiky důležité.

Při úvahách o využívání v edukaci on-line sociálních médií je pro učitele dalším důležitým faktem výběr vhodné platformy. Například Bree McEwan, profesorka na Western Illinois University, se domnívá, že „sociální média mohou být velmi dobrou cestou jak rozšířit „zdi tříd“, ale je zapotřebí účasti i školy nebo fakulty, aby zkoumala výhody jednotlivých

online sociálních médií“. Sama Bree McEwan raději používá ve školním prostředí Twitter, ke sdílení linků a jiných zajímavostí týkajících se probíraného učiva a nechává se pak svými studenty „následovat“ (Petronzo, 2012).

Facebook považuje McEwan za více osobní, a z toho důvodu se zde se svými studenty „nepřátelí“. Bree zdůrazňuje, že když si jako učitel zvolíte nějaký model „přátelení se“ se svými studenty/žáky na online sociálních sítích, musíte ho pak dodržovat stejný pro všechny studenty (Petronzo, 2012).

Na druhou stranu je pochopitelné, že pro učitele to může být těžké a některým může připadat celkem zbytečné přemísťovat výuku mimo školu do „nevyzpytatelného“ online prostoru. Dalším faktorem ztěžujícím rozhodování učitele je, zda akceptování nabídky na „přátelství“ od svého žáka neznamena ohrožení či dokonce ztrátu vlastního soukromí. V konečném důsledku je tedy na každém učiteli, jak se rozhodne. A pokud se učitel rozhodne pro začlenění svých žáků do svého profilu, tak si také musí dobře promyslet, kolik je ochoten toho o sobě svým novým „přátelům“ – žákům prozradit.

Jednoduchá rada, jak vyřešit problém potencionálního zneužití soukromých informací je vytvořit si několik Facebook profilů – jeden osobní a další profesionální. Lze také využít možnosti vytvořit si na Facebooku jenom stránku (page), kterou studenti můžou „like“ a tak dostávat všechny důležité informace, které zde jejich učitel uvádí. Další možností pro učitele je též využití funkce „subscribe“. Pokud se student tzv. přihlásí k odběru obsahu svého učitele, může vidět jen to, co učitel napíše veřejně (public).

Další možností (pro učitele), jak využít potenciálů a možností online sociálních sítí a přitom si chránit své soukromí, je vytvořit speciální profilovou stránku přímo pro jednotlivou třídu. Studenti mohou právě prostřednictvím této stránky virtuálně vyhledat své spolužáky, poznat jejich zájmy, komunikovat s nimi i se svým učitelem, „postovat“ zde relevantní informace týkající se dění ve třídě. Učitelé na tomto profilu mohou uveřejňovat různá oznámení, nastavovat, upravovat a následně pak i připomínat žákům a studentům nadcházející události týkající se výuky (Muñoz, Towner, 2009).

Všechny rady pro učitele, kteří se rozhodnou využívat online sociální sítě při své výuce však neustále upozorňují na kompletní oddělení svého soukromého profilu od profesionálního profilu. Profesionální profil by měl obsahovat například e-mailovou adresu, adresu a telefon pracoviště. Učitel zde může ovšem přidat i několik věcí, aby svůj profil

trochu polidštil, např. umístil několik fotografií, svoje oblíbené výroky atp. Všechny tyto informace mají za úkol přiblížit se svým studentům, je však velice důležité neustále zachovávat určitou úroveň profesionality a nepřekračovat hranice vztahu žák-učitel.

Muñoz a Towner ve svém článku (2009) uvádějí i další praktické rady jak využívat online sociální síť při výuce. Když si učitel dá tu námahu a vytvoří na SNS svůj profesionální profil (samozřejmě si dává záležet, co zde uveřejňuje), je pak velice výhodné, když takový profil nechá úplně otevřený všem (public). Není žádoucí, aby učitel navrhoval „přátelství“ svým žákům nebo studentům prostřednictvím online sociální sítě. Takovým chováním může totiž některé studenty přivést do rozpaků. Když svůj profesionální profil nechá učitel přístupný všem, vyhne se tak zmiňované situaci a kterýkoliv student se může rozhodnout, zda požádá učitele o přátelství, anebo nikoli. V obou případech bude mít žák možnost vidět celý učitelův profesionální profil.

3.11 Network literacy

Nová doba s sebou přináší novou generaci a také nové technologické možnosti, které si zase vyžadují nové druhy dovedností. O tom, že žijeme v digitální éře, dnes už není pochyb. Postupně, jak se mění náš svět, přibývají v něm různé výdobytky převážně technického charakteru. S počítačem a internetem žijeme již několik desítek let a toto soužití mělo za následek i vznik nové – digitální gramotnosti (**digital literacy**). V dnešní době nestačí umět jen číst, psát a počítat. K tomu, abychom mohli být úspěšní, musíme navíc smysluplně ovládat mnohá digitální zařízení s připojením k internetu, orientovat se na webu a všechny tyto dovednosti využít co nejlépe ve svůj prospěch.

Do definice digitální gramotnosti lze v širším pohledu zahrnout vědomosti, postoje a schopnosti potřebné pro ovládání technologií, používání internetu, porozumění mediím a zvládnutí zpracování informací (Ferrari, 2012).

S novým fenoménem jako SNS souvisí i vymezit tzv. **network literacy** nebo **networked literacy** („síťová gramotnost“). „*Network literacy je vlastně o tom, o čem je web. Je o pochopení jak lidé a komunikační sítě pracují, jak najít informace a naopak jak být vyhledán. Jak číst texty s hyperlinky a chápat, co to znamená navázat s někým přátelství nebo*

někoho „followovat“ na síti. Je to pochopení jak zůstat v bezpečí a jak používat vědomosti ze sítě www. Network literacy je také o pochopení spojení (connections)“ (Utecht, 2009).

Z uvedeného vyplývá, že „network literacy“ je vlastně součástí digitální gramotnosti nebo spíše její vyšší úrovní. Stavíme na základech digitální gramotnosti a zároveň se posouváme v znalosti o něco výše (viz Obrázek 6).

Obrázek 6 Model vývoje gramotností (Utecht, 2009)

Model pyramidy reprezentuje, jaký význam je věnován jednotlivým gramotnostem ve školní edukaci. Základní gramotností rozumíme osvojování si dovedností psát, číst a počítat; té se věnuje ve školách největší pozornost. Postupně všechny školy zařazují do svého kurikula taky digitální gramotnost, protože se čím dál tím víc stává nepostradatelnou pro rozvoj jedince. O tom, zda a jak zařadit do výuky síťovou gramotnost (network literacy), se ještě diskutuje. Mladá generace však je už součástí online sítí a žije v nich své „online životy“. Proč tedy nevyužít online sociálních sítí na podporu edukace a k získání další nové gramotnosti?

Síťová gramotnost hraje stále větší a větší význam pro získání informací, které bychom jinak zřejmě hledali pomocí Googlu. K získávání informací lze využívat sociálních kontaktů na Facebooku, když se například chceme poradit o tom, jaký film či koncert je dobrý. Naučit se kdy, jak a proč využít raději pomoc „přátel“ z online sítě by také mělo být částí „network literacy“, kterou je zapotřebí naučit se a následně naučit (Utecht, 2010).

3.12 Výhody užívání online sociálních sítí

A jaké jsou potencionální benefity ve využívání internetových sítí žáka, studenta? Mezi přínosy využívání internetových sítí patří podle zprávy Childnet (2008) především to, že mohou pomoci či přispět:

- k aktivizaci lidí jako občanů společnosti (*mladí lidé jako aktivní digitální občané*)

Online sociální sítě mohou sloužit jako snadno dostupný a přitom velmi účinný nástroj pro organizaci aktivit, událostí pro prezentaci informací, názorů a zároveň je přibližovat širší veřejnosti.

- k šíření důvěry mezi lidmi (*utváření mínění a důvěry mezi mladými lidmi*)

Internetové sociální sítě mohou být využity ke zdokonalení debatních a diskusních schopností v lokálním, národním ba dokonce i v mezinárodním kontextu, k rozvíjení dovedností se prezentovat na veřejnosti, k naučení se úspěšně fungovat v komunitě nebo ve veřejném prostoru a pomáhat mladým lidem ve vytváření sociálních norem a dovedností.

- k tvůrčím a manažerským dovednostem

Uživatelé SNS se aktivně účastní různých aktivit a zapojují do diskusí na stránce, nahrávají, modifikují a tvoří obsah. S tím jsou ale spojeny otázky týkající se vlastnictví obsahu, autorských práv a uspořádání dat a podobně.

Uživatelé online sociálních služeb, kteří zde vystavují obsah (hudbu, filmy, fotografie nebo dokumenty), by měli vědět, jaké povolení tím dávají hostitelské službě, aby se mohli správně rozhodnout, co a jak umísťovat na stránku/profil. Uživatelé se začnou více zajímat o licenční možnosti (například Creative Commons) a o to, jak sdílet svou tvorbu s dalšími lidmi.

- ke spolupráci a týmové práci

SNS podporují společnou práci, myšlení a jednání skupin lidí, což vyžaduje, aby členové skupin byli tolerantní, uměli se vzájemně vyslechnout, dohodnout a přistoupit ke kompromisům.

- k získávání nezávislosti

Online prostředí jsou též sociální prostory, které nabízejí podobné příležitosti jako prostředí off-line. Jsou to místa, kde mladí lidé jsou se svými přáteli nebo mohou jen tak sami objevovat nové možnosti a informace. Získávají zde schopnosti, které potřebují na zvládnutí vznikajících rizik, učí se hodnotit, rozhodovat a efektivně řešit různé situace. Takovéto dovednosti se ale nedají získat v izolaci. Být však poprvé na SNS můžeme přirovnat k první návštěvě centra města, a proto je důležité, aby mladí lidé věděli bezpečnou cestu, jak se zde, v novém prostředí, mají pohybovat, aby zbytečně nepřišli k nějaké újmě.

- k osvojování klíčových dovedností z reálného světa

Dovednosti spravovat vlastní online prezentace a efektivně online interagovat a komunikovat patří v dnešní době k důležitým pracovním dovednostem. Schopnosti rychle se adaptovat na nové druhy technologií, služeb a prostředí jsou zaměstnavateli vysoce ceněné dovednosti a mohou usnadnit formální i neformální učení se. Většina online služeb je textově založená, co zlepšuje a podporuje základní gramotnost číst a psát, ale také interpretaci a hodnocení textů.

3.13 Nevýhody a úskalí SNS

Online sociální sítě s sebou přinášejí problémy a představují určitá rizika. To je zapotřebí mít na zřeteli zejména ve školním vzdělávání. Problémem zůstává již samotná otázka, zda a jak využívat online sociální sítě ve školním vzdělávání. Jednotlivé školy se liší v přístupu k této základní otázce, zda internetové sociální sítě v edukaci používat. Všeobecně se dělá hodně kolem podpory využití různých technologií ve výuce, ale v konečném důsledku

je rozhodnutí na konkrétní škole nebo přímo na konkrétním učiteli, zda a jak využije dostupné online technologie ve své výuce.

Často pak záleží na vlastních zkušenostech, které má daný učitel se SNS, je-li jim nakloněn nebo nikoli. Profesionální vývojáři programů, rad a informací pro jednotlivé učitele totiž ne vždy udržují krok s vývojem nových technologií. Tyto technologie se naopak prakticky rychle rozšiřují a stávají se běžnými mezi žáky a studenty. Učitelé, kteří sami využívají SNS, si nemusí vždy uvědomit také jejich edukační potenciál a možnosti nebo naopak odhadnout potencionální nevýhody pro své žáky a studenty i pro ně samotné.

Učitelé stejně jakož i rodiče se pochopitelně také obávají ilegálního a anti-sociálního chování v online prostoru. Dnešní média se ráda zaměřují především na negativní aspekty online sociálních sítí, jakými jsou například různí dospělí predátoři, kteří se snaží kontaktovat mládež pouze z jediného cíle, a to obtěžovat ji různými způsoby (cyber grooming, cyber stalking, ...). Toto nelegální a v každém ohledu nevhodné chování je však nešťastnou součástí lidské společnosti jako takové. Je jedno, je-li přítomné v offline realitě nebo online prostředí. Avšak jenom přehnaná snaha o zdůraznění těchto negativních aspektů a jejich dopadů na životy mladých lidí nestačí. Mnohem nápomocnější je podporovat mladé lidi v tom, aby dokázali včas tato rizika rozpoznat, uměli se jim bránit a uměli je překonávat. Přesně tak jako je učíme rozpoznávat nebezpečí v reálném světě, je zapotřebí je to naučit i ve světě virtuálním, protože tento svět je čím dál tím více „skutečný“.

Řada škol řeší problém týkající se nevhodného obsahu na těchto stránkách zablokováním jejich přístupu, aniž přemýšlejí o některých jejich přínosech. Takový postup komplikuje přístup k těmto službám samotným učitelům, kteří pak nemohou zkoumat jejich možnosti a experimentovat s nimi, nebo odpovídat na hlášení samotných studentů o kyberšikaně či jiném nevhodném chování odehrávajícím se na těchto sítích.

Mladí lidé navštěvují online sociální sítě z domova a z jiných mimoškolních lokalit a takovéto blokování je často inspiruje jenom k tomu, aby se pokoušeli jakkoli obejít filtrovací a blokovací softwary a mohli se připojit na stránky, které oni vnímají jako pro ně významné a užitečné. Proto je zapotřebí důkladně zvážit všechna pro a proti využívání internetových sociálních sítí a zaujmout k nim rozhodné a jednoznačné stanovisko alespoň v rámci jedné

školy a jejího učitelského sboru. „*Jestli totiž nevyužijeme této „zlaté možnosti“ naučit studenty využívat tyto služby zodpovědně, ztratíme tím moment naučit je tomu. Jestli je školy budou blokovat, brání tím tomu, aby studenty naučili dovednosti, které potřebují mít*“ (Michelle, 2010).

Někdy se setkáme i s nesprávným pochopením podstaty tohoto prostředí. Mnoho uživatelů si myslí, že to, co zde sdílejí, sdílejí jen s úzkou skupinou přátel, aniž si uvědomují, že informace, které uveřejňují, mohou být veřejně přístupné a snadno vyhledatelné i někým jiným. Uživatelům (mladým lidem) se může zdát, že jejich veřejné hádky, nevhodné fotografie, vzájemné osočování nebo kritika jejich učitelů, které se v čase nahrání zdály být vtipné, jim po pár letech, kdy se účastníci ucházejí o práci nebo o studium, mohou uškodit. Proto je zapotřebí věnovat těmto nástrahám a rizikům velkou pozornost a začít je řešit, připravovat sebe i svoje žáky na život, ve kterém jsou online sociální sítě již jeho nedílnou součástí.

Stále ještě netušíme, jaká další rizika s sebou přinášejí všechny dostupné vznikající technologie SNS, nové typy vyhledávacích služeb, které shromažďují informace ze všech sítí za pomoci jmen nebo emailových adres uživatelů, nebo tváře rozeznávající vyhledávací softwary. Proto je zapotřebí snažit se postupně (se) učit, jak s technologiemi správně pracovat a jak zvládat případné vzniklé nečekané situace.

3.14 Ochrana před riziky SNS

Na řadu rizik spojených se SNS se lze připravovat už dnes. Právě na ty by se mělo školní vzdělávání zaměřit. Jak se tedy snažit o zvládnutí rizik, které již lze předpokládat? Zpráva od organizace Childnet International z roku 2008 navrhuje například:

- chovat se rozumně při uveřejňování informací a dávat si pozor na své vlastní online chování,
- neuveřejňovat fotky nebo videa jiných osob bez jejich vědomí a souhlasu,
- neuveřejňovat nevhodné nebo privátní informace o sobě nebo o jiných uživatelích,

- správně si nastavit svůj profil, efektivně využívat možnosti soukromých nastavení a regulovat tak, komu je povolen přístup k uveřejněným informacím,
- nezapomínat, že data, která byla jednou uveřejněna, mohou zůstat přístupná přes Google cache záznamy (produkcující kopie vyhledávaných stránek) i po smazání takovýchto informací z uživatelského profilu,
- znát možnosti a pravidla SNS při nahlašování nezákonného obsahu poskytovateli online služby,
- uchovat si při přihlašování důkazy o tom, co chceme hlásit (URL, kopie relevantních stránek atd.),
- nesnažit se o násilné vniknutí do prostoru mladých lidí; zvolit takovou službu, která umožňuje vytvoření skupiny určené na konkrétní edukační účely nebo zvážit použití takové online sítě, kde studenti nemají osobní informace a mohou si tak vytvořit čistě profesionální účet,
- upozorňovat na různé podoby anti-sociálního chování jako cyberbullying, cyberstalking a podobně,
- poskytovat informace o rizicích a přesvědčovat se, že studenti vědí, jak tyto situace a jevy identifikovat a jak následně postupovat při jejich hlášení a řešení,
- neuvádět takové osobní informace ve svém profilu, podle kterých lze lehko vysledovat uživatele offline,
- být obezřetný při navazování nových kontaktů (vymyšlená identita za účelem anti-sociálního chování),
- důkladně si promyslet, koho přidat do kontaktů jako „přítele“.

3.15 Příklady využití online sociálních sítí pro potřeby učení

Tato kapitola se zabývá konkrétními příklady, jak lze využívat internetové sociální sítě v edukaci a k čemu všemu je možné SNS využít, a to nejen ve vztahu učitel-žák, ale i ve

vztahu škola-učitel nebo dokonce ve vztazích škola-učitel-žák (žáci)-rodiče. Dobrým příkladem, jak se lze jako škola zapojit do života na online sociálních sítích, je vytvoření přímo profilu školy jako instituce. Škola tak naváže spojení nejen se svými žáky, ale i učiteli, ba dokonce i rodiči, může poskytovat informace o událostech ve škole a stanoviska k případným problémům, sdílet zde úspěchy svých žáků, apod.

3.15.1 Využití profilových SNS

K výše uvedenému účelu nejlépe poslouží profilové online sociální sítě, mezi něž patří Facebook, MySpace nebo Bebo.

Nicole Ellison, profesorka na Michigan State University ve Spojených státech, ve svém blogu rozebírá možnosti právě Facebooku jako platformy pro učení a učení se. Na základě svých předchozích výzkumů o používání online sociálních sítí studenty se dívá na využití Facebooku jako výukového nástroje komplexně, zdůrazňuje specifické benefity tohoto prostředí, nezapomíná na důvody k opatrnosti, které je zapotřebí zvláště v případě edukace. Za výhody považuje to, že Facebook je již integrován do životů studentů a jejich denních praktik, proto není zapotřebí, aby si studenti pamatovali další heslo k nové službě, což studenti velice vítají. Potenciál spatřuje rovněž v pomoci studentům osvojit si digitální gramotnost (digital literacy) nebo „networked literacy skills“, čili dovednosti potřebné pro život v současné společnosti a pro to, aby se z absolventů škol stali úspěšní digitální občané a profesionálové. Na druhou stranu jako nevýhody hodnotí, že Facebook je přece jenom soukromá společnost, nikoliv vzdělávací instituce. Když se Facebook rozhodne změnit své podmínky poskytování služeb, privátních nastavení a podobně, učitel nebo škola s tím nic nezmůže. Další nevýhodou je přidání svých žáků nebo studentů mezi přátele a naopak (studenti si přidají učitelé mezi své přátele), což může nepřiměřeně ovlivnit vztahy mezi vyučujícím a studentem. Někteří vyučující se obávají, že to vede k jakési nadbytečné familiaritě. Ellison je přesvědčena, že nepochybně jsou tu důvody, proč Facebook nebo i jiné sociální sítě využívat pro určité vzdělávací účely, které dávají smysl z pedagogického hlediska (Ellison, 2007).

Na Facebooku existují dokonce **kurzy Open University**, která zprostředkovává vysokoškolské vzdělání. Zařadila do portfolia svých nabídek také aplikaci, která umožňuje uživatelům Facebooku vyhledat kurzy, na které jsou přihlášení přímo v prostředí Facebooku.

Materiály kurzů jsou díky tomu dostupné přes Facebook, studenti mají přehled o svých kurzech, které dostudovali, studují nebo se jen chystají studovat, prostřednictvím Facebooku jsou ve spojení s ostatními frekventanty jednotlivých kurzů. Jeden z vývojářů této aplikace, Martin Weller ve svém blogu píše, že jeden student Open University již sám začal vytvářet něco velice podobného, zatímco oni testovali první verze jejich aplikace. Tato skutečnost poukazuje na to, že jestli univerzity nezačnou tyto možnosti online sociálních sítí využívat, začnou to dělat jiní lidé nebo organizace (Weller, 2007).

Velice zajímavým a praktickým nápadem je aplikace Jakuba Rože - **ŠkolníSešit.cz**¹⁰. Sám Jakub svou službu charakterizuje takto: „*je to služba pro vedení elektronických sešitů. Umožňujeme tedy vytvářet sešity, do sešitů přidávat témata a do témat již konkrétní hodiny/lekce, které automaticky číslováme, dodáváme k nim datum vytvoření a řadíme je. Struktura sešitu je tedy velmi přehledná*“ (Rož, 2011). Hlavní výhodu Jakub vidí ve „*sdílení sešitů s přáteli na Facebooku. Můžete sešit sdílet úplně (více lidí se podílí na tvorbě sešitu), sešit pouze vypůjčit (read-only) a nebo ho zveřejnit úplně (pak indexují obsah i vyhledávače*“ (Rož, 2011). Žáci i studenti mají pomocí této aplikace možnost tvořit a taky přehledně si uspořádat svoje poznámky z jednotlivých hodin ve škole. Služba se stala tak populární, že od září 2011 je k dispozici globální verze mySchoolNotebook.com.

Dalším příkladem využití internetové sociální sítě MySpace je **profil University of Warwick**¹¹ ve Velké Británii. Poskytuje zde informace o sobě a prostor pro setkávání stávajících studentů, uchazečů o studium a absolventů. Tato reprezentace univerzity demonstruje, jak edukátoři mohou přistupovat k SNS a vytvářet možnosti, jak se spojit se studenty.

Univerzita Karlova v Praze není výjimkou a také má na Facebooku svůj profil.¹² Nacházejí se zde zajímavé informace z různých oblastí života školy, ale i mnohé odkazy na články týkající se např. úspěchů jednotlivých studentů.

Služeb těchto internetových sociálních sítí však mohou využívat také samotní studenti, jako to například dělá i **Studentská Rada Katedry Anglického jazyka Pedagogické**

¹⁰ ŠkolníSešit.cz. Dostupné na www: <<http://www.skolnisesit.cz/>>.

¹¹ Warwick University. Dostupné na www: <<http://www.myspace.com/warwickuniversity>>.

¹² Univerzita Karlova v Praze. Dostupné na www: <<https://www.facebook.com/UniverzitaKarlova>>.

Fakulty Univerzity Karlovy na Facebooku. Rada zde informuje o různých událostech týkajících se studentského života, pomáhá novým studentům zorientovat se, zprostředkovává kontakty mezi studenty a podobně.¹³

3.15.2 Využití obsahových SNS

Dalším druhem online sociálních sítí jsou obsahové SNS, mezi které patří Flickr nebo YouTube. I ty mohou být využity ve školním vzdělávání. Jako příklad můžeme uvést zkušenosti Lindy Hartleyové, učitelky základní školy (Velká Británie), která administruje skupinu „**Classroom display**“¹⁴ na SNS Flickr.com. Tato skupina funguje jako vizuální archiv k zachycení zajímavých a originálních prací žáků, na které by se jinak zapomnělo, podněcuje k diskusi o nich. Učitelce se tímto způsobem podařilo efektivně využít služeb SNS na vytvoření vrstevnické sítě v praxi. Vytvořila tím také užitečné zdroje pro další zájemce, kteří mají zájem se zapojit. Linda Hartleyová svůj nápad dále rozvíjí. V roce 2010 vytvořila profil na Facebooku. K tomuto nápadu se postupně připojují další zájemci.

Zajímavým nápadem na Flickru je i vytvoření mezinárodní skupiny „**Tell a story in 5 frames**“ („Vyprávěj příběh pěti snímky“)¹⁵. Skupinu založil Subhasish Karmakar, profesionální fotograf z Indie. Skupina se těší velkému zájmu, uživatelé neustále přispívají svými příběhy. SNS mohou být využity efektivně i v takovéto formě, a to v oblasti různých vyučovacích předmětů a oborů.

Další příklad je z **Univerzity v Kalifornii, Berkeley**, která první vypracovala celý kurz volně přístupný na YouTube (v roce 2005). Využila k tomu služeb kanálů „channels“, které poskytuje YouTube. Dnes kanál této univerzity poskytuje přes 3500 videí týkajících se více než 150 kurzů.¹⁶

3.15.3 Využití „white labels“ SNS

Již zmiňované tzv. „white labels“ SNS, které jsou nejvíc spojené právě s edukací, protože jsou to platformy primárně stvořeny pro využití v edukačním procesu, jsou dobrým příkladem, jak učitelé mohou užívat služeb online sítí a vytvářet různé komunity. Tyto

¹³ Studentská Rada KAJL. Dostupné na [www: < https://www.facebook.com/strkajl >](https://www.facebook.com/strkajl).

¹⁴ Classroom displays. Dostupné na [www: <http://www.flickr.com/groups/classrmdisplays>](http://www.flickr.com/groups/classrmdisplays).

¹⁵ Tell a story in 5 frames. Dostupné na [www: <http://www.flickr.com/groups/visualstory>](http://www.flickr.com/groups/visualstory).

¹⁶ The University of California, Berkeley. Dostupné na [www: < http://youtube.com/ucberkeley >](http://youtube.com/ucberkeley).

komunity mohou sloužit k různým účelům: například na podporu diskusí, sdílení nápadů, ke zdokonalování dovedností v oblasti využití technologií. Mezi takové komunity patří **Classroom 2.0**¹⁷. Platforma vytvořená v USA Stevem Hargadonem, která si kladla za cíl představit nástroje Webu 2.0 a podpořit učitele, aby se stali součástí online konverzace o užívání nových technologií na podporu učení. Podporuje učitele, které zajímá užívání platformy Ning a kteří zakládají vlastní online sociální sítě pro své studenty nebo žáky.

Mezi takovéto otevřeně přístupné sociální aplikace na vytváření vlastních online sociálních sítí patří i platforma Elgg. Učitelé se tedy nemusí jenom spoléhat na externí služby jiných SNS, ale mohou si vytvořit svoji vlastní online sociální síť a upravit si ji podle vlastních potřeb. Takovýmto příkladem je SNS a blogový servis pro studenty a zaměstnance **Univerzity v Brightonu**, který spravuje Stan Stainer¹⁸.

V roce 2007 vznikla stránka na podporu vyučování cizích jazyků s názvem „**Talkabout Primary MFL**“¹⁹. Založila ji Jo Rhys-Jones za pomoci platformy Ning. Stala se místem, kde učitelé prvního stupně různých cizích jazyků z celého světa mezi sebou sdílejí své obavy i úspěchy a navzájem se podporují.

Platforma Ning je nyní bohužel zpoplatněná, druhou zmiňovanou platformu pro vytváření vlastních online sociálních sítí Elgg je prozatím stále možné využívat bezplatně.

Zajímavým nástrojem na správu skupin je ještě bezplatná služba **Wiggio**. Na Wiggio je možné sdílet a upravovat materiály, spravovat kalendář akcí skupiny, „postovat linky“, provozovat konferenční hovory, chatovat online, posílat hromadné zprávy, hlasové zprávy a emaily členem své skupiny. Každý člen skupiny si navíc může zvolit formu, jakou bude informován o aktivitách ve své skupině. Služba Wiggio byla vytvořena a spuštěna v roce 2008. Jejím úkolem je vytvářet aplikace a usnadňovat práci se skupinami.²⁰

V současné době existuje mnoho stránek neboli online sociálních služeb. Na Webu se nachází tisíce komunit a fór určených jen a jen pro učitele. Aby se učitelé mohli kontaktovat,

¹⁷ Classroom 2.0. Dostupné na [www: <http://www.classroom20.com>](http://www.classroom20.com).

¹⁸ Community@Brighton. Dostupné na [www: <http://community.brighton.ac.uk>](http://community.brighton.ac.uk).

¹⁹ Talkabout Primary MFL. Dostupné na [www: <http://primarymfl.ning.co>](http://primarymfl.ning.co).

²⁰ Wiggio. Dostupné na [www: <http://www.phil.muni.cz/kivi/clanky.php?cl=27&akce=t>](http://www.phil.muni.cz/kivi/clanky.php?cl=27&akce=t).

navzájem se inspirovat, sdílet materiály a spolupracovat. Je na konkrétním učiteli do jaké komunity si vybere, aby patřil a přispíval.

4 Empirická část

Záměrem empirického výzkumu bylo zmapovat a vyhodnotit zkušenosti budoucích učitelů ZŠ a SŠ studujících na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze s online sociálními sítěmi v jejich osobním životě a pro potřeby učení. Pro tento účel byly použity dva výběrové soubory, které byly zvoleny tak, aby odpovídaly charakteristickým potřebám jednotlivých výzkumných metod, jež byly použity při výzkumném šetření.

4.1 Výzkumné předpoklady

Na základě studia a analýzy teoretických východisek diplomové práce byly před realizací empirické části diplomové práce stanoveny následovné výzkumné předpoklady:

P1: Studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze používají online sociální síť.

P2: Pokud jsou studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze aktivní na online sociálních sítích, tak je to zejména Facebook.

P3: Studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na online sociálních sítích řeší své studijní záležitosti.

P4: Studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze si umějí představit využití online sociálních sítí se svými budoucími žáky/studenty.

4.2 Výzkumné metody

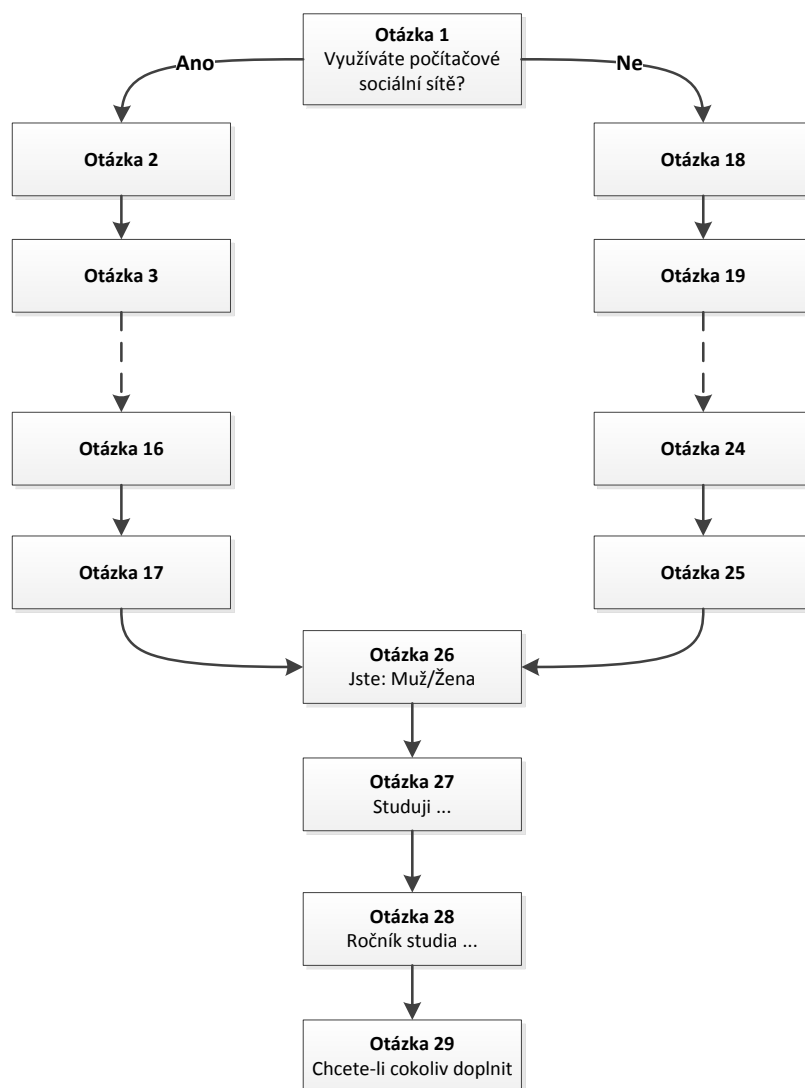
V pedagogickém výzkumu byla zvolena kombinace kvantitativní a kvalitativní metody.

4.2.1 Dotazníkové šetření

Ke zjištění relevantních skutečností týkajících se zkušeností budoucích učitelů ZŠ a SŠ s online sociálními sítěmi a také k zmapování jejich představ o využití těchto sítí pro vzdělávací účely, bylo použito kvantitativně orientované metody, a sice dotazníkového šetření.

Metoda dotazníkového šetření byla zvolena hlavně kvůli potřebě získání dat od velkého počtu respondentů. Dotazníková metoda také umožňuje získávat velké množství informací při malé časové investici, proto se považuje za ekonomický výzkumný nástroj.²¹

V úvodu samotný dotazník také obsahoval naznačení zkoumané problematiky. Dotazníkové šetření celkově pozůstává z 23 výzkumných otázek a je strukturováno následovně: první otázka je výběrová a rozvětvojící. Výběrem jedné ze dvou možností se pak dotazník dělí do dvou větví (viz schéma). Dotazníkový formulář je k dispozici v příloze A.

Obrázek 7 Schéma dotazníku

²¹ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Překlad Vladimír Jůva. Brno: Paido, 2000, 207 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6.

V první větvi je 16 výzkumných otázek, z toho 9 výběrových a 7 výčtových. Jedna výběrová a všechny výčtové otázky obsahují také možnost respondentů doplnit jejich vlastní názor.

Ve druhé větvi dotazníku se nachází 8 výzkumných otázek, z toho 6 výběrových a 2 výčtové. Dvě výběrové a všechny výčtové otázky obsahují opět možnost respondentů v případě potřeby doplnit jejich vlastní názor (viz Příloha A).

V závěru dotazníku se dále ještě nachází 5 otázek týkajících se osobních údajů respondentů, sloužících ke zjištění studijního programu, oboru, ročníků studia, věku a pohlaví respondentů.

Všechny tyto otázky byly v dotazníku označeny jako povinné, tzn. formulář dotazníku bez jejich vyplnění nebylo možné odevzdat, což mělo zabezpečit kompletnost všech získaných odpovědí. V úplném závěru dotazníku se nacházela ještě možnost zanechat komentář k dotazníku nebo k dané problematice apod.

4.2.2 Rozhovory se studenty

Kvalitativní metodou použitou při šetření výzkumných problémů byl rozhovor s vybranými studenty navazujícího magisterského studia Pedagogické fakulty Karlovy Univerzity v Praze.

Přesněji šlo o nestandardizovaný rozhovor s otevřenými otázkami (Hendl, 2005). Metoda rozhovoru byla zvolena, protože má výhody oproti jiným výzkumným metodám, spočívající v navození osobního kontaktu s respondenty, který umožňuje hlubší proniknutí do jejich motivů a postojů (Chrásková, 2007).

Výzkumné otázky kladené při rozhovorech a získané výsledky

Samotný rozhovor obsahoval 13 výzkumných otázek. Většina otázek byla dále rozčleněna na jednotlivé podotázky. Výzkumné otázky byly kladeny takovým způsobem, aby umožnily respondentům otevřeně a bez rozpaků a studu odpovědět. Konkrétní znění výzkumných otázek rozhovoru je následovné:

1. Používáš online sociální sítě? Které? Jak často? Jak dlouho? Kde máš svůj profil nejdéle? A kde jsi neaktivnější? Proč právě tato služba? Jsi aktivním uživatelem nebo tam chodíš jen příležitostně?

2. Nyní jsi zmínil/a sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je? A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? K čemu podle tebe slouží? Je to pro tebe jenom zábava?
3. Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji? Využíváš funkci statusů? Sleduješ statusy ostatních? Jak často si měníš svůj status? Používáš online sociální síť na komunikaci s přáteli/rodinou/spolužáky/kolegy? Nebo jen sleduješ, co zde dělají tvoji přátelé? Díváš se na to, co dělají tvoji přátelé, nebo se také podílíš na vytváření obsahu sociálního webu?
4. Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně? Jak často? Zdá se ti tato cesta efektivní? Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu, nebo se raději zeptáš „přátel“ na online sociálních sítích?
5. Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji? Máš své osobní informace veřejně přístupné všem nebo jen „přátelům“? Využíváš možnosti rozdělení „přátel“ do skupin? Jak je děláš?
6. Koho máš mezi svými „přáteli“? Přidáváš si mezi své „přátelé“ taky rodinu? A co učitelé? Máš ve svých „přátelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ? A učitelé z VŠ? Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? Zkoušel/a si je vyhledat? Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online?
7. Využívali někteří z tvých bývalých učitelů na SŠ online sociální síť k edukačním účelům, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči? A co nyní učitelé na VŠ? Využívají online sociální síť? Jak?
8. Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální síť používal/a ve své výuce? Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo z tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? Vytvořil/a bys speciální skupinu pro své žáky nebo bys je přidal/a jednoduše rovnou do „přátel“?
9. Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální síť daly využít v edukačním procesu? Například teď při přípravě na tvé budoucí povolání? Nebo později při

samotném vyučování v tvé režii? V případě, že už vyučuješ na nějaké škole, používáš SNS při výuce, nebo komunikaci se svými žáky nebo studenty?

10. Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a?
11. Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje?
12. Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co ti vadí?
13. Přál/a by sis, aby se vyučovalo na VŠ, jak správně využívat SNS v edukaci?

4.3 Výsledky kvantitativního a kvalitativního výzkumného šetření

4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření

Výběr respondentů

Pro potřeby kvantitativní části výzkumu, konkrétně pro metodu dotazníkového šetření, byli vybráni studenti Pedagogické fakulty Karlovy Univerzity v Praze, protože je lze považovat za budoucí učitele na základních a středních školách. Daná skupina respondentů byla zvolena i z důvodu jednoduššího získání e-mailových kontaktů za pomoci studijního informačního systému Karlovy Univerzity v Praze. Celkově bylo prostřednictvím e-mailu osloveno 620 studentů Pedagogické fakulty Karlovy Univerzity v Praze.

Dotazníkové šetření se realizovalo elektronicky, formou webového dotazníku. Distribuce dotazníku proběhla pomocí propagace adresy dotazníku pomocí e-mailu v znění:
„Vážení kolegové a kolegyně,

obracím se na vás s prosbou jako na studenty PedF UK a tedy potenciální budoucí učitele:

V současné době provádím výzkum zaměřený na sledování přístupů budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím.

Dovoluji si vás požádat o poskytnutí 5 minut vašeho času a vyplnění anonymního dotazníku na adrese: <http://goo.gl/EYJVl>

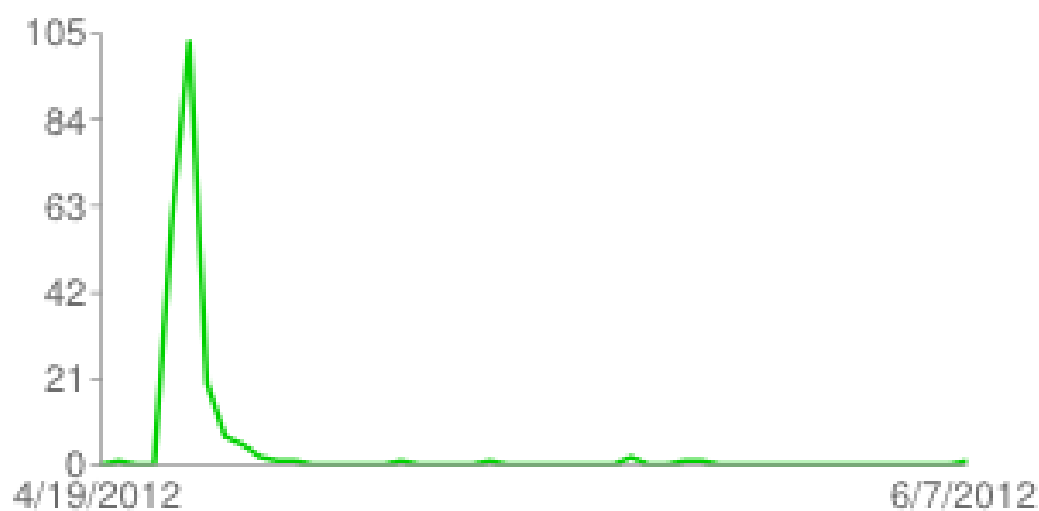
PS: Prosím taky o rozšíření tohoto e-mailu do řad vašich spolužáků.

Děkuji“.

E-mailové adresy byly vybrány za pomoci studijního informačního systému Karlovy Univerzity v Praze, a to z řad studentů bakalářských, magisterských i doktorských studijních programů Pedagogické fakulty, jelikož právě oni byli vyhodnoceni jakožto potenciální budoucí učitelé za vhodný výzkumný soubor. Celkově byla zpráva odeslána na 620 emailových adres.

Spolu s adresou umístění elektronického dotazníku a žádostí o jeho vyplnění byla součástí e-mailu také prosba o rozšíření odkazu na adresu webového dotazníku také i mezi jejich kolegy-studenty a kolegyně-studentky.

Dotazníkové šetření probíhalo v období duben – květen 2012 a z celkového počtu 620 odeslaných e-mailů, dotazník vyplnilo 216 respondentů. Návratnost dotazníku tedy činila 34,8 %.

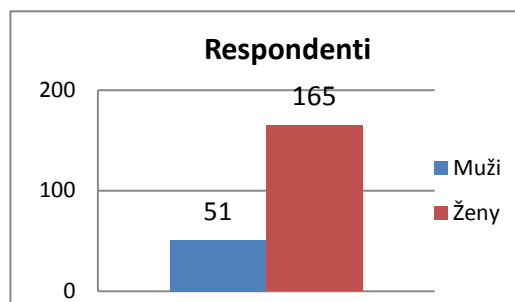
Obrázek 8 Frekvence odpovědí získaných v období probíhajícího dotazníkového šetření

Charakteristika souboru respondentů

Při dotazníkovém šetření byl rozsah výzkumného vzorku 216 respondentů. Mezi respondenty byli více zastoupeny ženy (76,4 %) nad muži (23,6 %).

Respondenti	Počet	Procento
Muži	51	23,6 %
Ženy	165	76,4 %
Celkem	216	100 %

Tabulka 3 Respondenti

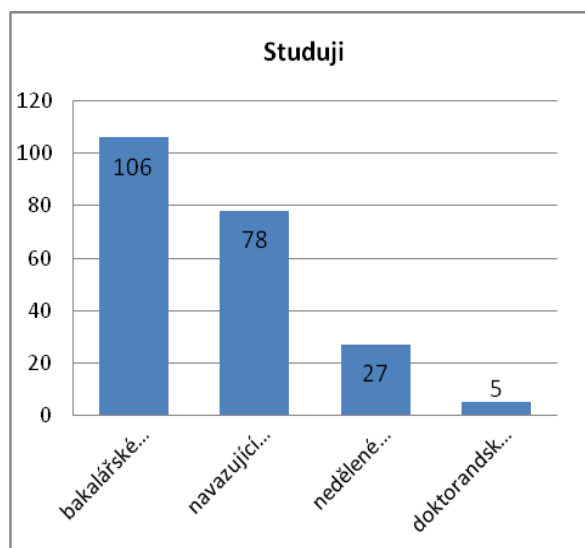

Graf 1 Respondenti

Na závěr dotazníku byli respondenti ještě požádáni k doplnění několika osobních údajů. První doplňující otázka zjišťovala, do kterého stupně studia jednotliví respondenti patří.

Studují (prosím vyberte):	Počet	Procento
bakalářské studium	106	49,1 %
navazující magisterské studium	78	36,1 %
nedělené magisterské studium	27	12,5 %
doktorandské studium	5	2,3 %
Celkem	216	100 %

Tabulka 4 Stupeň studia

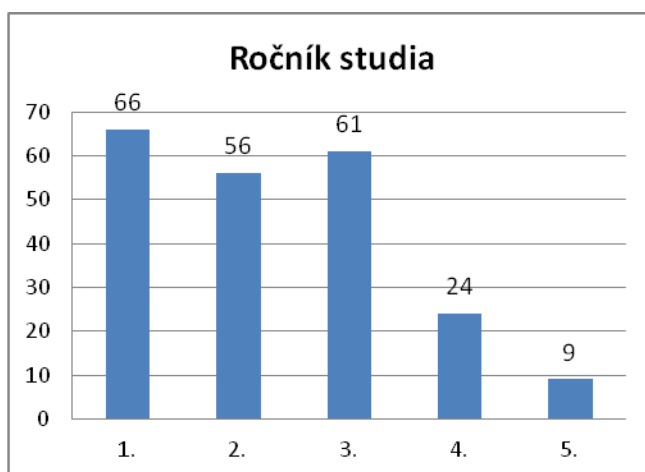
Graf 2 Stupeň studia

Téměř polovinu dotazovaných 49,1 % tvořili studenti bakalářského studia. Studenti navazujícího magisterského studia tvořili 36,1 % a studentů neděleného magisterského studia bylo 12,5 %. Nejméně, pouze 5 (2,3 %) studentů, byli doktorandi.

Další doplňující otázka zjišťovala ročník studia respondentů:

Ročník studia:	Počet	Procento
1.	66	30,6 %
2.	56	25,9 %
3.	61	28,2 %
4.	24	11,1 %
5.	9	4,2 %
Celkem	216	100 %

Tabulka 5 Ročník studia

Graf 3 Ročník studia

66 respondentů, což představuje 30,6 %, je v prvním ročníku studia, 61 dotazovaných (28,2 %) ve druhém studijním ročníku. Ve třetím ročníku je 56 respondentů (25,9 %), 24 respondentů (11,1 %) ve čtvrtém roku studia a 9 dotazovaných (4,2 %) se nachází v pátém ročníku studia.

Výsledky

Otázka 1: Využívání online sociálních sítí

První otázka má za úkol zjistit, zda studenti PedF UK používají online sociální sítě a zároveň také rozvětňuje dotazník do dvou částí.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano	202	93,5 %
Ne	14	6,5 %
Celkem	216	100 %

Tabulka 6 Využívání SNS

Graf 4 Využívání SNS

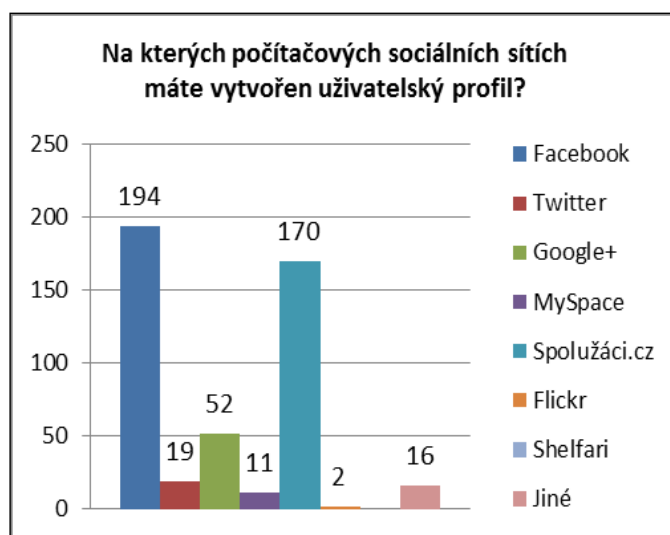
V případě, že si respondent zvolil odpověď Ano – což učinila převážná většina - **93,5 %** respondentů, pokračoval dotazník následnými výzkumnými otázkami:

Otázka 2: Na kterých počítačových sociálních sítích máte vytvořen uživatelský profil?

Otázkou číslo 2 začíná soubor pěti otázek týkajících se výběru a způsobu používání konkrétních online sociálních sítí. Z odpovědi respondentů vyplývá, že 96 % respondentů má svůj profil na Facebooku. Další velice oblíbenou online sociální sítí je podle odpovědí respondentů síť Spolužáci.cz, kde má svůj profil 84,2 % respondentů. Na Google+ má svůj profil 25,7 % respondentů, na Twitteru 9,4 %, MySpace 5,4 %. Na Flickru má svůj profil jenom 1 % respondentů. 7,9 % studentů uvádělo taktéž, že mají své profily i na jiných online sociálních sítích, nejčastěji uváděli síť Lidé.cz. Dalšími zmíněnými sítěmi byly: LinkedIn, Badoo, Edmondo a Tumblr. Na SNS Shelfari nemá svůj profil žádný z respondentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Facebook	194	96,0 %
Twitter	19	9,4 %
Google	2	25,7 %
MySpace	1	5,4 %
Spolužáci.cz	170	84,2 %
Flicker	2	1,0 %
Shelfari	0	0,0 %
Jiné	16	7,9 %

Tabulka 7 SNS kde respondenti mají svůj profil

Graf 5 SNS kde respondenti mají svůj profil

Otázka 3: Které online sociální sítě užíváte aktivně?

Otázka má za úkol zjistit, na kterých počítačových sociálních sítích jsou jejich uživatelé opravdu aktivní, tzn. nejenom, že zde mají svůj profil, ale také tam vykonávají nějakou činnost. Na Facebooku je aktivních 92,1 % z respondentů, což je zhruba podobný výsledek jako u předchozí otázky. V případě sítě Spolužáci.cz se ale situace výrazně liší. Zde je aktivních jen 26,7 % tázaných studentů (čili jedna třetina z těch, kteří uvedli, že zde mají svůj profil). Na Google+ je aktivních 11,4 % respondentů, na MySpace 1,5 % a k aktivní účasti na

jiných online sociálních sítích, jako například Lidé.cz, LinkedIn, Edmondo a Tumblr se hlásí 8,4 %. Na SNS Flickr a Shelfari není aktivní žádný z respondentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Facebook	186	92,1 %
Twitter	7	3,5 %
Google+	23	11,4 %
MySpace	3	1,5 %
Spolužáci.cz	54	26,7 %
Flickr	0	0,0 %
Shelfari	0	0,0 %
Jiné	17	8,4

Tabulka 8 Aktivně využívané SNS

Graf 6 Aktivně využívané SNS

Otázka 4: Z jakého důvodu jste se stali uživatelem/uživatelkou online sociální sítě?

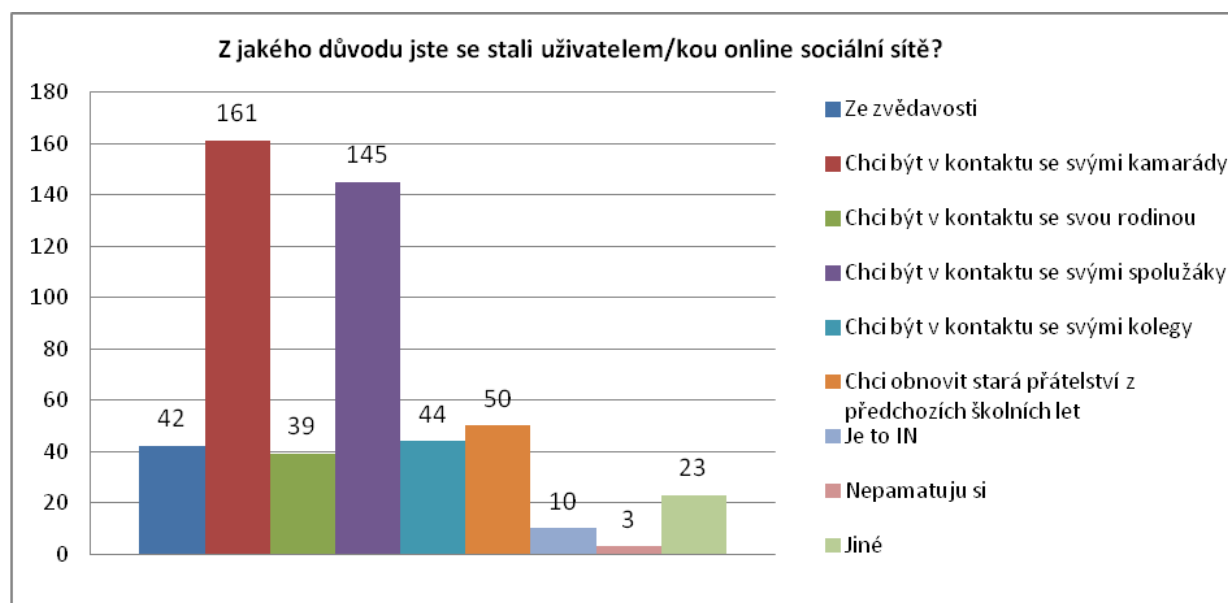
Touto otázkou jsme zjišťovali, proč se studenti-respondenti rozhodli online sociální sítě využívat. Nejčastěji, a to v 79,7 % případech, se objevoval jako důvod komunikace se svými kamarády a v 71,8 % se jednalo o komunikaci se svými spolužáky. Lze předpokládat, že tyto dvě skupiny se mohou v životech respondentů překrývat. Dále jako důvod k užívání následovala tužba obnovit stará přátelství z předchozích školních let (24,8 %), kontakt s kolegy (21,8 %), zvědavost (20,8 %) a kontakt se svou rodinou (19,3 %). 11,4 % respondentů uvádí i jiné důvody, proč se stali uživateli SNS. Uvedme několik příkladů odpovědí respondentů:

„Kvůli sdílení znalostí“; „pozvánky na akce“; „tlak od přátel“; „chci se propojit s lidmi doma i ve světě s cílem realizovat společné zájmy“; „nutné zlo pro sledování vývoje ve studijní skupině a výměnu materiálů“; „je to v mnoha případech praktické“.

5 % respondentů se stali uživateli, protože to je IN, a 1,5 % respondentů si už nepamatuje, proč se jimi stali.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ze zvědavosti	42	20,8 %
Chci být v kontaktu se svými kamarády	161	79,7 %
Chci být v kontaktu se svou rodinou	39	19,3 %
Chci být v kontaktu se svými spolužáky	145	71,8 %
Chci být v kontaktu se svými kolegy	44	21,8 %
Chci obnovit stará přátelství z předchozích školních let	50	24,8 %
Je to IN	10	5,0 %
Nepamatuju si	3	1,5 %
Jiné	23	11,4 %

Tabulka 9 Důvody k užívání SNS

Graf 7 Důvody k užívání SNS

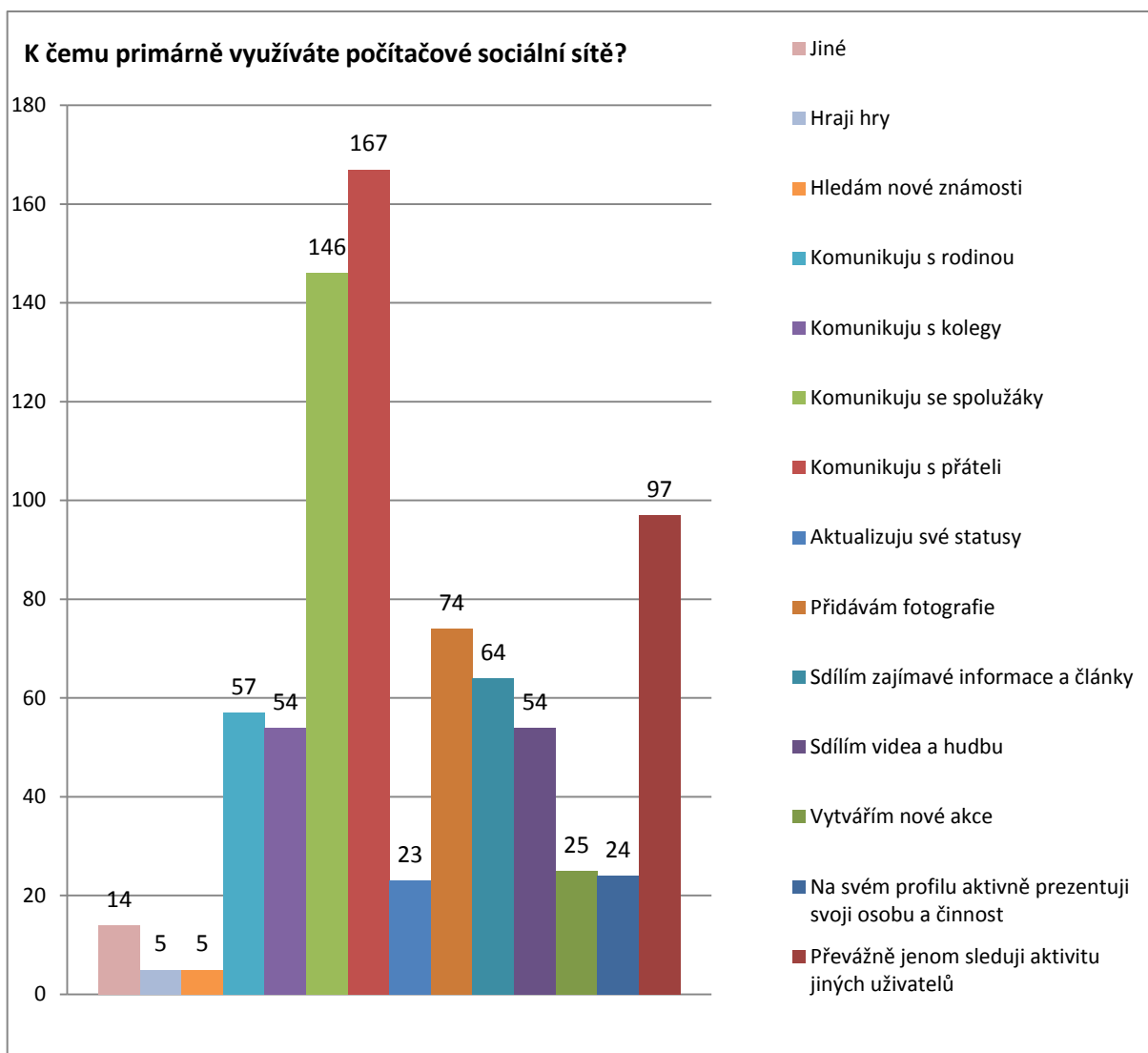
Otázka 5: K čemu primárně využíváte počítačové sociální sítě?

Pomocí této otázky jsme zjišťovali, co nejčastěji respondenti na online sociálních sítích dělají a k čemu je tedy primárně využívají. Jak se již ukázalo v předchozí otázce, nejčastěji se v odpovědích respondentů objevovala možnost komunikace s přáteli (82,7 %) a spolužáky (72,3 %). Naproti tomu komunikaci s rodinou přiznává poněkud menší procento respondentů (28,2 %) a nejméně se komunikuje s kolegy (26,7 %). Téměř polovina respondentů (48 %) tvrdí, že převážně jenom sleduje aktivitu jiných uživatelů. Když se jednalo o poněkud aktivnější přístup, tak se nejčastěji objevovaly v odpovědích tyto možnosti: přidávání fotografií (36,6 %), sdílení zajímavých informací a článků (31,7 %) a

sdílení videa a hudby (26,7 %). K vytváření nových akcí se hlásí 12,4 % respondentů. K možnosti, že na svém profilu aktivně prezentují svou osobu a činnost se řadí 11,9 % tázaných studentů a 11,4 % respondentů zde aktualizují své statusy. Stejný počet respondentů (2,5 %) si zvolilo možnosti, že na SNS hledají nové známosti a hrají hry. Možnost Jiné (aktivity), kterou zvolilo 6,9 % respondentů, zahrnuje například případy: „sleduji, jestli moji přátelé nevytvořili událost, na kterou mě pozvali“; „mám přidáné skupiny a jednotlivce, kteří pořádají různé kulturní akce, o kterých bych se bez fcb dozvíдалa daleko komplikovaněji, či vůbec - viz např. site-specific různých umělců“; „hledám události“; „dělám reklamu své firmě“.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Na svém profilu aktivně prezentuji svoji osobu a činnost	24	11,9 %
Převážně jenom sleduji aktivitu jiných uživatelů	97	48,0 %
Vytvářím nové akce	25	12,4 %
Sdílím videa a hudbu	54	26,7 %
Sdílím zajímavé informace a články	64	31,7 %
Přidávám fotografie	74	36,6 %
Aktualizuji své statusy	23	11,4 %
Komunikuju s přáteli	167	82,7 %
Komunikuju se spolužáky	146	72,3 %
Komunikuju s kolegy	54	26,7 %
Komunikuju s rodinou	57	28,2 %
Hledám nové známosti	5	2,5 %
Hraji hry	5	2,5 %
Jiné	14	6,9 %

Tabulka 10 Činnosti primárně vykonávané na SNS

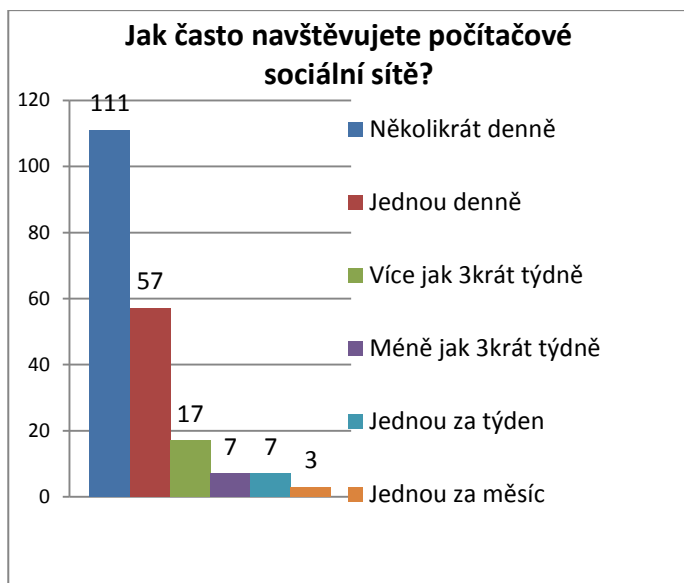
Graf 8 Činnosti primárně vykonávané na SNS

Otázka 6: Jak často navštěvujete počítačové sociální sítě?

Šestá otázka zjišťuje, jak často respondenti online sociální sítě navštěvují. Více jak polovina (55 %) přiznává, že se na počítačové sítě podívá i několikrát denně. Jendou denně tak učiní 28,2 % a více jak 3krát týdně 8,4 % respondentů. Méně jak 3krát týdně a jednou za týden se na svou online síť podívá 3,5 %. Jenom jednou za měsíc navštíví online sociální sítě 1,5 %. Z uvedeného vyplývá, že převážná většina respondentů (83,2 %) zkontroluje svůj profil na SNS alespoň jednou za den.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Několikrát denně	111	55,0 %
Jednou denně	57	28,2 %
Více jak 3krát týdně	1	8,4 %
Méně jak 3krát týdně		3,5 %
Jednou za týden	7	3,5 %
Jednou za měsíc	3	1,5 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 11 Jak často navštěvují SNS

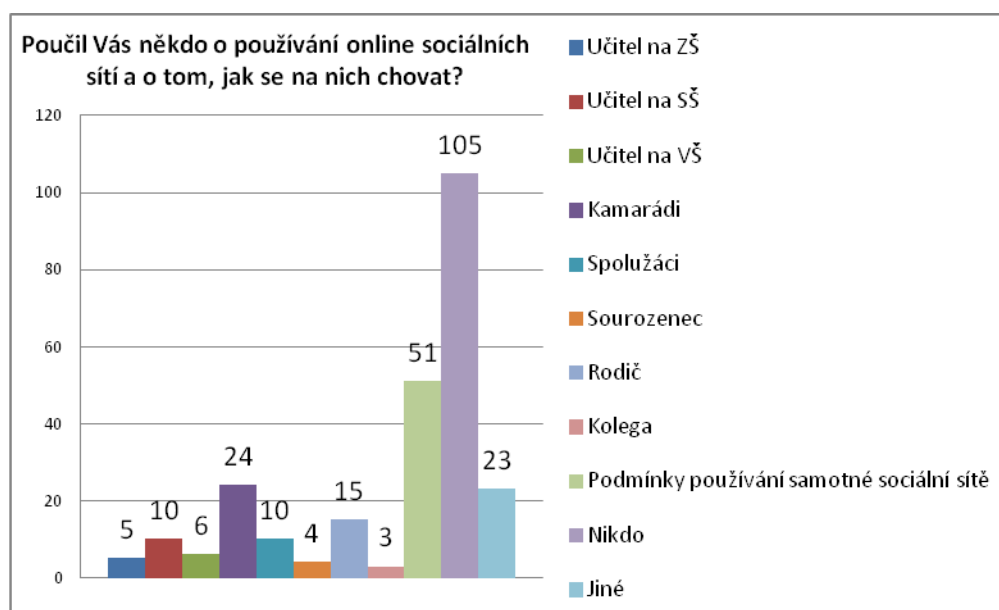
Graf 9 Jak často navštěvují SNS

Otázka 7: Poučil Vás někdo o používání online sociálních sítí a o tom, jak se na nich chovat?

Otázka 7 má za úkol zjistit, zda respondenty někdo informoval o správném a bezpečném používání online sociálních sítí a když ano tak kdo tak učinil, respektive jak se dozvěděli, jak se na SNS mají chovat. Více než polovina respondentů (52 %) tvrdí, že je nikdo nepoučil, jak online sociální sítě používat a jak se na nich chovat. 25,2 % respondentů se tyto informace dozvědělo přímo z podmínek používání samotné online sociální sítě. 11,9 % respondentů poučil jejich kamarád a 11,4 % uvedlo možnost „jiné“, kde nejčastěji doplňovali, že byli poučeni prostřednictvím masmédií nebo si informace sami vyhledali v odborné literatuře. 7,4 % respondentů uvedlo, že byli poučeni rodiči. Prostřednictvím spolužáků nebo učitele na SŠ bylo poučeno 5 % respondentů. Zbývající možnosti: učitel na VŠ zvolilo 3 % respondentů, učitel na ZŠ 2,5 %, sourozenec 2 % a kolegu zvolilo 1,5 %.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Učitel na ZŠ	5	2,5 %
Učitel na SŠ	10	5,0 %
Učitel na VŠ	6	3,0 %
Kamarádi	24	11,9 %
Spolužáci	10	5,0 %
Sourozenec	4	2,0 %
Rodič	15	7,4 %
Kolega	3	1,5 %
Podmínky používání samotné sociální sítě	51	25,2 %
Nikdo	105	52,0 %
Jiné	23	11,4 %

Tabulka 12 Poučení o používání SNS

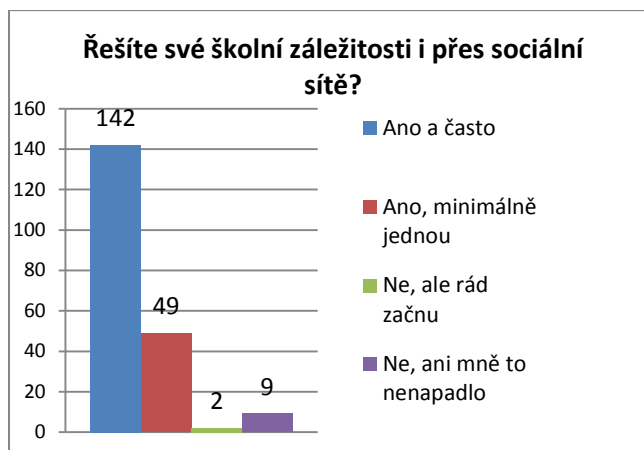
Graf 10 Poučení o používání SNS

Otázka 8: Řeší své školní záležitosti i přes sociální sítě?

Osmá otázka zkoumá, zda respondenti na sociálních sítích řeší také své školní záležitosti. 142 respondentů (70,3 %) přiznává, že školu řeší na SNS často a 49 respondentů (24,3 %) tvrdí, že se jim to minimálně jednou stalo. Z toho lze usuzovat, že školní témata se na online sociálních sítích objevují u převážné většiny tázaných studentů (94,6 %). 4,5 % respondentů školní záležitosti prostřednictvím online sociálních sítí neřeší a ani je to nenapadlo a 1 % sice neřeší, ale rádi by začali.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano a často	142	70,3 %
Ano, minimálně jednou	49	24,3 %
Ne, ale rád začnu	2	1,0 %
Ne, ani mně to nenapadlo	9	4,5 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 13 Školní záležitosti přes SNS

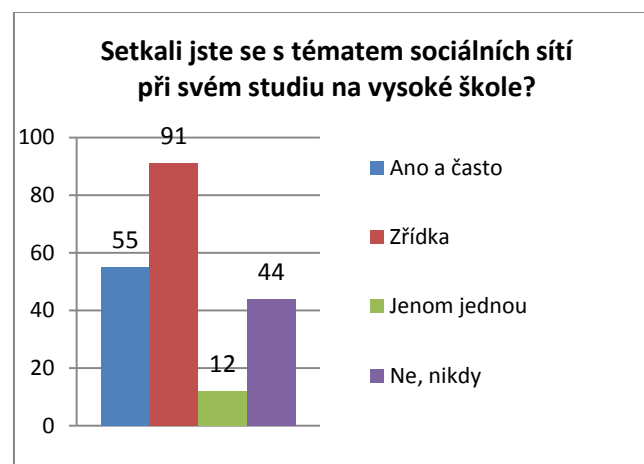
Graf 11 Školní záležitosti přes SNS

Otázka 9: Setkali jste se s tématem sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole?

Touto otázkou jsme zjišťovali, zda se respondenti – studenti PedF UK v Praze – setkali s tématem online sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole a v jaké míře. 45 % respondentů odpovědělo, že se s daným tématem na vysoké škole setkali zřídka, 27,2 % se s tímto tématem setkalo na své VŠ často a 5,9 % jednou jednou. Celkově se tedy s tématem online sociálních sítí na vysoké škole setkalo 78,1 % respondentů. Na druhou stranu 21,8 % respondentů uvedlo, že se nikdy nesetkali s tématem SNS na vysoké škole.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano a často	55	27,2 %
Zřídka	91	45,0 %
Jenom jednu	12	5,9 %
Ne, nikdy	44	21,8 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 14 Výskyt tématu SNS na VŠ

Graf 12 Výskyt tématu SNS na VŠ

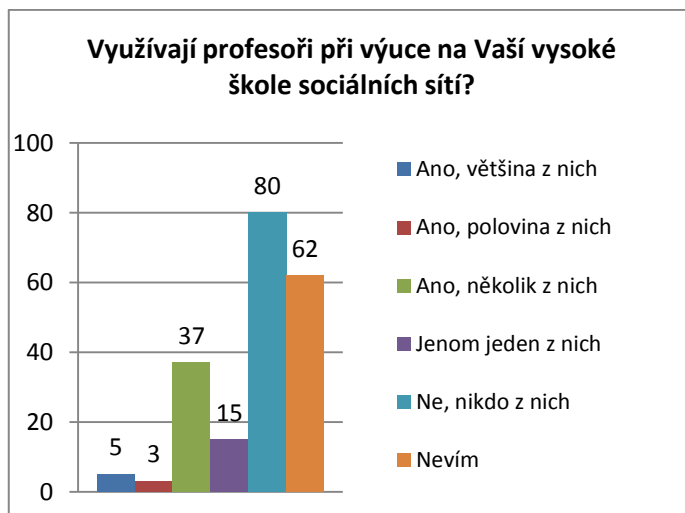
Otázka 10: Využívají profesori při výuce na Vaší vysoké škole sociálních sítí?

Desátá otázka se zajímá o to, zda si studenti všimli, že by vysokoškolští učitelé při své výuce také využívali online sociální sítě. 39,1 % respondentů uvedlo, že nikdo z jejich vysokoškolských učitelů SNS při výuce nevyužívá. Odpověď „nevím“ zvolilo 30,7 %

respondentů. 18,3 % si naopak myslí, že několik jejich vyučujících na vysoké škole online sociální sítě při své výuce používá. O jednom vyučujícím, který tak činí, ví 7,4 % a 3 respondenti (1,5 %) uvedli, že polovina jejich vyučujících při výuce online sociální sítě využívá.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, většina z nich	5	2,5 %
Ano, polovina z nich	3	1,5 %
Ano, několik z nich	3	18,3 %
Jenom jeden z nich	15	7,4 %
Ne, nikdo z nich	8	39,6 %
Nevím	62	30,7 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 15 Využívání SNS profesori na VŠ

Graf 13 Využívání SNS profesori na VŠ

Otázka 11: Máte své vyučující v „přátelích“ na svém účtu na sociálních sítích?

Jedenáctá otázka má za úkol zjistit, zda respondenti – studenti PedF UK mají své vyučující v „přátelích“ na svém účtu na sociálních sítích. V „přátelích“ proto, že kdysi se kontakty přidávané do sítě řadily rovnou pod kolonku - přítel, ačkoli se o skutečné přátelství nejednalo. Tři čtvrtina respondentů (75,2 %) odpovědělo, že si své vyučující do „přátel“ nepřidává. Zbytek 24,3 % má v „přátelích“ jen několik ze svých vyučujících a jenom jeden respondent hovoří o většině svých vyučujících, které má v „přátelích“ na svém účtu na sociálních sítích.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, většinu z nich	1	0,5 %
Ano, několik z nich	49	24,3 %
Ne, nepřidávám si je do „přátel“	152	75,2 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 16 Vyučující v „přátelích“ na SNS

Graf 14 Vyučující v „přátelích“ na SNS

Otázka 12: Máte své vyučující ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích?

Dvanáctá otázka se ptá, zdá respondenti mají své vyučující ve speciální skupině na své online sociální síti. Na tuto otázku odpovědělo 83,2 % tázaných studentů, že si své vyučující vůbec nepřidává. 14,4 % má několik ze svých vyučujících ve speciální skupině a 2,5 % respondentů tam má většinu svých vyučujících.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, většinu z nich	5	2,5 %
Ano, několik z nich	29	14,4 %
Ne, nepřidávám si je vůbec	168	83,2 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 17 Vyučující ve speciální skupině na SNS

Graf 15 Vyučující ve speciální skupině na SNS

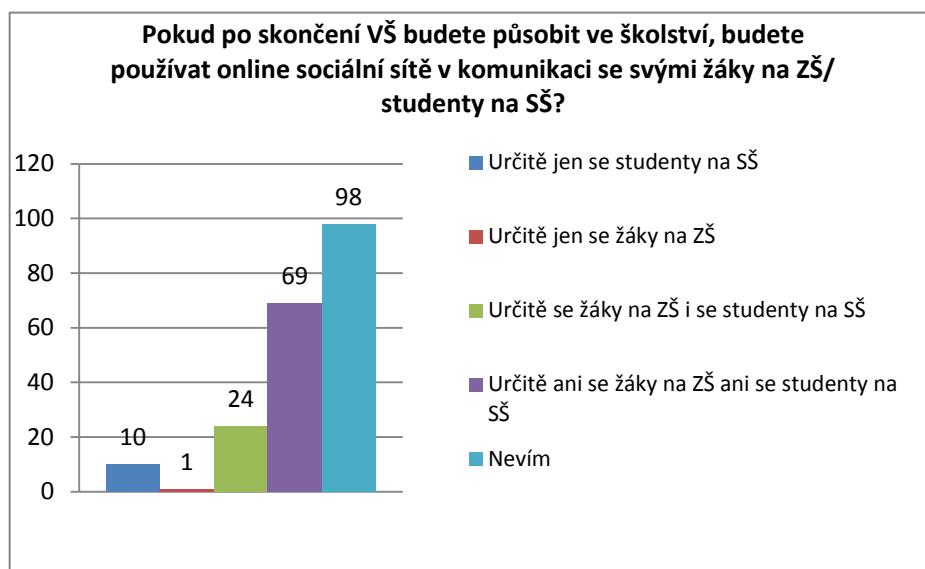
Otázka 13: Pokud po skončení VŠ budete působit ve školství, budete používat online sociální sítě v komunikaci se svými žáky na ZŠ/ studenty na SŠ?

Otázka 13 zjišťuje, jestli dotázaní studenti, v případě, že budou působit v budoucnu ve školství, hodlají používat online sociální sítě v komunikaci se svými žáky nebo studenty. Téměř polovina respondentů (48,5 %) se rozhodlo pro možnost neví. 34,2 % respondentů

určitě neplánuje využívat online sociální sítě ani se žáky na ZŠ ani se studenty na SŠ. Naproti tomu 11,9 % tázaných se vyjádřilo, že sítě bude používat určitě i se žáky i se studenty. Jen se studenty SŠ je bude používat 5 % respondentů a jenom jeden respondent tvrdí, že SNS bude používat jen se žáky na ZŠ.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Určitě jen se studenty na SŠ	10	5,0 %
Určitě jen se žáky na ZŠ	1	0,5 %
Určitě se žáky na ZŠ i se studenty na SŠ	24	11,9 %
Určitě ani se žáky na ZŠ ani se studenty na SŠ	69	34,2 %
Nevím	98	48,5 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 18 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/studenty SŠ

Graf 16 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/studenty SŠ

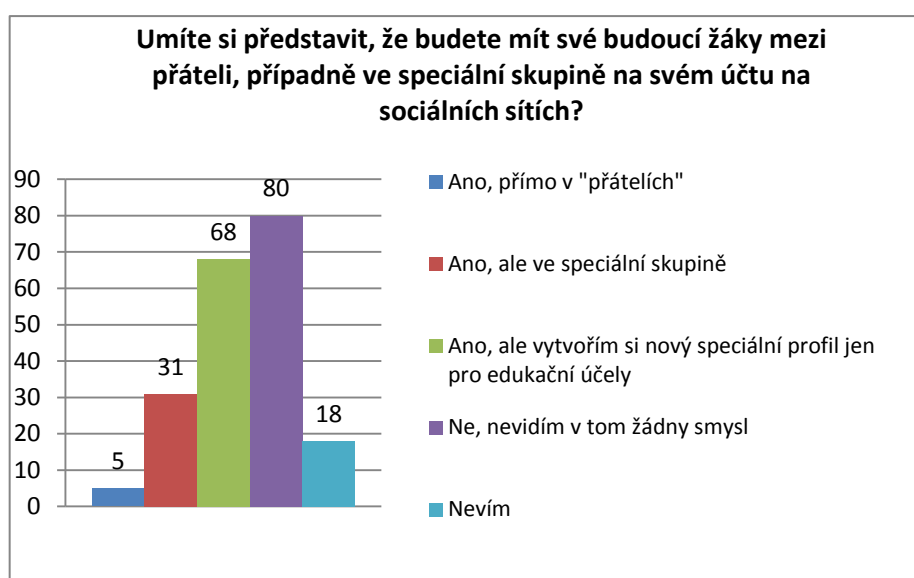
Otázka 14: Umíte si představit, že budete mít své budoucí žáky mezi „přáteli“, případně ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích?

V čtrnácté otázce se zjišťuje, jestli si respondenti – potenciální budoucí učitelé - umí představit, že budou mít své budoucí žáky mezi „přáteli“ nebo případně ve speciální skupině na svém účtu na online sociálních sítích. 80 respondentů (39,6 %) v tom nevidí žádný smysl, a tudíž si takovou možnost ani neumí představit. 65 respondentů (33,7 %) si tuto možnost dovede představit, pod podmínkou, že budou mít vytvořený speciální profil jen pro edukační účely. 15,3 % dotazovaných studentů si umí představit, že budou mít své budoucí žáky ve

speciální skupině na svém běžném účtu na online sociálních sítích. Těch, kdo si zvolili odpověď „nevím“, bylo 8,9 % a přímo do „přátel“ by své žáky přijalo jen 5 respondentů (2,5 %).

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, přímo v "přátelích"	5	2,5 %
Ano, ale ve speciální skupině	31	15,3 %
Ano, ale vytvořím si nový speciální profil jen pro edukační účely	68	33,7 %
Ne, nevidím v tom žádný smysl	80	39,6 %
Nevím	18	8,9 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 19 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině

Graf 17 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině

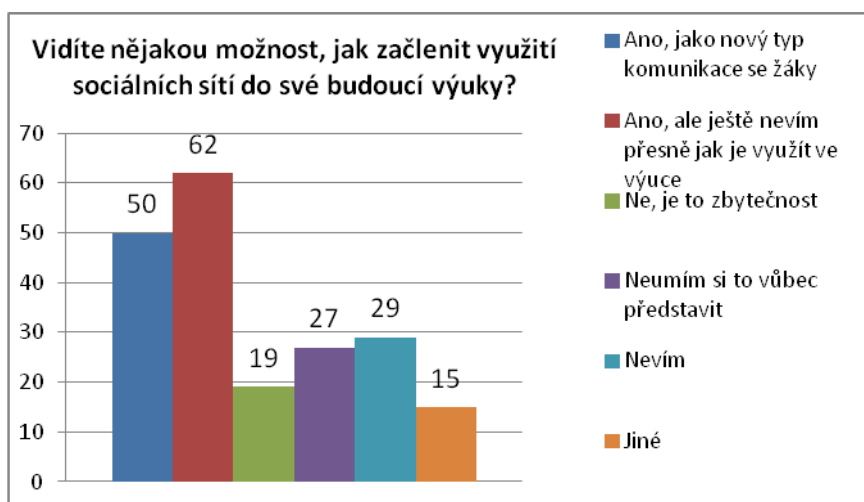
Otázka 15: Vidíte nějakou možnost, jak začlenit využití sociálních sítí do své budoucí výuky?

Otázka patnáct zjišťuje, zda respondenti vidí nějakou možnost, jak by se online sociální sítě daly využít v jejich budoucí výuce. Téměř třetina (30,7 %) respondentů by byla pro využití SNS v jejich budoucí praxi, ale ještě nemají přesnou představu, jak je využít. Jako nový typ komunikace se žáky si využití online sociálních sítí dovede představit 24,8 % dotazovaných respondentů. 14,4 % respondentů zvolilo odpověď „nevím“. Vůbec si využití SNS ve své budoucí výuce neumí představit 13,4 % respondentů. 9,4 % to považuje zcela za zbytečnost a 7,4 % respondentů volilo možnost „jiné“, kde mohli doplnit i svůj jiný názor

např.: „Představit si to umím, ale nesouhlasím s tím, učitel by si podle mě měl zachovat soukromí“; „prezentace zadaných úkolů ve vytvořené skupině pro danou třídu“; „Učím již 4. rokem na ZŠ a zatím neplánuji“.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, jako nový typ komunikace se žáky	50	24,8 %
Ano, ale ještě nevím přesně jak je využít ve výuce	62	30,7 %
Ne, je to zbytečnost	19	9,4 %
Neumím si to vůbec představit	27	13,4 %
Nevím	29	14,4 %
Jiné	15	7,4 %
Celkem	202	100 %

Tabulka 20 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky

Graf 18 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky

Otázka 16: Je na online sociálních sítích něco, co Vás fascinuje?

Otázka šestnáct zjišťuje, zda respondenty něco na online sociálních sítích fascinuje. S tvrzením, že jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojím, se ztotožňuje 90 respondentů (44,6 %). 47 respondentů (36,1 %) je zvědavých na další osud online sociálních sítí. S možností, že SNS mají spoustu využití a usnadňují život, se ztotožnilo 47 respondentů (23,3 %). S tvrzením, že SNS jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít souhlasilo 36 dotazovaných (17,8 %). Možnost „jiné“ zvolilo 34 respondentů (16,8 %) a do komentářů nejčastěji uváděli následovné postřehy:

„Člověk vidí, kolik lidí vlastně zná, ale stejně se s nimi nestýká.“

„Fascinuje mě, že někteří lidé mají akutní potřebu dělit se o svůj každý krok i s někým, koho znají více méně jen od vidění.“

„Kdo všechno se s kým zná, jak se znají mí přátelé navzájem (propletenost vztahů).“

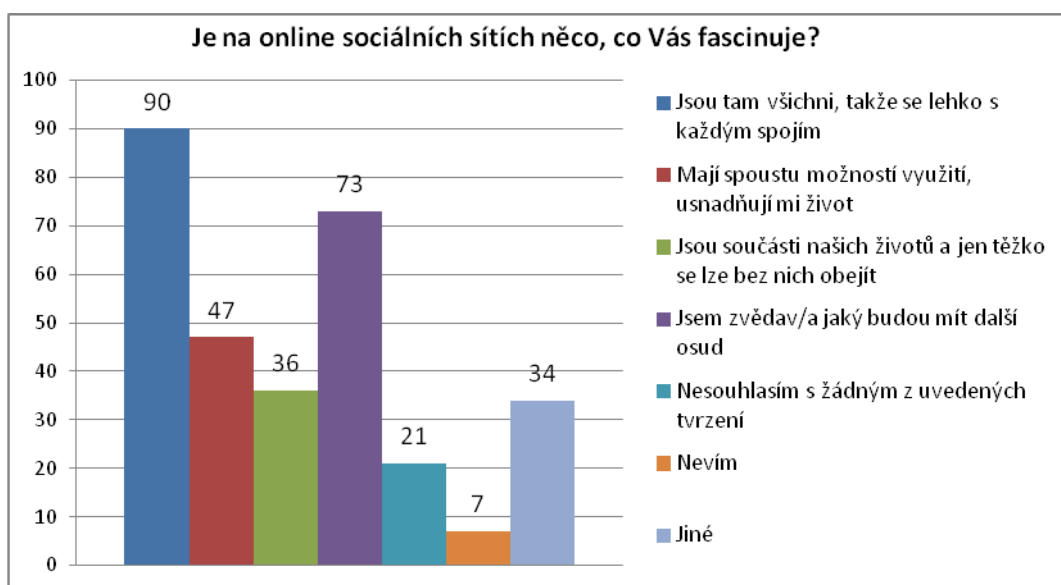
„Překvapuje mě naivita, s jakou přistupují uživatelé ke svým účtům a kolik intimních informací na sebe prozradí cizím lidem.“

„Počet uživatelů, kteří denně ztrácí čas uploadováním každé činnosti do statutu svého profilu.“

21 respondentů (10,4 %) nesouhlasilo s žádným z uvedených tvrzení a 7 zvolilo možnost nevím (3,5 %).

Typ odpovědi	Počet	Procento
Jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojím	90	44,6 %
Mají spoustu možností využití, usnadňují mi život	47	23,3 %
Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít	36	17,8 %
Jsem zvědav/a jaký budou mít další osud	73	36,1 %
Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení	21	10,4 %
Nevím	7	3,5 %
Jiné	34	16,8 %

Tabulka 21 Něco fascinujícího na SNS

Graf 19 Něco fascinujícího na SNS

Otázka 17: Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?

Sedmnáctá otázka se ptá, zda je na sociálních sítích naopak něco, co respondenty rozčiluje, co jim vadí. S tvrzením, že SNS jsou všude a už jsou i obtěžující, se shodlo 70 respondentů (34,7 %). 69 respondentů si zvolilo možnost „jiné“ a přidávalo následující komentáře:

„V dnešní době bohužel bez sociální sítě člověk může vypadnout z "centra dění", když se prakticky vše domlouvá přes ně.“

„Když sem se vdala, moji přátelé tam dali fotky dřív než já, a to mi velice vadilo, požádala jsem je, ať je stáhnou, po čase se ale všichni tak ptali, že jsem nakonec nějaká foto na FB dala, ale prvně mi vadilo, že to tam dali bez mého souhlasu, tak zásadní událost. Někteří se poučili, možná se i urazili, ale už to s mým souhlasem nedělají, a já se také ptám, když chci přidat foto, kde jsou oni. O sobě se rozhoduji dobrovolně, ale o jiných rozhodovat nechci, to mi nepřísluší.“

„Nedostatečná ochrana soukromí, lehkovážnost lidí ve sdělování informací o sobě, zejména dětí, které na to nikdo nepřipravil.“

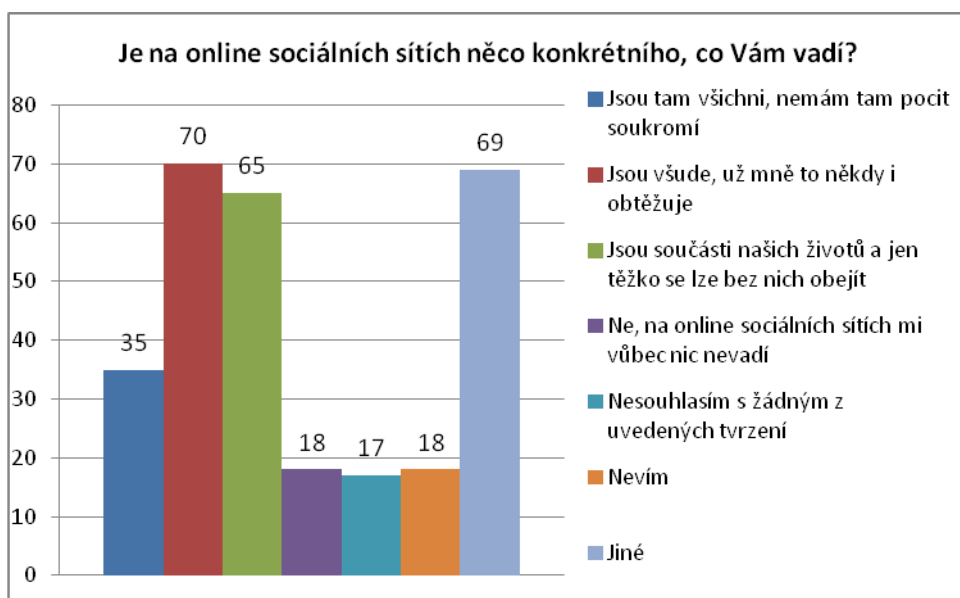
„I když se smaže fotka nebo celý účet, smaže se jen na oko, informace tam pořád zůstanou.“

„Sledují mě reklamy.“

65 respondentů (32,2 %) souhlasilo s tvrzením, že SNS jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít, a 35 (17,3 %) si zvolilo odpověď „jsou tam všichni, nemám tam pocit soukromí“. 18 respondentů (8,9 %) tvrdí, že jim na online sociálních sítích nic nevadí nebo neví, a přibližně stejný počet 17 respondentů (8,4 %) nesouhlasilo se žádným z uvedených tvrzení.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Jsou tam všichni, nemám tam pocit soukromí	35	17,3 %
Jsou všude, už mně to někdy i obtěžuje	70	34,7 %
Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít	65	32,2 %
Ne, na online sociálních sítích mi vůbec nic nevadí	18	8,9 %
Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení	17	8,4 %
Nevím	18	8,9 %
Jiné	69	34,2 %

Tabulka 22 Nespokojenost s SNS

Graf 20 Nespokojenost s SNS

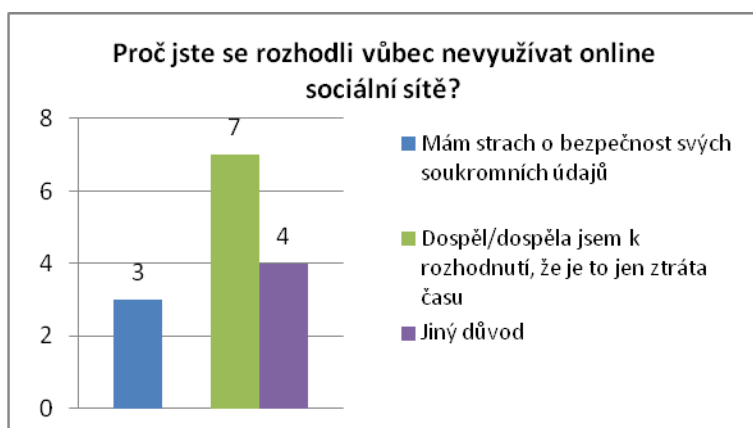
V případě, že si respondent v první rozvětřující otázce zvolil odpověď Ne (viz kapitola 4.2.1), což učinilo 14 respondentů (6,5 %), pokračoval dotazník následujícími výzkumnými otázkami:

Otázka 18: Proč jste se rozhodli vůbec nevyužívat online sociální sítě?

Polovina těchto respondentů (7) za důvod k nevyužívání online sociálních sítí označila tvrzení, že dospěli k rozhodnutí, že je to jen ztráta času. Tři respondenti (21,4 %) zvolili možnost, že „mají strach o bezpečnost svých soukromých údajů“, a čtyři respondenti (28,6 %) zvolili možnost „jiný důvod“, kde uváděli hlavně: „dávám přednost fyzickému kontaktu“; „nepotřebuji je“. Možnost „pokud možno, nechci mít nic společného s počítačovou technikou a internetem“ si nezmohl nikdo z respondentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Mám strach o bezpečnost svých soukromých údajů	3	21,4 %
Pokud možno, nechci mít nic společného s počítačovou technikou a internetem	0	0,0 %
Dospěl/dospěla jsem k rozhodnutí, že je to jen ztráta času	7	50,0 %
Jiný důvod	4	28,6 %
Celkem	14	100 %

Tabulka 23 Důvody k nevyužívání SNS

Graf 21 Důvody k nevyužívání SNS

Otázka 19: Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?

Otázka číslo devatenáct se stejně jako otázka číslo sedmnáct snaží zjistit, co respondentům na online sociálních sítích vadí. Respondenti mohli zvolit několik z nabízených možností odpovědí. Nejvíc dotazovaných (10), což představuje 71,4 % s respondentů z druhé větve dotazníku, vybralo možnost „jiné“, kde doplňovali nejčastěji následující důvody:

„Nesouhlasím s politikou provozovatelů sociálních sítí.“

„Sítě jsou jak oheň... Dobrý pomocník, ale špatný pán. Nebo jak to je správně :-).“

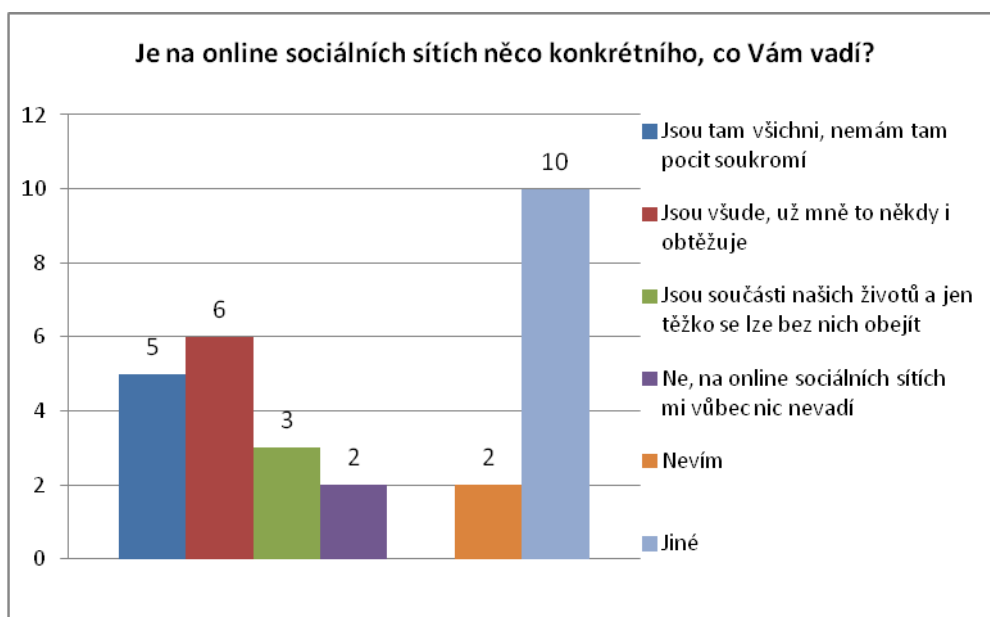
„Lidé, se kterými jsem se vůbec neviděl, mi vykládají, co jsem předchozí den dělal, protože to někdo napsal na facebook...“

Druhou nejčastěji volenou odpovědí, že SNS jsou všude a už je to někdy i obtěžuje, zvolilo 6 respondentů (42,9 %). S tvrzením, že jsou tam všichni a už tam nemají pocit soukromí, se ztotožnilo 5 dotazovaných (35,7%). Tři respondenti (21,4 %) zvolili možnost, že SNS jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít. Stejný počet respondentů – dva

(14,3 %) si vybralo možnost, že jim na online sociálních sítích nic nevádí nebo neví. Možnost „nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení“ si nevybral nikdo z dotazovaných respondentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Jsou tam všichni, nemám tam pocit soukromí	5	35,7 %
Jsou všude, už mně to někdy i obtěžuje	6	42,9 %
Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít	3	21,4 %
Ne, na online sociálních sítích mi vůbec nic nevádí	2	14,3 %
Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení	0	0,0 %
Nevím	2	14,3 %
Jiné	10	71,4 %

Tabulka 24 Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?

Graf 22 Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?

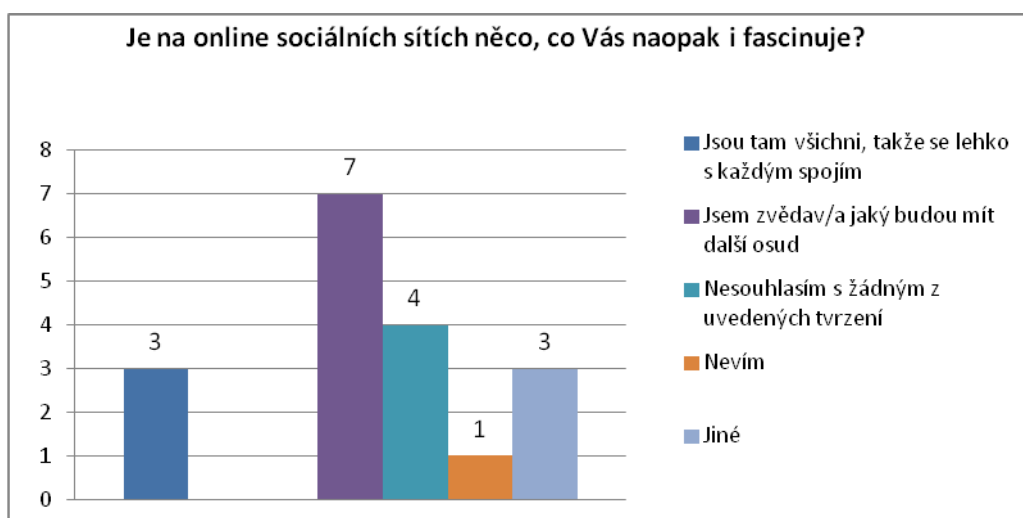
Otázka 20: Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje?

Dvacátá otázka stejně jako otázka číslo 16 zkoumá, zda respondenty něco na online sociálních sítích fascinuje. Polovina respondentů (7) souhlasila s tvrzením, že jsou zvědaví, jaký bude další osud SNS. 4 nesouhlasili s žádným z uvedených tvrzení (28,6 %). 3 respondenti (21,4 %) volili možnost, „jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojíme“ nebo „jiné“, kde byl doplněn pouze jeden komentář, a sice „Jsem zvědav/a jaký budou mít další osud, ťukání do klávesnice mi přijde jako přežitek, čekám, jaká technologie to nahradí“. Jenom jeden respondent/ka (7,1 %) uvedl/a možnost „nevím“. Varianty „mají spoustu

možností využití, usnadňují mi život“ a „jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít“ nezvolil žádný z dotazovaných studentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojím	3	21,4 %
Mají spoustu možnosti využití, usnadňují mi život	0	0,0 %
Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít	0	0,0 %
Jsem zvědav/a jaký budou mít další osud	7	50,0 %
Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení	4	28,6 %
Nevím	1	7,1 %
Jiné	3	21,4 %

Tabulka 25 Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje?

Graf 23 Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje?

Otázka 21: Setkali jste se s tématem sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole?

Otázka 21 stejně jako otázka 9 zkoumá, zda se respondenti-studenti setkali s tématem online sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole. 9 respondentů (64,3 %) z druhé větve dotazníku tvrdí, že se s tímto tématem setkali na své VŠ zřídka, a 5 respondentů (35,7 %), že se s daným tématem na VŠ setkávají často. Možnosti „jenom jednou“ a „ne, nikdy“ žádný z respondentů nevedl.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano a často	5	35,7 %
Zřídka	9	64,3 %
Jenom jednou	0	0,0 %
Ne, nikdy	0	0,0 %
Celkem	14	100 %

Tabulka 26 Výskyt tématu SNS na VŠ

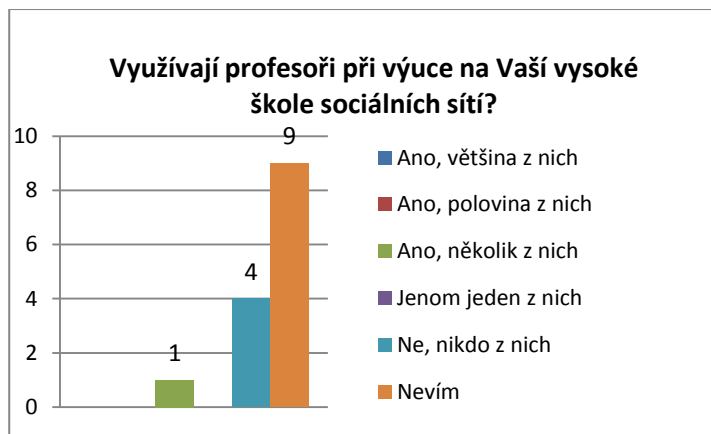
Graf 24 Výskyt tématu SNS na VŠ

Otázka 22: Využívají profesori při výuce na Vaší vysoké škole sociálních sítí?

Otázka číslo 22 stejně jako otázka číslo 10 zjišťuje, jak vnímají respondenti to, zda využívají učitelé VŠ online sociální sítě. Více jak polovina respondentů (9 ze 14, což představuje 64,3 % z druhé větve dotazníku) uvedlo „nevím“. 4 z dotazovaných respondentů (28,6 %) odpovědělo, že neví o nikom ze svých vyučujících, kdo by online sociální sítě využíval při výuce. Jenom jeden respondent (7,1 %) uvedl, že ví o několika vyučujících, kteří tak činí. Ostatní možnosti – „většina z vyučujících“, „polovina z vyučujících“ a „jenom jeden z vyučujících“ - nebyly respondenty zvoleny vůbec.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, většina z nich	0	0,0 %
Ano, polovina z nich	0	0,0 %
Ano, několik z nich	1	7,1 %
Jenom jeden z nich	0	0,0 %
Ne, nikdo z nich	4	28,6 %
Nevím	9	64,3 %
Celkem	14	100,0 %

Tabulka 27 Využívání SNS profesori na VŠ

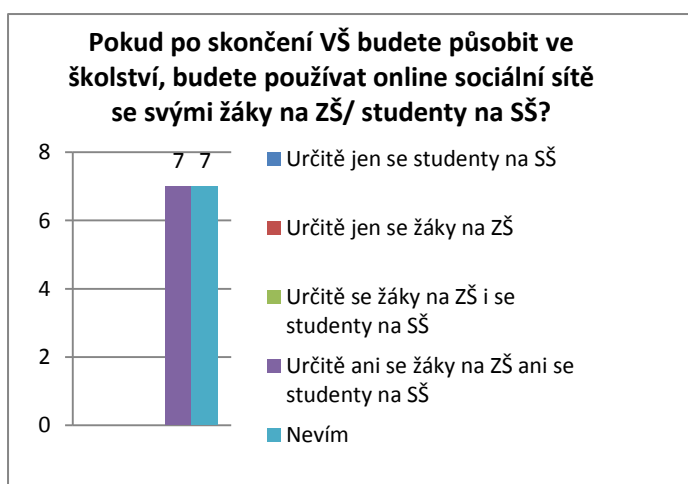
Graf 25 Využívání SNS profesori na VŠ

Otázka 23: Pokud po skončení VŠ budete působit ve školství, budete používat online sociální sítě se svými žáky na ZŠ/ studenty na SŠ?

Otázka číslo 23 zkoumá podobně jako otázka číslo 13, zda v případě, že studenti budou po skončení VŠ působit ve školství, budou online sociální sítě používat se svými žáky na ZŠ, resp. studenty na SŠ. Polovina respondentů se vyjádřila ve smyslu, že nebudou online sociální sítě využívat ani se svými budoucími žáky ani se studenty. Druhá polovina respondentů uvedla možnost „nevím“. Ostatní možnosti – „určitě jen se studenty na SŠ“, „určitě jen se žáky na ZŠ“, „určitě se žáky na ZŠ i se studenty na SŠ“ - si ne zvolil žádný z respondentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Určitě jen se studenty na SŠ	0	0,0 %
Určitě jen se žáky na ZŠ	0	0,0 %
Určitě se žáky na ZŠ i se studenty na SŠ	0	0,0 %
Určitě ani se žáky na ZŠ ani se studenty na SŠ	7	50,0 %
Nevím	7	50,0 %
Celkem	14	100 %

Tabulka 28 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/SŠ

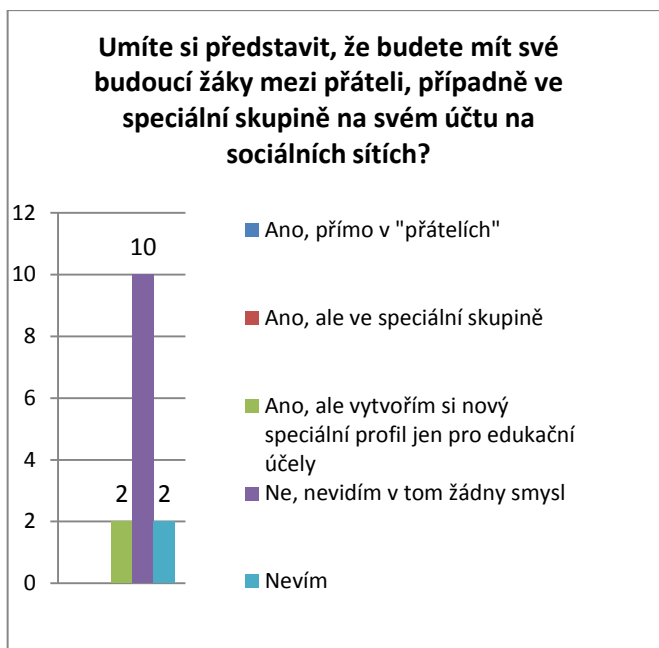
Graf 26 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/SŠ

Otázka 24: Umíte si představit, že budete mít své budoucí žáky mezi přáteli, případně ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích?

Tato otázka zkoumá stejně jako otázka číslo 14, zda si respondenti umí představit, že budou mít své budoucí žáky mezi „přáteli“, případně ve speciální skupině nebo si dokonce vytvoří zcela nový profil jen pro edukační účely. 10 (71,4 %) z dotazovaných studentů se ztotožňuje s tvrzením, že si to představit neumí a že v tom nevidí žádný smysl. Dva (14,3 %) respondenti by si danou situaci dokázali představit jen za podmínky, že si vytvoří speciální profil jen pro edukační účely. A rovněž dva respondenti se neuměli k dané problematice vyjádřit.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, přímo v "přátelích"	0	0,0 %
Ano, ale ve speciální skupině	0	0,0 %
Ano, ale vytvořím si nový speciální profil jen pro edukační účely	2	14,3 %
Ne, nevidím v tom žádný smysl	10	71,4 %
Nevím	2	14,3 %
Celkem	14	100 %

Tabulka 29 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině

Graf 27 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině

Otázka 25: Vidíte nějakou možnost jak začlenit využití sociálních sítí do své budoucí výuky?

Otázka 25 zkoumá totéž, co otázka 15, a sice, zda respondenti-budoucí učitelé vidí nějakou možnost, jak by začlenili online sociální sítě do své budoucí výuky nebo jak by je při výuce využili. Takovou možnost si vůbec neumějí představit čtyři respondenti (28,6 %). Tři z respondentů (21,4 %) by naopak rádi začlenili SNS do své budoucí výuky, ale ještě si neumí přesně představit, jak by to provedli. Stejný počet respondentů, tedy tři z nich (21,4 %) si myslí, že to je zbytečnost. Dva respondenti (14,3 %) se neuměli k otázce vyjádřit a dva zvolili možnost jiné, kde jeden s respondentů uvedl komentář v tomto znění: „Těžko říci jak se bude vyučovat v budoucnu, každopádně se budu snažit žáky něco naučit. O způsob už ani tak nejde, si myslím.“ Možnost, že by online sociální sítě budoucí učitelé využili jako nový druh komunikace se svými žáky, si ne zvolil žádný z dotazovaných studentů.

Typ odpovědi	Počet	Procento
Ano, jako nový typ komunikace se žáky	0	0,0 %
Ano, ale ještě nevím přesně jak je využít ve výuce	3	21,4 %
Ne, je to zbytečnost	3	21,4 %
Neumím si to vůbec představit	4	28,6 %
Nevím	2	14,3 %
Jiné	2	14,3 %
Celkem	14	100 %

Tabulka 30 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky

Graf 28 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky

Nepovinná otázka: Doplněte Vaše názory

Poslední položkou v dotazníkovém šetření byla nepovinná otázka v podobě textového pole určeného k doplnění názorů, postřehů a komentářů k dané problematice i k samotnému dotazníku apod. Na tuto otázku mohlo odpovídat všech 216 respondentů. Níže jsou uvedeny nejzajímavější odpovědi.

„Bez FB si neumím představit mé organizování dění ve třídě a na škole. Přes FB řeším téměř vše.“;

„Vedu dětský oddíl a často přes fcb komunikuji s mými členy. Máme samostatnou skupinu, kam dáváme fotky a říkáme si dojmy z proběhlých akcí. Super věc!“;

„Záměrně bojkotuji facebook, jakožto nástroj masové ztráty času a identity. Počítač využívám od svých 6 let a to nejméně 8 hodin denně. Nemám rád zbytečnou činnost. To už si raději zaparím nějakou onlinovku než tlachat "o ničem" na sociální síti nebo chatu. Když chci někomu něco sdělit, zavolám mu, napíšu SMS nebo použiju třeba skype. Jedinou hodnotu facebooku ve spojitosti se vzděláním vidím v šíření informací a materiálů ke zkouškám.“;

„V současném stavu věcí a zvyklostí je použití facebooku (jediné relevantní sociální sítě českých žáků) ve vyučování krajně nevhodné. Výskyt vyučovacích témat vedle oplzlých, vulgárních a nesmyslných dětských uploadů by naprosto degradoval hodnotu vzdělání na

úroveň mainstreamových konzumních entit. Dovedu si však představit použití jiné sociální sítě jako obecné podpory vyučování i komunikace s žáky i rodiči.“;

„Myslím, že využití soc. sítí ve výuce VŠ záleží na katedrách a věku učitelů. Na humanitních oborech se s tím setkáme zřídka, ale na technických často. Čím mladší učitel, tím větší pravděpodobnost využít soc. sítí ve výuce.“;

„Myslím si, že sociální sítě nejsou obecně nijak špatné. Jde jen o to, k čemu je kdo využívá.“

Shrnutí dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření mělo za úkol získat data ze širšího vzorku respondentů. Vzhledem k množství respondentů majících zájem o dotazníkové šetření lze soudit, že na straně studentů, budoucích učitelů, je zájem o problematiku online sociálních sítí, a to jak všeobecně v životech studentů tak i o jejich možné využití pro edukační účely.

Z vyhodnocení dotazníku vyplývá, že drtivá většina respondentů z řad studentů PedF (93,5 %) online sociální sítě využívá. Z otázek číslo 2 a 3 vyplývá, že nejpoblárnější online sociální sítí, kterou studenti využívají, je Facebook. Až 96 % dotazovaných studentů má na Facebooku vytvořen svůj profil a 92,1 % studentů přiznává, že právě na této počítačové síti jsou nejaktivnější. Online sociální síť Spolužáci.cz, jak se jeví z odpovědí studentů, je v oblíbenosti momentálně na druhém místě. Je však zajímavé, že zatímco svůj profil zde má 84,2 % studentů, k aktivnímu využívání této sítě se hlásí již poměrně méně studentů – 26,7 %.

Nejčastěji zmiňovaným důvodem, proč se respondenti stali uživateli online sítě, je, že chtějí udržovat kontakt se svými přáteli (79,7 %) a spolužáky (71,8 %). Tomu také odpovídají jejich nejčastěji vykonávané činnosti na online sociálních sítích, mezi něž patří hlavně komunikace s kamarády (82,7 %) a spolužáky (72,3 %).

Zajímavé je též zjištění, že víc jak polovina (55 %) dotazovaných studentů svůj profil na sociální síti navštěvuje několikrát denně a 28,2 % studentů tak činí jednou denně. Z uvedeného tedy vyplývá, že 83,2 % studentů své profily kontroluje alespoň jednou za den.

Mírně zarážející je zjištění, že více jak polovina studentů (52 %) tvrdí, že je nikdy nepoučil, jak online sociální sítě používat a jak se na nich správně chovat. Nejčastěji si tyto informace zjišťovali sami tak, že si přečetli podmínky sítě (25,2 % respondentů).

Na otázku, zda studenti na online sociálních sítích řeší i své školní záležitosti, valná většina (94,6 %) odpověděla kladně. Je možné, že jedním z důvodů je právě výše zmiňovaná oblíbenost komunikace se spolužáky. Je totiž přirozené se spolužáky rozebírat právě školní témata.

S tématem online sociálních sítí se na vysoké škole alespoň jednou setkalo celkem 79,7 % dotazovaných studentů. Řada studentů (38,9 %) zcela popřela anebo neuměla odpovědět (32,9 %), že by jejich vyučující na VŠ při své výuce SNS využívali. Naproti tomu 28,1 % studentů zná alespoň jednoho vyučujícího, který SNS využívá při své výuce.

Své vyučující si do „přátel“ nepřidává 75,2 % studentů a 83,2 % studentů si je do svého profilu nepřidává vůbec, tedy nevytváří si žádnou speciální skupinu, kam by je přidali. V otázce nebylo specifikováno, zda se jedná o bývalé nebo stávající vyučující.

K tomu, zda studenti – potenciální budoucí učitelé - budou využívat při své budoucí výuce i online sociální sítě, se neuměla vyjádřit téměř polovina respondentů (48,6 %) a 35,2 % studentů takovou možnost zcela vyloučila, a to jak v případě ZŠ, tak i SŠ.

Na otázku, zda si studenti dovedou představit, že budou mít své budoucí žáky nebo studenty přidány na online sociálních sítích přímo mezi své „přátele“, 41,7 % odpovědělo ne a ani v tom nespátřují žádný smysl. Mnozí z těch, kteří by si naopak své budoucí svěřence do svých profilů přidali (49,1 %), by si nejspíš nejdříve vytvořili nový speciální profil pro edukační účely – 32,4 %.

Většina dotazovaných studentů (53,2 %) uvádí, že vidí nějakou možnost začlenění online sociálních sítí do své budoucí výuky, z toho ale 30,1 % ještě nemá přesnou představu, jak by je využila ve výchovně-vzdělávacím procesu. Na druhou stranu 24,6 % studentů nevidí nějakou možnost začlenění SNS do své budoucí výuky, buď takovou myšlenku považují za zbytečnou, nebo si to vůbec nedovedou představit.

41,7 % respondentů na online sociálních sítích fascinuje především to, že se zde lehce a rychle s každým spojí. S tvrzením, že jsou zvědaví na jejich další osud, souhlasilo 37 %. Na druhou stranu studentům na SNS nejvíc vadí jejich všudypřítomnost, což je poněkud obtěžující – 35,2 %, a také fakt, že se SNS staly natolik součástí našich životů, že je již těžké se bez nich obejít – 31,5 %.

Do výše uvedeného shrnutí byly zahrnuty (v případě stejných otázek) obě větve dotazníku. V druhé větvi dotazníku byla odlišná jenom otázka číslo 18, kde měli respondenti uvést odůvodnění pro své rozhodnutí vůbec nevyužívat online sociální sítě. Polovina (7 ze 14) souhlasila s tvrzením, že dospěli k rozhodnutí, že je to jen ztráta času.

4.3.2 Výsledky rozhovorů se studenty

Výběr respondentů

Pro potřeby kvalitativní části výzkumu byli vybráni jednotliví studenti Pedagogické fakulty Karlovy Univerzity v Praze z různých oborů navazujícího magisterského studia. Jedním z dalších faktorů výběru daných respondentů bylo, že tazatelka s nimi absolvovala několik předmětů během svého magisterského studia na Pedagogické fakultě Karlovy Univerzity v Praze. Na základě této skutečnosti je pravděpodobné, že navazování přátelského vztahu s jednotlivými subjekty by mělo proběhnout bez větších problémů.

Rozhovorů se celkově zúčastnilo dvanáct respondentů, z toho osm studentek a čtyři studenti. Rozhovory se uskutečnily v dubnu 2012 a pro potřeby rozhovoru byli vybráni respondenti různých oborů studia, a to kvůli možnosti získání širšího spektra pohledu na zkoumanou problematiku. Každý rozhovor začínal pozdravem a krátkým obeznámením respondenta, oč se bude v rozhovoru jednat:

„Ahoj, chci si s tebou trochu popovídat o online sociálních sítích. Nejde o žádnou zkoušku, jen bych chtěla zjistit tvé představy, názory, postoje a zkušenosti s nimi.“

Respondenti byli též ujištěni o anonymitě jejich odpovědí a poté následovalo samotné kladení výzkumných otázek respondentům.

Výsledky

Všechny rozhovory byly zaznamenány pro další potřeby zkoumání. Pět rozhovorů bylo následně přepsáno do textové podoby – Příloha B. Odpovědi všech respondentů byly strukturovány a seřazeny do pomocné tabulky pro systematické vyhodnocení.

Tabulka získaných odpovědí v rozhovorech

Otázka	Možné odpovědi	Celkem
1	ano/ne	12/0
1a	Facebook, Spolužáci.cz, Google +	12, 4, 3
1b	1xtýdně/několikrát týdně/denně	2/2/8
1c	FB-méně jak 3roky/3roky a více Spolužáci- méně jak 3roky/3roky a více Google+ půl roku	1/11 1/2 2
1d	Spolužáci.cz/Facebook	3/9
1e	Facebook/Google+	11/1
1f	kvůli přátelům; kvůli škole; byl to boom	6; 4; 3
2	prostor pro komunikaci; sdílení informací; kontakt s lidmi; sebe prezentace	10; 3; 3; 1
2a	komunikace s lidmi; edukační; kontakt s lidmi	3; 2; 7
3	komunikuji; hledám školní informace; přidávám hudbu; přidávám foto; sleduji aktivitu ostatních	10; 2; 2; 1; 3
3a	ne/občas	6/6
3b	ano/občas/ne	8/3/1
3c	1 za týden/1 za měsíc/1 za 2měsíce/neměním	1/3/2/6
3d	spolužáci; kamarádi; rodina; kolegové	11; 9; 6; 1
3e	spíš jen sleduji/taky se podílím	8/4
4	ano/ne	12/0
4a	dle potřeby; denně; pár krát do týdne; 1 až 2 krát za měsíc	4; 3; 2; 3
4b	ano/ne	12/0

4c	internet; kombinace internetu a přátel na sítích	7; 5
5	ano/částečně ano	10/2
5a	jen přátelům/všem	12/0
5b	ano/ne	3/9
6	rodina; přátelé; spolužáci; známí; kolegové; cizí lidi	10; 12; 12; 7; 1; 3
6a	ano/ne	3/9
6b	ano/ne	0/12
6c	vím, že tam jsou, ale nehledal/a jsem je; nevím, jestli tam jsou ani jsem je nehledal/a	8; 4
7	ano/ne	0/12
7a	myslím, že ano/nevím/ne	5/2/5
8	ano/možná/nevím/ne	6/1/1/4
8a	nevím; odmítl/a bych; přidal/a bych je jen do speciální skupiny; vytvořil/a bych celý speciální profil	1; 4; 5; 2
9	Mám/nemám/nevím	8/3/1
9a	učím, ale nevyužívám; učím a využívám; neučím	4; 1; 7
10	hlídat si soukromí; nevím; ničemu	3; 4; 5
11	propojenost lidí; rychlost šíření informací; co jsou lidi schopni zveřejnit; nic	4; 4; 3; 2
12	nedostatečná ochrana soukromí; závislost na nich; reklamy a hry; nic	3; 3; 3; 2
13	ano, to by nebylo na škodu; ne	10; 2

Tabulka 31 Získané odpovědi při rozhovorech

Při analýze rozhovorů a pro zjednodušení adresace otázek byly jednotlivé otázky dále rozčleněny do podotázek, na které respondenti posléze reagovali svými odpověďmi.

Otázka 1: V otázce, zda studenti používají online sociální sítě, všech 12 dotazovaných studentů odpovědělo kladně, čili online sociální sítě využívá 100 % z nich. Nejvíc zmiňovali využívání

sociální sítě Facebook (100 %). Čtyři studenti (33 %) uvedli, že používají taky Spolužáky.cz a tři (25 %) mají své účty taky na Google+.

Denně se na své účty přihlašuje 8 dotazovaných studentů (67 %), několikrát týdně tak činí dva studenti (17 %) a dva studenti (17 %) se na svoje profily „kouknou“ jednou za týden. Jedenáct studentů (92 %) má svoje profily na Facebooku tři a více let a jeden student/studentka (8 %) je na Facebooku registrován/a méně než 3 roky.

„No já už jsem tam docela dlouho. Několik let jsem tam jenom byla zaregistrována, aniž bych věděla, nebo to nějak používala, protože mi to poslali z Francie a až asi takové dva roky na to se to začalo hrozně používat tady v Čechách.“

Na Spolužácích.cz má své profily více jak 3 roky tři studenti (25 %) a méně jak tři roky jeden student (8 %) a na Google+ mají dva studenti (17 %) své profily asi půl roku.

„Na spolužácích.cz, ale teď už spíš jako tam nikdo nic moc nepíše, nějak to tam usnulo.“

I když mají někteří studenti svoje profily i na jiných sítích, nejaktivnější jsou na síti Facebook – 11 studentů (92 %). Jenom jeden respondent/ka (8 %) tvrdí, že je nejaktivnější na Google+.

„Ono spíš že na tom Google+ mám víc kamarádů. Nebo tak nějak mi to je sympatičtější.“

Jako důvod k zapojení se do sítě šest studentů (50 %) uvedlo, že tak učinilo kvůli svým kamarádům, aby s nimi mohli zůstat v kontaktu apod.

„Když jsem začala, tak kvůli kontaktu s kamarádkou Američankou.“

„No to má čistě pragmatický důvod, právě proto, že se tam děly ty různé věci, jako třeba na Erasmu, že se tam vytvářely různé skupiny, tak abych se setkala s těma lidmi, který tam profil mají a taky když jsem byla au-pair tak abych si tam našla kamarádky.“

Čtyři studenti (33 %) tvrdí, že jsou na Facebooku hlavně kvůli spolužákům a škole, tedy aby získávali informace ohledně studia.

„Zejména kvůli škole, protože právě spolužáci ho používají a dovím se tam různé informace.“

„Jsou tam skupiny z mého studijního oboru a tam se různě informujeme co a jak.“

Tři studenti (25 %) si své profily vytvořili, protože to byl v té době „boom“ a nechtěli být mimo proud.

„...byl to takový boom a všichni kamarádi se tam zaregistrovali.“

„Jsou tam všichni.“

Otázka 2: Na otázku, co jsou to sociální sítě a k čemu slouží, většina studentů (10 studentů, 83 %) odpověděla, že podle nich je to prostor nebo taky nástroj pro komunikaci.

„No tak je to nástroj ke komunikaci, podle mě především ke sdílení všeho možného, od myšlenky po názory nebo různých informací.“

„Je to prostředek k tomu, aby lidi udržovali kontakt a aby spolu mohli komunikovat rychle, efektivně a byly ve spojení.“

Tři studenti (25 %) přidávají i možnost sdílení různých informací, další tři studenti (25 %) uvádějí ještě kontakt s lidmi a jedna studentka (8 %) online sociální sítě vnímá i jako prostor k sebezprezentaci.

„Sociálna sieť je priestor, kyberpriestor, kde sa ľudia môžu stretávať a komunikovať. Ale teraz, keďže je to veľmi moderné, ľudia to využívajú asi hlavne na prezentáciu seba, ja neviem, zdieľajú tam fotografie, chcú sa ukázať, ako žijú, čo majú nové. Mne sa zdá, že z toho primárneho rozprávania sa s kamarátmi sa stalo aha čo ja mám.“

Na dotaz, jaký je hlavní účel sociálního webu konkrétně pro jednotlivé studenty, většina (7 studentů, 58 %) odpověděla, že pro ně je nejdůležitější, že jim tato služba umožňuje kontakt s lidmi. Tři studenti (25 %) vidí hlavní účel sociálního webu hlavně v možnosti jednoduše komunikovat s lidmi.

„Pro mě komunikace, s někým přímá, no. Žádný exhibicionismus nebo tak.“

A pro dva studenty (17 %) mají sociální sítě čistě edukační důvod, alespoň oni se tam nacházejí primárně z toho důvodu.

„Tak to už jsem zmínil...ten edukační...jako samozřejmě dávám přednost, abych se s lidmi viděl osobně, abych s nimi hovořil osobně.“

„...najít školní informace, dozvědět se od spolužáků informace.“

Otázka 3: Mezi nejčastěji vykonávané činnosti na online sociálních sítích, jak se dalo předpokládat na základě předchozích představ dotazovaných studentů, patří komunikace s lidmi, kterou uvedlo 10 respondentů (83 %). Tři studenti (25 %) tvrdí, že převážně jenom sleduje aktivitu ostatních uživatelů.

„...píšu si s kamarády, čtu, co jiní píšou, koukám na foto, poslouchám hudbu, co jiní postli...“

Dva studenti (17 %) zde nejčastěji hledají informace týkající se jejich studia.

„Tak sem tam si s někým napíšu, takhle píšou spíš mně, kamarádi, kteří tam jsou, protože já, když se tam podívám, tak třeba jsem tam v několika skupinách, třeba co se týče hudby, tak sleduju, co je nového, ale to jen u některých kapel. Většinou nepřispívám ničím, protože jak říkám, trávím tam minimum času, takže skouknu, co je nového, popřípadě napíšu někomu otázku, co se týká školy, že jo, co zrovna je třeba udělat, nebo tak...a to je tak asi všechno. Občas když mám náladu tak tam přidám nějakou písničku.“

Dva studenti (17 %) na sociální sítě také přidávají hudbu a jeden (8 %) tam přidává i svoje fotografie.

Funkci statusů vůbec nevyužívá polovina dotazovaných studentů (6,50 %) a druhá polovina statusy mění občas.

„Takhle, já většinou nemám svůj status, statusy typu, nevím, jdu nakupovat, jo...to ne. Já většinou, když sleduju, co se tak jako děje, protože sleduju co se děje ve světě, u nás, tak komentuju třeba tohle dění, jo...ze svého politického názoru a tak. Prezentuju čas od času svůj názor, většinou tam lidi moc nediskutují, protože víš jak to je, když napíšeš hloupost, tak tam máš tisíce komentářů pod tím, ale když napíšeš něco, co je jako seriózně míněno, tak na to lidi moc nereagují.“

Statusy ostatních sleduje osm studentů (67 %).

„Tomu se nedá vyhnout.“

Jenom občas se na ně podívají tři studenti (25 %).

„Já nevím, kde to tam najdu, ale možná si to někdy všimnu.“

A vůbec je nesleduje jeden student (8 %).

Šest studentů – polovina tvrdí, že si své statusy nemění vůbec. V průměru jednou za dva měsíce tak činí dva studenti (17 %), jednou za měsíc si ho změní tři studenti (25 %) a jeden student (8 %) si svůj status změní jednou týdně.

„Prezentuju čas od času svůj názor, komentuju třeba tohle dění.“

V zásadě tedy dotazovaní studenti využívají online sociální sítě hlavně na komunikaci, a to především se svými spolužáky (11,92 %), dále pomocí online sociálních sítí komunikují se se svými kamarády (9,75 %).

„Ano, s rodinou taky, a se spolužáky, pravda, jak tam mám teď vytvořenou tu skupinu angličtináři a ZSV tak jo, takže ke sdělování informací.“

Šest respondentů (50 %) komunikuje přes sociální sítě i se svou rodinou a jedna studentka (8 %) tuto formu komunikace využívá i se svými kolegy.

Když studenti měli za úkol vyhodnotit svou aktivitu na online sociálních sítích, víc než polovina (8,67 %) svůj přístup označila za pasivní, že spíš jenom sleduje aktivitu ostatních uživatelů.

„Spíš sleduju, moc se nepodílím.“

Čtyři studenti (33 %) tvrdí, že se také podílí na vytváření obsahu online sociálních sítí, například přidávají fotografie a odkazy na různou hudební produkci.

„Taky se podílím, když někomu něco napíšu, nebo když se potřebuje něco vymyslet, a taky se podívám, takže...“

„Podílím se na tom minimálně, občas tam dám nějaký odkaz a ten odkaz tam dám tak jednou za 14 dní.“

Otázka 4: Všichni dotazovaní studenti se stoprocentně shodli v tom, že na online sociálních sítích řeší také školní záležitosti, úkoly a podobně.

„Pokud se to týká těch skupin, jak máme vytvořenou tu angličtináři nebo ZSV, tak dá se říct, že ano.“

„No to určitě, ale to podle mně souvisí s tou komunikací. Že s rodinou komunikuji o tom, co se děje, jestli přijedu domů, nebo jak to bude, se spolužáky a kamarády řešíme věci do školy no.“

Čtyři studenti (33 %) zde školní záležitosti řeší dle potřeby, tři (25 %) tak dělají denně, dva (17 %) několikrát do týdne a tři (25 %) jednou až dvakrát za měsíc.

Všech dvanáct (100 %) studentů se shodlo, že tato cesta řešení školních záležitostí je velice efektivní.

„Je to efektivní cesta, protože třeba teď konkrétně, víc to řeší moji spolustudenti, kteří mají teď státnice v červnu, já je budu mít později, vím, že tam jako třeba řeší různě otázky ke státnicím, co by tam mělo být, jo, nebo se domlouváme tam, jestli jsou nějaké změny ohledně konání předmětů. Protože já v Praze nejsem tak často, dojíždím, nejsem tak často informovaný, nemám to z první ruky, nemůžu sem zajít na nástěnku, takže třeba na tohle se ptám. A jak často? No, jak potřebuju, no.“

Při hledání informací sedm studentů (58 %) raději hledá samo pomocí internetových vyhledávačů. Pět studentů (42 %) přiznává, že když neuspěje v hledání na internetu, obrací se i na své přátele na sociálních sítích.

„Nejdřív určitě Google. A když to nevyjde, nebo když to nenajdu, tak se zeptám i přátel.“

Záleží ovšem i na typu vyhledávané informace.

„Takový ty profesní informace se ptám svých kolegů a takový ty, kam jít do kina, to se asi taky ptám přátel, ale taky sama hledám, je to taková kombinace, když neporadí, tak hledám sama, a když nenajdu sama, tak se zeptám.“

Otázka 5: Na otázku, zda se studenti snaží spravovat svůj profil, co nejbezpečněji odpovědělo deset dotazovaných studentů (83 %), že se o to určitě snaží. Dva studenti (17 %) odpověděli, že se o to snaží částečně.

„Jo, ale ztrácím se v těch nastaveních, tak to nějak moc neřeším.“

Je ovšem dobré se taky zamyslet, zda a jak se dá na sociálních sítích zabezpečit soukromí. Jeden ze studentů má následovné řešení:

„No tak další otázka je, jak moc bezpečně to jde spravovat. Ale každopádně už jsem měl taky zkušenosti, když jsem tam byl nový, tak jsem ještě nevěděl, jak to přesně chodí, takže jsem si nakonec musel představovat to osobní zabezpečení. Jo aby zkrátka všichni...lidi, kteří tě nemají v přátelích, aby neviděli, co...a já to trochu bojkotuju, já když vidím, jak to ty lidi berou vážně, tedy většina, co tam dělají za kraviny s prominutím, tak já jsem si tam vyplnil naprosto fiktivní informace.“

Všichni dotazovaní studenti (100 %) se shodli v tom, že své údaje, které mají uveřejněné na sociální sítí, mají přístupné jenom svým „přátelům“.

Převážná většina - devět studentů (75 %) nevyužívá možnosti dělení svých „přátel“ do skupin.

„Ne, to mi přide zbytečný.“

Nebo jsou spíš oni zahlášeni rovnou v nějaké skupině.

„Ne, tolik jich nemám. Jsem přihlášená v již vytvořených skupinách těch angličtinářů a ZSV, ale že já bych měla vytvořené skupiny, to nemám.“

Do skupin dělí své „přátelé“ tři studenti (25 %), a i tak mají pro své skupiny stejné nastavení.

„...jen rodina a přátelé ale nastavení jsou stejné pro obě skupiny.“

Otázka 6: Naskýtá se otázka, koho tedy studenti ve svých „přátelích“ vůbec mají, protože v případě Facebooku, byl od počátku každý do profilu přidáný člověk označen jako „přítel“. Všichni dotazovaní (100 %) uvedli, že mezi svými „přáteli“ mají spolužáky a kamarády. Deset studentů (83 %) tam má přidanou taky rodinu.

„No tak spolužáky, ségru, kamarády, to je všechno no.“

Sedm dotazovaných (57 %) si přidává do profilu i různé známé.

„Tak hlavně lidi ze školy, pak tam mám pár lidí, které znám z dřívějšího, ze svého města, bývalí spolužáci ze základky, nebo ze střední školy, pak tam mám několik lidí, kteří jsou cizinci, a dali jsme se dohromady ohledně hudby.“

Jedna studentka (8 %) tam má na Facebooku přidány své kolegy. Tři studenti (25 %) přiznali, že tam mají také skoro cizí lidi, nebo takové lidi, které viděli jenom jednou v životě.

„Takže mám tam svou rodinu, svoje bývalé spolužáky ze střední školy, mám tam spolužáky teď z výšky, a mám tam kamarády, které jsem potkala na Erasmu. Mám tam pár i cizích lidí, se kterými jsem se seznámila na Erasmu, a nakonec jsme se až tolik neskamarádili, takže i takových známých tam mám.“

Na otázku, zda mají ve svých „přátelích“ také bývalé učitele, odpověděla většina (9,75 %) respondentů negativně.

„Ne. Nesouhlasím s tím.“

Ostatní tři studenti (25 %) tvrdí, že mají ve svých „přátelích“ taky jednoho či dva vyučující z předchozího studia.

Ohledně nynějších vysokoškolských vyučujících se celá skupina 12 respondentů (100 %) vyjádřila negativně, tedy nikdo z nich je nemá v „přátelích“.

Na otázku, zda VŠ vyučující jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích a jestli je dotazovaní studenti třeba zkoušeli hledat, odpověděla převážná většina (8,67 %), že ví, že tam jsou, ale nezkoušeli je hledat.

„Nehledala jsem je, ale jedna mi tam skáče učitelka.“

„Vím, že tam jsou, a některý spolužáci je mají přidány.“

„Vím o jedné vyučující, která ten profil má, ale já opravdu nemám potřebu si ji přidávat.“

Zbývající 4 studenti ze 12 (4,33 %) neví, zda tam nynější vyučující jsou a ani je nezkoušeli vyhledávat.

Otázka 7: Na otázku, zda využívali někteří z předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči odpověděli všichni respondenti (12, 100 %) negativně.

„Když jsem byl na střední škole, tak tohle ještě nebylo, nebo nic podobného.“

V případě nynějších vyučujících na VŠ by situace následovná, pět studentů si myslí, že vyučující na vysoké škole sociální sítě používají.

„To vím, že ten jeden tam něco napsal a ta informace se k nám donesla, takže částečně možná ano, a spíš využívají Moodle.“

„Jo, jeden využíval ty Google dokumenty, ale to nejsou jako sociální sítě, ale že sdílení těch dokumentů ale jako taky jsme tam online, a mohli jsme tam rovnou něco změnit a víš, co myslím.“

Pět studentů si myslí, že je nepoužívají a dva studenti nevědí, zda vyučující na VŠ ony sítě využívají.

Otázka 8: Šest z 12 dotazovaných studentů, což představuje polovinu z dotazovaných, tvrdí, že si umí představit, že by při své budoucí výuce používalo online sociální sítě.

„Jenom striktně oddělený od těch osobních.“

Čtyři respondenti (33 %) tuto možnost úplně zavrhnou.

„Nedokážu si to moc představit.“

„Moc ne. Protože já se toho trošku bojím, protože ty děti si s tím vyhrají mnohem víc než já a vědí co všechno ten Facebook dokáže a já se trošku bojím, že by to použili proti mně.“

Jeden student (8 %) tuto možnost připouští a jeden ještě neví.

V případě, že by si studenty, jako již učitele, chtěli jejich budoucí žáci přidat do přátel na online sociálních sítích, by čtyři respondenti (33 %) takovou nabídku určitě odmítli.

„No, už si mně chtěli přidat, ale nepovolil jsem to.“

„No už se mě ptali, jestli mám Facebook a už si mně i našli, ale já jsem si je nepřidala. Právě z toho důvodu že nevím, kam by se všude možně dostali a co to, jak by to mohlo skončit.“

„No, já si myslím, že co se týče nižších škol, tak asi takhle nefunguje, protože konec konců ten učitel, když už si ty žáky přidá do přátel nebo studenty, tak je to takový prolomení určitý profesionální bariéry, si myslím. To jediné, že by si založil vlastní profil, který by byl čistě pracovní. Jo. Ale já nevím, jestli to někdo dělá.“

„Ne vůbec. Ten Facebook tam je to tak zvláštně propojený nemám k tomu až takovou důvěru, možná bych vymyslela něco jiného jak se s nimi spojit.“

Pět respondentů (42 %) by tuto nabídku přijalo, ale vytvořili by si pro své žáky speciální skupinu. Dva studenti (17 %) by s takovou nabídkou souhlasili, ale vytvořili by si úplně nový profil určený na edukační účely.

Otázka 9: Co se týče přesnějších představ využití online sociálních sítí, má je osm (67 %) z 12 dotazovaných studentů.

„Tak když jako nad tím teďka začnu přemýšlet, tak možná tam dát nějaké odkazy na něco, co souvisí s tou výukou, na internetu se mohou jít podívat na nějakou písničku, nebo co děláme, tak aby to mělo souviset s tou výukou. Možná jim tam napsat nějaké informace, ale to záleží, jestli tam všichni budou, všichni to budou aktivně využívat, aby se to dostalo ke všem no.“

„...vytváření projektů například, zadávání prací, skupinových úkolů, dalo by se.“

„...já učím jazyky, tak by se třeba dalo, že bychom spolu komunikovali v angličtině třeba. Nějak jako by simulovat skutečný svět v tom cizím jazyce.“

Mezi další nápady patřily například: projekty, řešení problémů, na hraní rolí, flexibilnější online komunikace a jako zpětná vazba pro učitele.

Tři studenti (25 %) nemají vůbec žádnou představu nebo zájem online sociální sítě v edukaci využívat a jeden student ještě neví.

„Nemám, i když na druhou stranu já už jsem takhle (přes mail) žákům posílala nějaké odkazy, jo aby se třeba podívali na video, tak si myslím, že je potom dobrý, že oni to vidí všechno na

jednou. Když se to posílá po tom mailu, tak to nemají všechno najednou, a že to není tak uspořádaný, tak možná v tom by mohla být výhoda, ale jinak netuším.“

„Ne, vůbec bych to nevyužíval, ani si to nedovedu představit.“

Z dotazovaných studentů čtyři (33 %) již učí na nějaké škole, ale online sociální sítě při výuce nevyužívají. Sedm (57 %) jich ještě neučí. Jedna studentka (8 %) sociální sítě využívala během své praxe, ale teď již neučí.

Otázka 10: Na otázku, zda se studenti něco prostřednictvím online sociálních sítí naučili, tři z 12 odpověděli (25 %), že se naučili hlavně víc si hlídat soukromí.

„Nevím. A třeba možná i jo, a ani si to neuvědomuje člověk. A už třeba jenom jak by, myslíš, co se týče počítačů? Tak asi i ta ICT gramotnost, tak přece je to jenom nový a než jsem se tam naučila si dát třeba profilovou fotku, nebo něco, tak to je určitě jeden přínos a určitě si člověk i uvědomí i to jeho soukromí a že si musí rozmyslet, co kam napíše. A to si myslím, že u mě to zas nebyl až takový problém, jako je to u těch dětí, který tam napíší cokoli, dají tam jakékoli video, a prostě aniž by si uvědomovali tak oni tam třeba dají i šikanu. A prásknou to tím na sebe. Že jo.“

„Já nevím, možná jako ještě víc si sledovat soukromí...občas jako člověk sleduje s úděsem, co všechno tam ti lidi jsou schopni o sobě napsat.“

Nevěděli, zda se něco naučili čtyři studenti z 12 (33 %), že se nenaučili prostřednictvím používání SNS nic, si myslí 5 z 12 studentů (42 %).

„Nevím asi ničemu.“

Otázka 11: Na online sociálních sítích studenty nejvíc fascinuje propojenost lidí (4,33 %) a rychlost, s jakou se jednotlivé informace šíří (4,33 %).

„...můžeš být v kontaktu se všemi naráz, i s 500 lidmi. “

„Nevím, možná jako ta rychlost, se kterou se tam některé věci objevují, a dají dozvědět. Jakože se něco dozví ohromné množství lidí v krátkém časovém okamžiku.“

„Ta rychlost toho...té komunikace, ta globálnost, vůbec ta myšlenka“

Tři studenti (25 %) jsou fascinováni spíše v negativním smyslu, a to tím, co všechno jsou někteří uživatelé schopni o sobě uveřejnit.

„No, jejich stupidita. Nebo stupidita některých uživatelů, ..., ono je to moderní fenomén, takže von ten dopad ještě není úplně prostudovaný, ale myslím si, že ačkoli to má svoje pozitiva, tak to má i svoje výrazný negativa.“

„...jako si lidé snaží střežit soukromí a na druhou stranu tam hodně ze svého soukromí prozrazují.“

A dva studenty (17 %) na online sítích nepřitahuje vůbec nic.

Otázka 12: Na druhou stranu studentům na SNS vadí nedostatečná ochrana soukromí (3 studenti, 25 %).

„No to právě ta ochrana soukromí a těch dat, která není dostatečná, je to jednak tím systémem, jednak těmi lidmi, že nejsou opatrní.“

„...těžko se odtud odhlásit, nebo odstranit jenom fotku.“

Dále jim překáží, že jsou na nich chtě nechtě závislí (3 studenti, 25 %).

„Vadí mi, že chybí ta gramotnost, jak to používat, že mladí lidi to nevědí, je tam možnost zneužití toho a že není možná dostatek informací o tom, a že je možná nějaká závislost.“

„Jak je na nich člověk závislý. No to je hrozný.“

Třem studentům (25 %) vadí hry, reklamy a jiné aplikace a třem (25 %) naopak na online sociálních sítích nevadí nic.

„Reklama a hry, který se všude cpou.“

Otázka 13: Na poslední otázku rozhovoru, zda by si respondenti přáli, aby se správnému využívání online sociálních sítí v edukaci věnovalo i na PedF UK, ať už jakoukoli formou (povinně volitelný předmět, nepovinný předmět, nebo jen přednáška v rámci všeobecného základu), odpověděla kladně převážná většina respondentů (75 %).

„Asi by to nebylo na škodu.“

„Ano, bylo by to potřeba.“

Dva studenti byli proti této myšlence (17 %).

„Já asi ne, mně tohle přijde docela zbytečný. Já si myslím že s tím každý tu zkušenost má, a že si vytvoří svůj názor ale, že mnohem, důležitější věci, nebo teda co pociťuju já, že třeba neumím stáhnout video z Youtube, jo nebo že neumím nějaký poslech zpomalit, nebo zrychlit, nebo pracovat s tím materiálem co je v elektronický podobě. To ten Facebook to je podle mně úplně minimální procento důležitosti.“

Tato poslední otázka nebyla v době přípravy a tvorby otázek pro rozhovor jeho součástí, nýbrž vyvstala během prvního rozhovoru. Proto byla posléze zařazena na konec každého rozhovoru.

Shrnutí rozhovorů se studenty

Rozhovory se studenty měly za úkol hlouběji prozkoumat a detailněji zmapovat situaci ohledně zkušeností a představ o využívání online sociálních sítí budoucími učiteli na základních nebo středních školách.

Z rozhovorů vyplynulo, že všichni studenti používají online sociální sítě a nejvíc ze všech sociální síť Facebook. O síti Spolužáci.cz se studenti vyjadřovali ve smyslu, že kdysi je využívali mnohem více, ale nyní místo nich spíš využívají častěji právě sociální síť Facebook. Toto chování vesměs odůvodňovali tím, že na Spolužácích.cz to nějak poslední dobou „usnulo“. Ačkoli na Spolužácích.cz jsou studenti zaregistrováni vesměs déle, během studia na vysoké škole více a častěji využívají služeb Facebooku, a to hlavně kvůli tomu, že se tam nacházejí třeba i jejich zahraniční spolužáci z Erasmu a podobně.

Studenti chápou online sociální sítě hlavně jako nástroj pro komunikaci s lidmi, se kterými se z jakýkoliv příčin nemohou střetnout osobně. Například studenti z jiných měst pomocí online sítí komunikují se svou rodinou a se svými kamarády doma. Vidí nespornou výhodu i v rychlosti, s jakou tato komunikace probíhá.

K užívání funkcí statusů se hlásí jen minimum studentů a tvrdí, že když už něco formou statusů na stránky online sociálních sítí sdělují, snaží se o to, aby to bylo smysluplné. Neradi vidí, když někdo statusy využívá k získání pozornosti nebo vynucování soucitu a

podobně. Oblíbené jsou například sdílení hudby vložením odkazu na skladbu z youtube.com do statusu, nebo sdílení odkazu na zajímavý článek atd.

Studenti tedy tvrdí, že spíš sledují, co se na síti děje, co tam uveřejňují jejich „přátelé“, a pokud přispívají, tak právě výše zmiňovaným způsobem. Někteří ještě rádi uveřejňují čas od času své fotografie.

Všichni studenti využívají sociální sítě na řešení svých školních záležitostí a to tak často, jak je potřeba. V době, kdy byl prováděn rozhovor se studenty, se většina z nich nacházela právě před svými státními závěrečnými zkouškami, a tedy v období, kdy na online sociálních sítích převážně řešili hlavně studijní záležitosti. Dokonce si zde jednotlivé obory studia vytvořily skupiny speciálně zaměřené na státnicová témata a vše, co souvisí se státními závěrečnými zkouškami. Tuto cestu všichni označili za velice efektivní a rychlou.

Co se týče bezpečného spravování svých profilů, všichni studenti si myslí, že své profily spravují co nejbezpečněji. Téměř nikdo z nich však nevyužívá možnosti rozdělení „přátel“ do skupin a různé možnosti nastavení těchto skupin. Mají sice své osobní informace přístupné jenom „přátelům“, ale často se mezi jejich „přáteli“ na profilu objevují i lidé, se kterými se potkali jen jednou a vůbec je neznají.

Jen několik studentů má do svých přátel přidány i své vyučující, a když, tak jde pouze o bývalé učitelé ze základní a střední školy nebo z předchozího stupně studia. O nynějších vyučujících sice někteří studenti vědí, že na online sociálních sítích jsou, ale „spřátelit“ se s nimi přes sociální síť neplánují.

V budoucnu si někteří studenti dokáží představit, že online sítě budou využívat ve své výuce. Dokonce jedna studentka si to vyzkoušela již během své pedagogické praxe a s výsledkem byla spokojená. Studenti však vidí nevýhodu v tom, že neví celkem přesně, jaký dosah by to mohlo mít na jejich soukromí. Proto by online sociální sítě využívané pro edukační účely zcela striktně oddělili od svých osobních profilů.

Pokud jde o bližší představu, jak by bylo možné online sociální sítě využít při výchovně-vzdělávacím procesu, nejčastěji studenti zmiňovali různou projektovou nebo skupinovou práci. Výhodou SNS je, že všichni účastníci komunikace okamžitě vidí, co se právě

děje, a sami mohou k dané problematice simultánně přispívat. Zajímavým nápadem byl postřeh jednoho studenta jazyků. Ten by rád online sociální sítě ve své budoucí praxi využíval na simulaci skutečné komunikace v cizích jazycích.

Používání SNS studenty naučilo hlavně víc si hledět svého soukromí, dávat pozor, co kam o sobě i jiných uveřejní, protože informace se v online prostoru šíří nesmírně rychle a obyčejně i nechtěným směrem. To také uváděli jako věc, která jim na SNS vadí. Dále je obtěžuje reklama a různé jiné aplikace, které jsou nechtěnou součástí i při využívání SNS pro edukaci.

Většina studentů, se kterými byly prováděny rozhovory, by uvítala, kdyby se správnému využívání online sítí ve výchovně-vzdělávacím procesu věnovalo pozornost také na vysoké škole. Je to totiž fenomén dnešní doby, který je ještě málo prozkoumán, a proto by studenti rádi získali relevantní informace na dané téma od fundovaných odborníků.

5 Vyhodnocení výzkumných předpokladů

Výzkumný předpoklad P_1 , že studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze – potencionální budoucí učitelé – budou používat online sociální sítě, se potvrdil na několika místech výzkumu. Hned v úvodu dotazníkového šetření 94 % respondentů přiznalo, že online sociální sítě využívá. V rozhovorech se studenty totéž potvrdilo všech dvanáct studentů (100 %).

U výzkumného předpokladu P_2 se prognózovalo, že nejvíce využívanou online sociální sítí je SNS Facebook. Tomuto předpokladu se v dotazníkovém šetření věnuje druhá a třetí otázka (viz podkapitola 4.3.1). Z průzkumu vyplynulo, že 96 % respondentů má svůj profil právě na SNS Facebook, a 92 % respondentů uvedlo, že právě zde jsou i nejaktivnější. K podobnému zjištění se dospělo v rozhovorech se studenty; všichni dotázaní (100 %) studenti uvedli, že mají své profily na Facebooku, 92 % z nich je také na této sociální síti nejaktivnější

Z uvedených údajů vyplývá, že výzkumný předpoklad P_2 se pro skupinu zkoumaných osob a respondentů ve výzkumu potvrdil.

Výzkumný předpoklad P_3 , že studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na online sociálních sítích řeší své učební záležitosti, byl vyhodnocován na více místech empirického výzkumu. Z osmé otázky dotazníkového šetření jednoznačně vyplývá, že převážná většina respondentů (94 %) na otázku, zda řeší své školní záležitosti i přes sociální sítě, odpověděla kladně. 70 % respondentů dokonce uvedlo, že tak koná často. V rozhovorech se studenty se situace opět téměř zopakovala, protože všichni dotázaní studenti (100 %) uvedli, že často řeší své školní záležitosti právě prostřednictvím online sociálních sítí, dokonce, že tuto cestu považují za velice efektivní.

Na základě výše uvedených údajů lze konstatovat, že předpoklad P_3 se pro skupinu zkoumaných osob ve výzkumu potvrdil.

Poslední předpoklad P_4 tvrdil, že studenti a studentky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze si umí představit využití online sociálních sítí se svými budoucími žáky/studenty. Tento předpoklad byl ověřován na různých místech pedagogického výzkumu.

V dotazníkovém šetření se mu přímo věnovaly otázky číslo 13 a 15 (23 a 24 ve druhé větvi dotazníku). Na otázku, zda budou respondenti používat online sociální sítě v komunikaci se svými budoucími žáky na ZŠ/ studenty na SŠ neumělo odpovědět 52 % studentů a 38 % uvedlo, že je nebude využívat ani se studenty ani se žáky. Na otázku, zda vidí nějakou možnost, jak začlenit využití sociálních sítí do své budoucí výuky sice 56 % respondentů odpovědělo kladně, ale z toho 31 % nemá ještě konkrétní představu, jak by to provedli.

V rozhovorech se tomuto předpokladu věnovaly otázky číslo 8 a 9. 58 % studentů si umí představit, že by v budoucnu online sociální sítě používalo ve své výuce a 67 % dokonce má i nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly v edukačním procesu využít.

Na základě uvedeného lze konstatovat, že výzkumný předpoklad P_4 se pro skupinu zkoumaných osob a respondentů ve výzkumu potvrdil.

6 Diskuse

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno z důvodu získání dat od většího počtu subjektů. Je potřeba vzít v úvahu, že výběr respondentů probíhal z dostupných kontaktů uvedených v informačním systému Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Byli osloveni všichni studenti PedF UK, kteří v době šetření měli ve svých profilech v SIS uvedenou e-mailovou adresu. Vyplnění dotazníku bylo zcela dobrovolné a lze soudit, že respondenti, kteří měli zájem o zkoumanou problematiku, byli více motivováni k jeho vyplnění než ti, které tato problematika nezajímá.

Co se týká jednotlivých položek dotazníku, otázka číslo 11 „Máte své vyučující v „přátelích“ na svém účtu na sociálních sítích?“ působila několika respondentům potíže, zřejmě nebyla správně pochopena. Pomocí této otázky se zjišťovalo, zda respondenti mají své vyučující v „přátelích“ na svém účtu na sociálních sítích na rozdíl od otázky 12 „Máte své vyučující ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích“. Část respondentů nemusela rozpoznat rozdíl v otázkách, mohlo se jim zdát, že se jedná o chybně formulované otázky, nebo že otázka číslo 12 je zbytečná. Přitom, jak jsou jednotliví účastníci rozdělení na profilech SNS, do jisté míry záleží v oblasti zpřístupnění jednotlivých soukromých informací.

Jedna ze závěrečných otázek v dotazníku se snažila zjistit i jednotlivé studijní obory studentů. Studentům se mohlo zdát, že se od nich vyžaduje již příliš mnoho informací, o čem vypovídá reakce jednoho z respondentů, který se vyjádřil: „*Jo anonymní dotazník s oborem studia a ročníkem, tomu se říká soukromí :-D.*“ anebo jenom nepochopili otázku, často se ale stalo, že studenti odpověděly jenom „PedF“, „učitelství ZŠ a SŠ“ nebo „xxx“, aby se tak říkajíc vyhnuli odpovědi. Takové odpovědi však znemožnily jakoukoliv další možnou analýzu a vyhodnocení odpovědí respondentů podle oboru studia, např. zda víc sociální sítě vyhledávají studenti humanitních oborů než přírodovědných oborů.

Tato diplomová práce se snažila zmapovat přístupy a postoje budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím. Usilovala o zjištění možností využití a funkcí online sociálních sítí pro potřeby učení a identifikování představ o využití SNS v jejich budoucí učitelské profesi. Práce se pokoušela nalézt řešení pro hlavní výzkumný problém HVP a dílčí výzkumné

problémy DVP₁, DVP₂ a DVP₃. Diplomová práce se zároveň snažila o naplnění výzkumných cílů práce (HVC, DVC₁, DVC₂ a DVC₃), které byly vyvozeny na základě výzkumných problémů.

První dílčí výzkumný cíl (DVC₁) měl za úkol zmapovat a vyhodnotit zkušenosti budoucích učitelů ZŠ a SŠ s počítačovými sociálními sítěmi v jejich osobním životě. V práci byl tento cíl postupně naplňován v teoretické i empirické části. V teoretické části se k problematice přistupovalo pomocí analýzy možností a funkcí online SNS. Přesněji se jednalo o zjištění, co lze pomocí SNS vlastně vykonávat a co z daných možností mladí lidé skutečně využívají ve svých reálných životech. Ohledně dané problematiky existuje pouze velmi malé množství dostupných studií, specifická skupina mladé generace budoucích učitelů zcela chybí. Z tohoto důvodu byly potřebné podklady pro naplnění výzkumného cíle získané v empirické části diplomové práce pomocí kvantitativních a kvalitativních metod výzkumného šetření. Z dotazníkového šetření vyplynuly následující skutečnosti: Budoucí učitelé, konkrétně studenti PedF UK v Praze, nejčastěji využívají online sociální sítě ke komunikaci s lidmi, které znají z reálného života (přátelé, spolužáci, rodina), většinou se přiznávají ke sledování aktivit jiných uživatelů na sítích, pokud nějakou aktivitu sami vyvíjejí, jedná se hlavně o přidávání fotografií nebo hudebních odkazů. Dané zjištění bylo podpořeno i v rozhovorech se studenty. Další aktivitou, kterou budoucí učitelé na online sociálních sítích vykonávají velice často, je řešení školních záležitostí. Někteří studenti uváděli, že právě tato skutečnost (existence skupin studijních oborů) je příčinou, proč na SNS mají své profily.

Toto zjištění souvisí s naplňováním dalšího dílčího výzkumného cíle (DVC₂), který měl za úkol zmapovat představy budoucích učitelů ZŠ a SŠ o způsobech využití počítačových sociálních sítí pro vzdělávací účely. Z výsledků využitých jednotlivých metod výzkumného šetření je zřejmé, že studenti – budoucí učitelé, již nyní, během svého studia, online SNS využívají hlavně pro studijní účely. Až 94 % respondentů odpovědělo v dotazníkovém šetření na otázku, zda na SNS řeší své školní záležitosti, kladně a 100 % studentů tak učinilo při rozhovorech. Situace byla podobná v jiném zahraničním výzkumu od NATIONAL SCHOOL BOARDS ASSOCIATION (Vockley, 2009), kde studenti odpovídali, že jedním z nejčastěji diskutovaných témat na SNS je vzdělávání, konkrétně 60 % představují problémy studijního charakteru a více než 50 % studentů zde diskutuje přímo o svých školních úkolech. O tom,

zda markantní rozdíly v procentech jsou způsobeny tím, že se výzkumu provedeného v diplomové práci účastnili jenom budoucí učitelé, lze dále polemizovat.

Budoucí učitelé ve výzkumu dále přiznali, že mají jen mlhavou představu, jak by mohli SNS využít ve svém budoucím povolání se žáky a studenty. Toto může mít řadu příčin. Absence konkrétní představy o využití SNS v pedagogické práci se žáky může být způsobena tím, že se na fakultě nevěnuje edukačnímu využití SNS velká pozornost, budoucí učitelé se s ní setkávají ojediněle, vzácně. Studenti PedF tedy nevidí žádné příklady využití SNS v praxi. Dalším důvodem, proč studenti PedF UK neuvažují hlouběji o SNS pro potřeby školního vzdělávání, může být i jejich obava o ztrátu soukromí, odhalení jejich osobního života před budoucími žáky a strach z možného zneužití osobních informací dětmi. To všechno jsou další témata, kterým by bylo zapotřebí se dále věnovat již v rámci vysokoškolské přípravy učitelů. Jak vyplynulo z rozhovorů se studenty, i oni sami to pociťují jako potřebné.

Třetí dílčí výzkumný cíl (DVC₃) související s návrhem modelové situace, jak využít počítačové sociální sítě pro vzdělávací účely, byl částečně naplněn v teoretické části diplomové práce v kapitole 3.15. Také je ale možné nalézt modelové situace ve vyjádřeních jednotlivých studentů na otázky v dotazníku (otázka 15) a rozhovorech (otázky 8 a 9).

Z výše uvedeného vyplývá, že dílčí výzkumné cíle výzkumného šetření diplomové práce byly naplněny a jejich dosažením se zároveň vyřešily i symetricky vymezené dílčí výzkumné problémy (DVP₁, DVP₂ a DVP₃).

7 Závěr

Online sociální sítě dnes zaznamenávají svůj rozmach neuvěřitelnou rychlostí. Například SNS Facebook – „*celosvětově nejúspěšnější sociální síť překonala letos v září hranici jedné miliardy aktivních uživatelů*“ (Paseková, 2012). Je to dáno především tím, že my – lidské bytosti - potřebujeme neustálý kontakt s jinými lidmi i s okolním světem. Svět je teď mnohem více otevřen novým možnostem výměny myšlenek a zkušeností než kdykoliv předtím. Mění se postupně vše i naše způsoby, jak získáváme nové informace a jak se jednotlivé věci dozvídáme nebo učíme. Nové technologie s sebou přinášejí nové možnosti komunikace ve společnosti. Online sociální sítě pronikají do komerčního světa i do našich životů velice rychle. Zároveň i vyučující se snaží o hledání možností využití tohoto silného nového fenoménu v oblasti edukace. Sociální média, mezi které patří i online sociální sítě, vytváří studentům a žákům nové příležitosti k tomu, aby se stali nezávislími ve vyhledávání informací a studiu.

Ve skutečnosti existuje několik možností, jak využít online sociální sítě a jejich nástroje ve vzdělávání. První cesta vede k jejich začlenění do procesu stávajícího modelu výuky jako vyučovací prostředek nebo nástroj učení. Jinou možností je, že online sociální sítě využijeme jako paralelní vyučovací kanál, jehož pomocí rozšíříme edukační prostředí i do virtuálního prostoru, který online sociální sítě využívají. Tyto on-line sociální sítě však pro studenty a žáky představují reálný svět, v němž se každodenně pohybují a v němž intenzivně žijí.

Je jedno, jak moc jsou nové technologie a jejich nástroje fascinující, stále se jedná pouze o nástroje, které je nutno správně uchopit, abychom s jejich pomocí dosáhli kýžené cíle. Technologie by tedy nikdy neměla nahradit klasickou výuku, pouze ji podporovat, vylepšovat a zefektivňovat.

K tomu, abychom byli schopni správně začlenit tyto nové a stále se měnící technologie do výuky, je potřeba zjistit, jaká je situace na základních a středních školách. Prozkoumat, jak SNS využívají samotné děti-žáci. Bylo by vhodné najít úspěšné modely škol nebo případové studie, kde se online sociální sítě podařilo rozumně začlenit do výuky a podělit se o všechna důležitá zjištění s generací, která se na povolání učitele teprve

připravuje. Studenti pedagogických fakult by tak získali bližší a reálnější představu, do jakého prostředí vstupují.

Diplomová práce se věnovala oblasti online sociálních sítí a přístupu budoucích učitelů ZŠ a SŠ k nim. Mapovala jejich zkušenosti s nimi jak v osobním životě, tak i na poli edukace. Dále mapovala představy nynějších studentů pedagogické fakulty o využívání online SNS v jejich budoucí praxi. Budou je ve své profesi vůbec používat a když ano, jak konkrétně? Práce se snažila podat ucelený přehled odpovědí na tyto otázky.

Z výzkumného šetření (uskutečněného v této diplomové práci) vyplývá, že budoucí učitelé ZŠ a SŠ - studenti PedF UK v Praze, využívají online sociální sítě nejčastěji ke komunikaci, a to převážně s lidmi, které již znají (přátelé, spolužáci, rodina). Dále se respondenti přiznávají spíše ke sledování aktivit jiných uživatelů na sítích. Když nějakou aktivitu vyvíjejí sami, jedná se hlavně o přidávání fotografií nebo hudebních odkazů. Toto zjištění se potvrdilo jak v dotazníku, tak i v rozhovorech se studenty. Dále studenti uváděli, že na SNS velice často řeší přímo školní záležitosti. Budoucí učitelé ZŠ a SŠ ve výzkumu většinou uvedli, že nemají konkrétní představu, jak by mohli online sociální sítě využít ve svém budoucím povolání se žáky a studenty. Toto zjištění může mít mnoho příčin, jimiž se zabývá již předchozí kapitola (viz Diskuze).

Vzhledem k absenci studií podobného zaměření se práce ve své empirické části snažila pomocí kombinací kvantitativních a kvalitativních metod zmapovat a vyhodnotit současnou situaci mezi budoucími učiteli co nejkomplexněji. Práce tedy může poskytnout východisko i pro další výzkum na danou problematiku.

8 Seznam použitých informačních zdrojů

1. Alexa: The Web Information Company. © ALEXA INTERNET, Inc. *Alexa* [online]. [cit. 2012-02-29]. Dostupné na www: <<http://www.alexacom/siteinfo/twitter.com>>.
2. BARABÁSI, Albert-László. *V pavučině sítí*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2005. ISBN 80-7185-751-3.
3. BUŠTÍKOVÁ, Lenka. *Analýza sociálních sítí* [online]. Sociologický časopis, XXXV (2/1999) [cit.2012-02-25]. Dostupné na www : <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/42a6c78198cacdc20c3a2da286e0c226ef935606_210_193BUSTI.pdf>.
4. BERNERS-LEE, Tim. *Transcript of talk to the LCS 35th Anniversary celebrations, Cambridge Massachusetts* [online]. 1999 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na www: <<http://www.w3.org/1999/04/13-tbl.html>>.
5. BERNERS-LEE Tim, HENDLER James, LASSILA Ora. *The Semantic Web* [online]. 2001 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na www: <<http://www.jeckle.de/files/tblSW.pdf>>.
6. BOYD M. Danah, ELLISON B. Nicole. *Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship*. University of California-Berkeley [online]. 2007 [cit.2012-02-27]. Dostupné na www: <<http://jcmc.indiana.edu/vol13/issue1/boyd.ellison.html>>.
7. Český statistický úřad. Uživatelé Facebooku [online]. 2012 [cit. 2012-02-28]. Dostupné na www: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/uzivatele_facebooku>.
8. ELLISON, Nicole. ECAR: Facebook as a teaching tool?. In: *The blog of nellison* [online]. 11.12.2007 [cit. 2012-03-05]. Dostupné na www: <<http://nellison.blogspot.com/2007/12/ecar-facebook-as-teaching-tool.html>>.
9. Facebook Newsroom, Overview. [online]. ©2012 [cit. 2012-02-29]. Dostupné na www: <<http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsAreald=21>>.

10. Facebook Newsroom, statistika. [online]. ©2012 [cit. 2012-02-28]. Dostupné na www: <<http://newsroom.fb.com/content/default.aspx?NewsAreaId=22>>.
11. FERRARI, Anusca. EUROPEAN COMMISSION JOINT RESEARCH CENTRE INSTITUTE FOR PROSPECTIVE TECHNOLOGICAL STUDIES. *Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks* [online]. 2012 [cit. 2012-11-11]. ISBN 978-92-79-25093-4. Dostupné na www: <<http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC68116.pdf>>.
12. HAUERLAND, Lubomír. Jakub Rož: ŠkolníSešit.cz míří s investorem v zádech do světa. *Startup.lupa.cz* [online]. 2011 [cit. 2012-11-11]. Dostupné na www: <<http://startup.lupa.cz/clanky/jakub-roz-skolnisesit-cz-miri-s-investorem-v-zadech-do-sveta/>>.
13. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-736-7040-2.
14. CHAFKIN, Max. How to Kill a Great Idea!. *Inc. magazine* [online]. 2007 [cit. 2012-03-16]. Dostupné na www: <<http://www.inc.com/magazine/20070601/features-how-to-kill-a-great-idea.html>>.
15. CHILDNET INTERNATIONAL. *Young People and Social Networking Services: A Childnet International Research Report*. 2008, 41 s. Dostupné na www: <[http://www.digizen.org/socialnetworking/downloads/Young People and Social Networking Services full report.pdf](http://www.digizen.org/socialnetworking/downloads/Young_People_and_Social_Networking_Services_full_report.pdf)>.
16. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
17. KASTE, Martin. Facebook's Newest Challenger: Google Plus. *NPR* [online]. 2011 [cit. 2012-02-28]. Dostupné na www: <<http://www.npr.org/2011/06/29/137507567/facebooks-newest-challenger-google-plus>>.
18. KELLER, Jan. *Nejistota a důvěra, aneb, k čemu je modernitě dobrá tradice*. Praha: Slon, 2009. 173 s. ISBN 978-80-7419-002-5.

19. KODÝTEK, Pavel. *Historie Internetu*. In: *WebDesign PAY & SOFT* [online]. 31. 1. 2006 [cit.2012-02-26]. Dostupné na www:
<<http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>>.
20. KULHÁNKOVÁ, Hana, ČAMEK, Jakub. *Fenomén Facebook*, Kladno : Jakub Čamek – BigOak, 2010. 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.
21. LIU, Youmei. Social media tools as a learning resource. *Journal of Educational Technology Development and Exchange* [online]. 2010 [cit. 2012-11-18].
Dostupné na www: < <http://www.sicet.org/journals/jetde/jetde10/8-Liu.pdf> >.
22. MICHELLE R. DAVIS. Social Networking Goes to School. In: *Education Week: Digital Directions* [online]. 14.6.2010 [cit. 2012-03-04]. Vol. 03, Issue 03. Dostupné na www:
<<http://www.edweek.org/dd/articles/2010/06/16/03networking.h03.html>>.
23. MRKVIČKA, Tomáš. *Sémantický web: blížká budoucnost world wide webu*. [online]. 2002 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na www:
<<http://www.phil.muni.cz/kivi/clanky.php?cl=27&akce=t>>.
24. MUÑOZ, Caroline Lego a Terri L. TOWNER. Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom. [online]. 2009 [cit. 2012-11-18]. Dostupné na www:
<<http://www46.homepage.villanova.edu/john.immerwahr/TP101/Facebook.pdf>>
25. NAIK, Umesha. *Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0*. University of Allahabad [online]. 2008 [cit. 2012-02-26]. Dostupné na www:
<<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/dxml/bitstream/handle/1944/1285/54.pdf?sequence=1>>.
26. OFCOM. *Social Networking: A quantitative and qualitative research report into attitudes, behaviours and use*. 2008, 72 s. Dostupné na www:
<<http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/report1.pdf>>.
27. O'REILLY, Tim. What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. In: *O'REILLY: Spreading the knowledge of innovators*

- [online]. 30. 9. 2005 [cit. 2012-03-16]. Dostupné na www:
<<http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>>.
28. PASEKOVÁ, Lucie. Triumf virtuálních přátelství. *100+1 Zahraniční zajímavost*. 2012, č. 19.
29. PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha. 2007, 255 s. ISBN 978-80-246-1916-3.
30. PETRONZIO, Matt. The Teacher's Guide to Facebook. *Mashable Social Media* [online]. 2012 [cit. 2012-11-11]. Dostupné na www:
<<http://mashable.com/2012/10/29/facebook-for-teachers/>>.
31. PEW Internet. PEW INTERNET & AMERICAN LIFE PROJECT. *Pew Internet & American Life Project* [online]. May 2011 [cit. 2012-02-29]. Dostupné na www:
<<http://www.pewinternet.org/Trend-Data-for-Teens/Online-Activites-Total.aspx>>.
32. SCHMID, Jan. Analýza sociálních sítí v praxi. *Analýza sociálních sítí v praxi* [online]. 2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné na www: <<http://tlampac.webnode.cz/>>.
33. SHIRKY, Clay. A Group Is Its Own Worst Enemy. In: *Clay Shirky's Writings About the Internet* [online]. 2003 [cit. 2012-11-28]. Dostupné na www:
<http://www.shirky.com/writings/group_enemy.html>.
34. ŠLERKA, Josef. Social network analysis pro začátečníky. *Lupa.cz* [online]. 2011 [cit. 2012-03-27]. Dostupné na www: <<http://www.lupa.cz/clanky/social-network-analysis-pro-zacatecniky/>>.
35. TAYLOR, Chris. Social networking 'utopia' isn't coming. *CNN Tech* [online]. 2011 [cit. 2012-02-29]. Dostupné na www: <http://articles.cnn.com/2011-06-27/tech/limits.social.networking.taylor_1_twitter-users-facebook-friends-connections?s=PM:TECH>.
36. UTECHT, Jeff. Are we teaching Networked Literacy. In: *The Thinking Stick* [online]. 27.6.2010 [cit. 2012-03-02]. Dostupné na www:
<<http://www.thethinkingstick.com/are-we-teaching-networked-literacy>>.

37. UTECHT, Jeff. Digital Literacy vs Networked Literacy. In: *The Thinking Stick* [online]. 7.9.2009 [cit. 2012-03-01]. Dostupné na www: <http://www.thethinkingstick.com/digital-literacy-vs-networked-literacy/>.
38. VOCKLEY a LANG. NATIONAL SCHOOL BOARDS ASSOCIATION. *CREATING & CONNECTING: Research and Guidelines on Online Social — and Educational — Networking* [pdf]. July 2007, 10 s. [cit. 2012-02-29].
39. WEBOPEDIA: Everything you need to know is right here. *IT BusinessEdge* [online]. 2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné na www: http://www.webopedia.com/TERM/S/social_network.html >.
40. WELLER, Martin. First OU Facebook app. In: *The Ed Techie: Educational Technology, web 2.0, VLEs, open content, e-learning, plus some personal stuff thrown in.* [online]. 10.11.2007 [cit. 2012-03-05]. Dostupné na www: http://nogoodreason.typepad.co.uk/no_good_reason/2007/10/first-ou-facebo.html.
41. WIGGIO. *Wiggio* [online]. 2008 [cit. 2012-03-05]. Dostupné na www: <http://wiggio.com/about.html>.

9 Seznam obrázků

Obrázek 1 Graf matice.....	15
Obrázek 2 Příklad sítě přátel na Facebooku- egocentrická síť (moje vlastní síť vytvořena pomocí programu Node XL)	16
Obrázek 3 Královecké mosty	17
Obrázek 4 Srovnání Webu 1.0, Webu 2.0 a Webu 3.0 (Naik, 2008)	20
Obrázek 5 Časová os vzniků jednotlivých vybraných SNS (převzato z Boyd, 2007).....	24
Obrázek 6 Model vývoje gramotností (Utecht, 2009).....	36
Obrázek 7 Schéma dotazníku	48
Obrázek 8 Frekvence odpovědí získaných v období probíhajícího dotazníkového šetření	52

10 Seznam tabulek

Tabulka 1 Parent-Teen Cell Phone Survey (odpovídalo 800 adolescentů v letech 12-17) (PEW Internet, 2009)	30
Tabulka 2 Hlavní důvody využití sociálních médií (Liu, 2010)	33
Tabulka 3 Respondenti.....	53
Tabulka 4 Stupeň studia	53
Tabulka 5 Ročník studia.....	54
Tabulka 6 Využívání SNS.....	54
Tabulka 7 SNS kde respondenti mají svůj profil.....	55
Tabulka 8 Aktivně využívané SNS	56
Tabulka 9 Důvody k užívání SNS.....	57
Tabulka 10 Činnosti primárně vykonávané na SNS.....	58
Tabulka 11 Jak často navštěvují SNS	60
Tabulka 12 Poučení o používání SNS.....	61
Tabulka 13 Školní záležitosti přes SNS	62
Tabulka 14 Výskyt tématu SNS na VŠ.....	62
Tabulka 15 Využívání SNS profesori na VŠ	63
Tabulka 16 Vyučující v „přátelích“ na SNS	64
Tabulka 17 Vyučující ve speciální skupině na SNS.....	64

Tabulka 18 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/studenty SŠ	65
Tabulka 19 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině	66
Tabulka 20 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky.....	67
Tabulka 21 Něco fascinujícího na SNS.....	68
Tabulka 22 Nespokojenost s SNS	70
Tabulka 23 Důvody k nevyužívání SNS	71
Tabulka 24 Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?.....	72
Tabulka 25 Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje?.....	73
Tabulka 26 Výskyt tématu SNS na VŠ.....	74
Tabulka 27 Využívání SNS profesori na VŠ	74
Tabulka 28 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/SŠ	75
Tabulka 29 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině	76
Tabulka 30 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky.....	77
Tabulka 31 Získané odpovědi při rozhovorech	82

11 Seznam grafů

Graf 1 Respondenti	53
Graf 2 Stupeň studia.....	53
Graf 3 Ročník studia	54
Graf 4 Využívání SNS	54
Graf 5 SNS kde respondenti mají svůj profil	55
Graf 6 Aktivně využívané SNS.....	56
Graf 7 Důvody k užívání SNS	57
Graf 8 Činnosti primárně vykonávané na SNS.....	59
Graf 9 Jak často navštěvují SNS	60
Graf 10 Poučení o používání SNS	61
Graf 11 Školní záležitosti přes SNS	62
Graf 12 Výskyt tématu SNS na VŠ	62
Graf 13 Využívání SNS profesori na VŠ.....	63
Graf 14 Vyučující v „přátelích“ na SNS	64
Graf 15 Vyučující ve speciální skupině na SNS	64

Graf 16 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/studenty SŠ.....	65
Graf 17 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině	66
Graf 18 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky	67
Graf 19 Něco fascinujícího na SNS	68
Graf 20 Nespokojenost s SNS.....	70
Graf 21 Důvody k nevyužívání SNS.....	71
Graf 22 Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí?	72
Graf 23 Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje?	73
Graf 24 Výskyt tématu SNS na VŠ	74
Graf 25 Využívání SNS profesori na VŠ.....	74
Graf 26 Využití SNS respondenty v budoucnu se žáky ZŠ/SŠ.....	75
Graf 27 Budoucí žáci mezi "přáteli" nebo v speciální skupině	76
Graf 28 Možnosti začlenění SNS do budoucí výuky	77

12 Přílohy

Příloha A – Dotazník

Přístupy budoucích učitelů ZŠ a SŠ k počítačovým sociálním sítím, jejich zkušenosti s nimi v osobním životě a představy o jich využití pro vzdělávací účely

Tento dotazník je anonymní a slouží k vyhodnocení přístupu studentů pedagogické fakulty Karlovy Univerzity v Praze (budoucích učitelů ZŠ a SŠ) k počítačovým sociálním sítím a jejich zkušenosti s nimi v osobním životě a taky zmapování jejich představ o využití těchto sítí pro budoucí praxi. Výsledky výzkumu budou použity jako výchozí data pro empirickou část diplomové práce. Vyplnění dotazníku zabere zhruba 5 minut.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

Bc. Michaela Tomková, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

* Povinné otázky

Využíváte počítačové sociální sítě? *

- Ano
- Ne

V případě výběru odpovědi Ano, respondent pokračuje následovnými otázkami:

Na kterých počítačových sociálních sítích máte vytvořen uživatelský profil? *

- Facebook
- Twitter
- Google+
- MySpace
- Spolužáci.cz
- Flickr
- Shelfari

Jiné:

Jaké počítačové sociální sítě jste aktivním uživatelem? *

Facebook

Twitter

Google+

MySpace

Spolužáci.cz

Flickr

Shelfari

Jiné:

Z jakého důvodu jste se stali uživatelem/uživatelkou online sociální sítě? *

Ze zvědavosti

Chci být v kontaktu se svými kamarády

Chci být v kontaktu se svou rodinou

Chci být v kontaktu se svými spolužáky

Chci být v kontaktu se svými kolegy

Chci obnovit stará přátelství z předchozích školních let

Je to IN

Nepamatuju si

Jiné:

K čemu primárně využíváte počítačové sociální sítě? *

Na svém profilu aktivně prezentuji svoji osobu a činnost

Převážně jenom sleduji aktivitu jiných uživatelů

Vytvářím nové akce

Sdílím videa a hudbu

- Sdílím zajímavé informace a články
- Přidávám fotografie
- Aktualizuji své status
- Komunikuju s přáteli
- Komunikuju se spolužáky
- Komunikuju s kolegy
- Komunikuju s rodinou
- Hledám nové známosti
- Hraji hry
- Jiné:

Jak často navštěvujete počítačové sociální sítě? *

- Několikrát denně
- Jednou denně
- Více jak 3krát týdně
- Méně jak 3krát týdně
- Jednou za týden
- Jednou za měsíc

Poučil Vás někdo o používání online sociálních sítí a o tom, jak se na nich chovat? *

- Učitel na ZŠ
- Učitel na SŠ
- Učitel na VŠ
- Kamarádi
- Spolužáci
- Sourozenec
- Rodič
- Kolega

- Podmínky používání samotné sociální sítě
- Nikdo
- Jiné:

Řešíte své školní záležitosti i přes sociální sítě? *

- Ano a často
- Ano, minimálně jednou
- Ne, ale rád začnu
- Ne, ani mně to nenapadlo

Setkali jste se s tématem sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole? *

- Ano a často
- Zřídka
- Jenom jednou
- Ne, nikdy

Využívají profesori při výuce na Vaší vysoké škole sociálních sítí? *

- Ano, většina z nich
- Ano, polovina z nich
- Ano, několik z nich
- Jenom jeden z nich
- Ne, nikdo z nich
- Nevím

Máte své vyučující v přátelích na svém účtu na sociálních sítích? *

- Ano, většinu z nich
- Ano, několik z nich
- Ne, nepřidávám si je do přátel

Máte své vyučující ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích? *

- Ano, většinu z nich
- Ano, několik z nich
- Ne, nepřidávám si je vůbec

Pokud po skončení VŠ budete působit ve školství, budete používat online sociální sítě v komunikaci se svými žáky na ZŠ/ studenty na SŠ? *

- Určitě jen se studenty na SŠ
- Určitě jen se žáky na ZŠ
- Určitě se žáky na ZŠ i se studenty na SŠ
- Určitě ani se žáky na ZŠ ani se studenty na SŠ
- Nevím

Umíte si představit, že budete mít své budoucí žáky mezi přáteli, případně ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích? *

- Ano, přímo v "přátelích"
- Ano, ale ve speciální skupině
- Ano, ale vytvořím si nový speciální profil jen pro edukační účely
- Ne, nevidím v tom žádný smysl
- Nevím

Vidíte nějakou možnost, jak začlenit využití sociálních sítí do své budoucí výuky? *

- Ano, jako nový typ komunikace se žáky
- Ano, ale ještě nevím přesně jak je využít ve výuce
- Ne, je to zbytečnost
- Neumím si to vůbec představit
- Nevím
- Jiné:

Je na online sociálních sítích něco, co Vás fascinuje? *

- Jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojím
- Mají spoustu možností využití, usnadňují mi život
- Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít
- Jsem zvědav/a jaký budou mít další osud
- Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení
- Nevím
- Jiné:

Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí? *

- Jsou tam všichni, nemám tam pocit soukromí
- Jsou všude, už mně to někdy i obtěžuje
- Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít
- Ne, na online sociálních sítích mi vůbec nic nevadí
- Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení
- Nevím
- Jiné:

V případě výběru odpovědi NE, respondent pokračuje následovnými otázkami:

Proč jste se rozhodli vůbec nevyužívat online sociální sítě? *

- Mám strach o bezpečnost svých soukromních údajů
- Pokud možno, nechci mít nic společného s počítačovou technikou a internetem
- Dospěl/dospěla jsem k rozhodnutí, že je to jen ztráta času
- Jiné:

Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co Vám vadí? *

- Jsou tam všichni, nemám tam pocit soukromí
- Jsou všude, už mně to někdy i obtěžuje
- Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít
- Ne, na online sociálních sítích mi vůbec nic nevadí
- Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení
- Nevím
- Jiné:

Je na online sociálních sítích něco, co Vás naopak i fascinuje? *

- Jsou tam všichni, takže se lehko s každým spojím
- Mají spoustu možností využití, usnadňují mi život
- Jsou součástí našich životů a jen těžko se lze bez nich obejít
- Jsem zvědav/a jaký budou mít další osud
- Nesouhlasím s žádným z uvedených tvrzení
- Nevím
- Jiné:

Setkali jste se s tématem sociálních sítí při svém studiu na vysoké škole? *

- Ano a často
- Zřídka
- Jenom jednou
- Ne, nikdy

Využívají profesori při výuce na Vaší vysoké škole sociálních sítí? *

- Ano, většina z nich
- Ano, polovina z nich
- Ano, několik z nich
- Jenom jeden z nich

- Ne, nikdo z nich
- Nevím

Pokud po skončení VŠ budete působit ve školství, budete používat online sociální sítě se svými žáky na ZŠ/ studenty na SŠ? *

- Určitě jen se studenty na SŠ
- Určitě jen se žáky na ZŠ
- Určitě se žáky na ZŠ i se studenty na SŠ
- Určitě ani se žáky na ZŠ ani se studenty na SŠ
- Nevím

Umíte si představit, že budete mít své budoucí žáky mezi přáteli, případně ve speciální skupině na svém účtu na sociálních sítích? *

- Ano, přímo v "přátelích"
- Ano, ale ve speciální skupině
- Ano, ale vytvořím si nový speciální profil jen pro edukační účely
- Ne, nevidím v tom žádný smysl
- Nevím

Vidíte nějakou možnost jak začlenit využití sociálních sítí do své budoucí výuky? *

- Ano, jako nový typ komunikace se žáky
- Ano, ale ještě nevím přesně jak je využít ve výuce
- Ne, je to zbytečnost
- Neumím si to vůbec představit
- Nevím
- Jiné:

Ještě bych Vás ráda požádala o vyplnění několika údajů (společné pro obě větve dotazníku)

Na VŠ studuji obor (prosím doplňte): *

Studuji (prosím vyberte): *

- bakalářské studium
- navazující magisterské studium
- nedělené magisterské studium
- doktorandské studium

Ročník studia: * ▼

Jste: * ▼

Chcete-li cokoliv doplnit:

Ďekuji Vám za spolupráci.

Děkuji za vyplnění dotazníku. Pokud máte dotazy k průzkumu, nebo chcete něco doplnit, použijte prosím e-mail tomkova.michaela@gmail.com.

Příloha B - Ukázky přepisů vybraných rozhovorů se studenty

Ukázka rozhovoru č. 1

1. Používáš online sociální sítě? „Trochu používám.“

Které? „Facebook.“

Jak často? „Několikrát týdně ho zkontroluju.“

Jak dlouho už jsi na Facebooku? „No já už jsem tam docela dlouho. Několik let jsem tam jenom byla zaregistrována, aniž bych věděla, nebo to nějak používala, protože mi to poslali z Francie a až asi takové dva roky na to se to začalo hrozně používat tady v Čechách.“

Kde máš svůj profil nejdéle? „Na spolužácích.cz, ale teď už spíš jako tam nikdo nic moc nepíše, nějak to tam usnulo.“

A kde jsi neaktivnější? „Dá se říct, že Facebook, když už něco tak tam.“

Proč právě tato služba? „Zejména kvůli škole, protože právě spolužáci ho používají a dovím se tam různé informace.“

Jsi aktivním uživatelem nebo tam chodíš jen příležitostně? „Spíš se dívám, co dělají jiní, eventuálně tam něco napíšu do té školy, ale to je tak jediné, jinak to spíš nevyužívám.“

2. Nyní si zmínil sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je? K čemu podle tebe slouží? „No tak je to nástroj ke komunikaci, podle mě především, ke sdílení všeho možného, od myšlenky po názory nebo různých informací.“

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? „Ta komunikace s lidmi.“

Je to pro tebe jenom zábava? „Tu zábavnou část nějak nevyužívám.“

3. Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji? „Komunikace.“

Využíváš funkci statusů? „Ne.“

Sleduješ statusy ostatních? „Já nevím, kde to tam najdu, ale možná si to někdy všimnu.“

Jak často si měníš svůj status? „Nemněním.“

Používáš online sociální sítě na komunikaci s přáteli/rodinou/spolužáky/kolegy/? „Se spolužáky, tu a tam přáteli.“

Díváš se na to, co dělají tví přátelé, nebo se taky podílíš na vytváření obsahu sociálního webu? „*Spíš sleduju, moc se nepodílím.*“

4. Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně? „*Ano.*“

Jak často? „*Jak je potřeba.*“

Zdá se ti tato cesta efektivní? „*Poměrně ano.*“

Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu (např. pomocí Googlu), nebo se raději zeptáš „přátel“ na online sociálních sítích? „*Nejdřív určitě Google. A když to nevyjde, nebo když to nenajdu tak se zeptám i přátel.*“

5. Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji? „*No v rámci možností.*“

Máš své osobní informace veřejně přístupné všem nebo jen „přátelům“? „*Jenom přátelům.*“

Využíváš možnosti rozdělení „přátel“ do skupin? „*Ne. Jsem jako nepochytila, že to jde.*“

6. Koho všeho máš ve svých „přátelích“? „*Všechny.*“

Přidáváš si mezi své „přátelé“ taky rodinu? „*Rodina na Facebooku není, takže ne.*“

A co učitelé? Máš ve svých „přátelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ? „*Ne.*“

A učitelé z VŠ? „*Ne.*“

Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? „*Vím jenom o jednom.*“

Zkoušel/a si je vyhledat? Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online? „*Ne, slyšela jsem to od spolužáků.*“

7. Využívali někteří z tvých předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči? „*Ne, protože tou dobou to ještě sotva existovalo.*“

A co nynější učitelé na VŠ? Využívají online sociální sítě? Jak? „*To vím, že ten jeden tam něco napsal a ta informace se k nám donesla, takže částečně možná ano, a spíš využívají Moodle.*“

8. Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální sítě používal/a ve své výuce? „*Možná.*“

Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo s tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? „Já bych to asi odmítla.“

Vytvořil/a bys speciální skupinu pro své žáky nebo bys je přidal/a jednoduše rovnou do „přátel“? „Do přátel určitě ne, a do speciální skupiny, to bych musela zvážit, jak to tam funguje a jak se to dá pak oddělit.“

- 9. Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly využít v edukačním procesu? „Tak když jako nad tím teďka začnu přemýšlet tak možná tam dát nějaké odkazy na něco, co souvisí s tou výukou, na internetu se mohou jít podívat na nějakou písničku, nebo co děláme, tak aby to mnělo souviset s tou výukou. Možná jim tam napsat nějaké informace, ale to záleží, jestli tam všichni budou, všichni to budou aktivně využívat, aby se to dostalo ke všem no.“**
- 10. Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a? „Já nevím, možná jako ještě víc jsi sledovat soukromí...občas jako člověk sleduje s úděsem, co všechno tam ti lidi jsou schopni o sobě napsat.“**
- 11. Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje? „Nevím, možná jako ta rychlost, se kterou se tam některé věci objevují, a dají dozvědět. Jakože se něco dozví ohromné množství lidí v krátkém časovém okamžiku.“**
- 12. Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co ti vadí? „No to právě ta ochrana soukromí a těch dat, která není dostatečná, je to jednak tím systémem, jednak těmi lidmi, že nejsou opatrní.“**

Ukázka rozhovoru č. 2

- 1. Používáš online sociální sítě? „Ano.“**

Které? „Facebook. Na spolužáky už vůbec nechodím.“

Jak často? „Málo. Možná jednou za týden. Nevím co je to přesně používání, nebo se na to třeba jenom podívám, jestli má někdo narozeniny.“

Jak dlouho? „Tak od té doby co jsem byla v Londýně, tak tři roky.“

Jsi aktivním uživatelem nebo tam chodíš jen příležitostně? „Byla jsem, když jsem byla v cizině, právě abych byla ve spojení s tím světem, teďko ne.“

Proč právě tato služba? „No to má čistě pragmatický důvod, právě proto, že se tam děly ty různé věci, jako třeba na Erasmu, že se tam vytvářeli různé skupiny, tak abych se setkala s těma lidmi, který tam profil mají a taky když jsem byla au-pair tak abych si tam našla kamarádky.“

2. **Nyní si zmínil sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je?** „Je to prostředek k tomu aby lidi udržovali kontakt a aby spolu mohli komunikovat rychle, efektivně a byly ve spojení.“

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? „Pro mě...tak být v kontaktu asi, vědět o lidech.“

Je to pro tebe jenom zábava? „Já právě to nepoužívám moc jako zábavu, ale spíš opravdu domluvit se na něčem, nebo vytvořit si nějaký...a když si potřebujeme něco naplánovat, tak spíše k tomu, ale zábava to je určitě taky.“

3. **Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji?** „Píšu správy.“

Využíváš funkci statusů? „Ne.“

Sleduješ statusy ostatních? „Tomu se nedá vyhnout.“

Používáš online sociální sítě na komunikaci s přáteli/rodinou/spolužáky/kolegy/? „Ano, s rodinou taky, a se spolužáky, pravda jak tam mám teď vytvořenou tu skupinu angličtináři a ZSV tak jo, takže k sdělování informací.“

Díváš se na to, co dělají tví přátelé, nebo se taky podílíš na vytváření obsahu sociálního webu? „Taky se podílím, když někomu něco napíšu, nebo když se potřebuje něco vymyslet, a taky se podívám, takže...“

4. **Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně?** „Pokud se to týká těch skupin, jak máme vytvořenou tu angličtináři nebo ZSV tak dá se říct, že ano.“

Jak často? „Asi právě převážně, momentálně.“

Zdá se ti tato cesta efektivní? „Hodně efektivní, na to řešení úkolů určitě.“

Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu, nebo se raději zeptáš „přátel“ na online sociálních sítích? „Takový ty profesní informace se ptám svých kolegů a takový ty kam jít do kina to se asi taky ptám přátel, ale taky sama hledám, je to taková kombinace, když neporadí tak hledám sama a když nenajdu sama tak se zeptám.“

5. **Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji?** „Určitě, to jo.“

Máš své osobní informace veřejně přístupné všem nebo jen „přátelům“? „Nemám, jenom přátelům.“

Využíváš možnosti rozdělení „přátel“ do skupin? „Ne, tolik jich nemám. Jsem přihlášená v již vytvořených skupinách těch angličtinářů a ZSV, ale že já bych měla vytvořené skupiny, to nemám.“

6. **Koho všeho máš ve svých „přátelích“?** *„Takže mám tam svou rodinu, svoje bývalé spolužáky se střední školy, mám tam spolužáky teď z výšky, a mám tam kamarády, které jsem potkala na Erasmu. Mám tam pár i cizích lidí, se kterými jsem se seznámila na Erasmu a nakonec jsme se až tolik neskamarádili, takže i takových známých tam mám.“*

A co učitelé? Máš ve svých „přátelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ?
Ne. *„Nesouhlasím s tím.“*

A učitelé z VŠ? *„Ne.“*

Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? Zkoušel/a si je vyhledat? Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online? *„Nehledala jsem je, ale jedna mi tam skáče učitelka.“*

7. **Využívali někteří z tvých předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči?** *„Ne.“*

A co nynější učitelé na VŠ? Využívají online sociální sítě? Jak? *„Jo, jeden využíval ty Google dokumenty ale to nejsou jako sociální sítě, ale že sdílení těch dokumentů ale jako taky jsme tam online, a mohli jsme tam rovnou něco změnit a víš, co myslím.“*

8. **Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální sítě používal/a ve své výuce?**
„Jenom striktně oddělený od těch osobních. Možná spíš tyhle Google dokumenty nebo něco takového, sociální sítě přímo asi ne, propojit se online se žáky online jo, nějakým způsobem, ale ne sítě.“

Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo s tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? *„Ne, to už se stalo, ne.“*

Vytvořil/a bys speciální skupinu pro své žáky nebo bys je přidal/a jednoduše rovnou do „přátel“? *„Ne vůbec. Ten Facebook tam je to tak zvláštně propojený nemám k tomu až takovou důvěru, možná bych vymyslela něco jiného jak se s nimi spojit.“*

9. **Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly využít v edukačním procesu?** *„Asi by se dali, vytváření projektů například, zadávání prací, skupinových úkolů, dalo by se.“*

V případě, že už vyučuješ na nějaké škole, používáš SNS při své výuce, nebo komunikaci se svými žáky nebo studenty? *„Učím, ale nevyužívám je.“*

10. **Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a?** *„No, to nevím říct, asi ne spíš mi to tak rozšířilo ty obzory, že je to výborný, že se dá tak s lidmi jako spojit a být v kontaktu, spíš jako tímhle obohatilo.“*

11. **Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje?** *„Ta rychlost toho...té komunikace, ta globálnost, vůbec ta myšlenka.“*

- 12. Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co ti vadí?** „Vadí mi, že chybí ta gramotnost, jak to používat, že mladí lidi to nevědí, je tam možnost zneužití toho a že není možná dostatek informací o tom, a že je možná nějaká závislost.“
- 13. Přála by sis, aby se to vyučovalo na VŠ, jak správně využívat SNS v edukaci?** „Asi by to nebylo na škodu.“

Ukázka rozhovoru č. 3

- 1. Používáš online sociální sítě?** „Uhm.“

Které? „Jsem na Facebooku.“

Jak často? „Tak většinou se tam podívám každý den, ale trávím tam minimálně času.“

Jak dlouho? „Tak rok a půl.“

Proč právě tato služba? „No tak já ho mám z jediného jednoho důvodu a to proto, že tam máme skupiny z mého studijního oboru a tam se různě informujeme co a jak, ohledně zkoušek, sdílíme materiály a podobně. Jinak v podstatě bych to nepotřeboval, smazal bych to.“

- 2. Nyní si zmínil sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je?** „To je dobrá otázka...no každý to asi vnímá jinak, ale myslím si, že primární účel je takový aby zkrátka lidi spolu mohli komunikovat, sdílet určitý myšlenky, nápady, kulturní hodnoty.“

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? „Tak to už jsem zmínil...ten „edukační“...jako samozřejmě dávám přednost, abych se s lidmi viděl osobně, abych s nimi hovořil osobně.“

- 3. Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji?** „Tak sem tam si s někým napíšu, takhle píšou spíš mně, kamarádi, kteří tam jsou, protože já když se tam podívám, tak třeba jsem tam v několika skupinách, třeba co se týče hudby tak sleduju co je nového, ale to jen u některých kapel. Většinou nepřispívám ničím, protože jak říkám trávím tam minimum času, takže skouknu co je nového, popřípadě napíšu někomu otázku, co se týká školy, že jo, co zrovna je třeba udělat, nebo tak...a to je tak asi všechno. Občas když mám náladu tak tam přidám nějakou písničku.“

Využíváš funkci statusů? „Někdy.“

Jak často si měníš svůj status? „Takhle, já většinou nemám svůj status, statusy typu, nevím jdu nakupovat, jo...to ne. Já většinou když sleduju co se tak jako děje, protože sladuju co se děje ve světě, u nás, tak komentuju třeba tohle dění, jo...ze svého politického názoru a tak. Prezentuju čas od času svůj názor, většinou tam lidi moc nediskutují, protože víš jak to je, když napíšeš hloupost tak tam máš tisíce komentářů

pod tím, ale když napíšeš něco, co je jako seriózně míněno tak na to lidi moc nereagují.“

- 4. Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně? Jak často? Zdá se ti tato cesta efektivní?** *„Je to efektivní cesta, protože třeba teď konkrétně víc to řeší moji spolustudenti, kteří mají teď státnice v červnu, já je budu mít později, vím, že tam jako třeba řeší různé otázky ke státnicím, co by tam mělo být, jo, nebo se domlouváme tam, jestli jsou nějaké změny ohledně konání předmětů. Protože já v Praze nejsem tak často, dojíždím, nejsem tak často informovaný, nemám to s první ruky, nemůžu sem zajít na nástěnku, takže třeba na tohle se ptám. A jak často? No, jak potřebuju, no.“*

Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu, nebo se raději zeptáš „přátel“ na online sociálních sítích? *„Záleží jaký informace. Například organizační informace, tak to se radši ptám ostatních. Ale co se týče jako informací, které zajímají mě osobně, ať už ze studijního hlediska, nebo z čistě osobního, tak ty si vyhledávám sám.“*

- 5. Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji?** *„No tak další otázka je jak moc bezpečně to jde spravovat. Ale každopádně už jsem mněl taky zkušenosti, když jsem tam byl nový, tak jsem ještě nevěděl, jak to přesně chodí, takže jsem si nakonec musel přestavovat to osobní zabezpečení. Jo aby zkrátka všichni...lidi, kteří tě nemají v přátelích, aby neviděli co...a já to trochu bojkotuju, já když vidím, jak to ty lidi berou vážně, tedy většina, co tam dělají za kravinu s prominutím, tak já jsem si tam vyplnil naprosto fiktivní informace.“*
- 6. Koho všeho máš ve svých „přátelích“?** *„Tak hlavně lidi ze školy, pak tam mám pár lidí, které znám z dřívějšíka, ze svého města, bývalí spolužáci ze základky, nebo ze střední školy, pak tam mám několik lidí, kteří jsou cizinci, a dali jsme se dohromady ohledně hudby.“*

Přidáváš si mezi své „přátelé“ taky rodinu? *„Ne.“*

A co učitelé? *„Ne.“*

Máš ve svých „přátelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ? *„Ne, vůbec.“*

A učitelé z VŠ? *„Ne.“*

Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? Zkoušel/a si je vyhledat? Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online? *„Vím o jedné vyučující, která ten profil má, ale já opravdu nemám potřebu si ji přidávat.“*

- 7. Využívali někteří z tvých předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči?** *„Hele já už jsem docela starej. Když jsem byl na střední škole, tak tohle ještě nebylo, nebo nic podobného.“*

A co nynější učitelé na VŠ? Využívají online sociální sítě? Jak? „No, já si myslím, že co se týče nižších škol tak asi takhle nefunguje, protože konec konců ten učitel když už si ty žáky přidá do přátel nebo studenty tak je to takový prolomení určitý profesionální bariéry si myslím. To jedině, že by si založil vlastní profil, který by byl čistě pracovní. Jo. Ale já nevím, jestli to někdo dělá.“

8. Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální sítě používal/a ve své výuce? „Ne.“

Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo s tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? „Asi bych si ho nepřidal, toho studenta, ne. Jak říkám, pro mě je to prolomení určitý bariéry.“

9. Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly využít v edukačním procesu? „Ne, vůbec bych to nevyužíval, ani si to nedovedu představit.“

10. Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a? „Nevím asi ničemu.“

11. Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje? „No, jejich stupidita. Nebo stupidita některých uživatel, hele víš co, ne takhle, ono je to moderní fenomén, takže von ten dopad ještě není úplně prostudovaný, ale myslím si, že ačkoli to má svoje pozitiva, tak to má i svoje výrazný negativa. Pozitivum jednoznačně je, že když něco potřebuješ vědět, potřebuješ se domluvit, tak to jde velmi snadno. Nemusíš utrácet peníze za esemesky, za volání a tak dále. A na druhou stranu mi ale přijde, ale to se spíš týká ale mladších lidí, to třeba pozoruju na svém mladším sourozenci, on je na Facebooku, ale nemá mně v přátelích, takhle jo. A i mladší děti, které třeba učím, nebo takhle, tak ty tam tráví hodně času, možná až moc, místo toho aby dělali nějakou smysluplnou činnost.“

12. Přál by sis, aby se to vyučovalo na VŠ, jak správně využívat SNS v edukaci? „Já myslím, že pravidla jak tyhle věci fungují, jsou tak jednoduchý, že tam stačí něco napsat, přidat a tak dále. Takže že by se na to musel dělat zvláštní předmět, to si myslím, že by bylo zbytečný.“

Ukázka rozhovoru č. 4

1. Používáš online sociální sítě? „Ano.“

Které? „Facebook, Google+.“

Jak často? „Google+ používám víceméně každý den na komunikaci s kamarády, nebo s rodinou a Facebook, tak, kontroluju ho taky každý den.“

Jak dlouho? „Google+ asi půl roku a Facebook nevím tak dva roky, tři.“

A kde jsi nejaktivnější? „Tak asi na tom Google+, no.“

Proč právě tato služba? „Já nevím, mně je to víceméně nějak jedno. Ono spíš že na tom Google+ mám víc kamarádů. Nebo tak nějak mi to je sympatičtější.“

Jsi aktivním uživatelem nebo tam chodíš jen příležitostně? „Takže na Google+ jsem aktivní a na Facebook chodím příležitostně.“

2. **Nyní si zmínila sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je?** „No tak já si osobně myslím, že úplně k ničemu, ale je to docela dobrý prostředek na komunikaci, že je to zadarmo, že člověk si samozřejmě může posílat esemesky, maily nebo já nevím co, ale tohle je prostě okamžitá odpověď je očekávaná, vidíš teda kdo je online a s kým si můžeš povídat, ale takový ty že právě jsem dovečeřela a bylo to moc výborný a takový tak to mi přijde takový divný no, zbytečný naprosto.“

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? „Pro mě, komunikace, s někým přímá, no. Žádný exhibicionismus nebo tak.“

3. **Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji?** „No ta komunikace. Nepředávám žádné fotky nebo nic, jenom když někdo má narozeniny tak popřeju, ale jinak nic.“

Využíváš funkci statusů? „Ne.“

Sleduješ statusy ostatních? „No, projedu to no.“

Používáš online sociální síť na komunikaci s přáteli/rodinou/spolužáky/kolegy/? „Přáteli, rodina, spolužáci, kolegové ne.“

Díváš se na to, co dělají tví přátelé, nebo se taky podílíš na vytváření obsahu sociálního webu? „Nevytvářím vůbec.“

4. **Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně?** „No to určitě, ale to podle mně souvisí s tou komunikací. Že s rodinou komunikuji o tom co se děje, jestli přijedu domů, nebo jak to bude, se spolužáky a kamarády řešíme věci do školy no.“

Jak často? „Moc často ne už teďko.“

Zdá se ti tato cesta efektivní? „Si myslím že je.“

Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu, nebo se raději zeptáš „přítel“ na online sociálních sítích? „Spíš na Googlu, no spíš Google jo.“

5. **Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji? Ano.**

Máš své osobní informace veřejně přístupné všem nebo jen „přítelům“? „Já myslím, že nemám, na Facebooku nemám no.“

Využíváš možnosti rozdělení „přátel“ do skupin? „*Ne. To ani nevím, že jde. Na Google+ to mám, ale na Facebooku ne, to zas že bych se v tom šťourala a tak to ne.*“

Jak jich dělíš? „*No rodina, přátelé.*“

6. **Koho všeho máš ve svých „přátelích“?** „*No tak spolužáky, ségru, kamarády, to je všechno no.*“

A co učitelé? „*Ne.*“

Máš ve svých „přátelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ? „*Ne.*“

A učitelé z VŠ? „*Ne.*“

Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? „*Nevím.*“

Zkoušel/a si je vyhledat? „*Nezkoušela.*“

Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online? „*Jo, ale nebudu jmenovat.*“

7. **Využívali někteří z tvých předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči?** „*Ne, to vůbec.*“

A co nynější učitelé na VŠ? Využívají online sociální sítě? Jak? „*Jo, ale to nevím, jestli bylo úplně jako sociální sítě, to se posílalo na společný e-mail. Jo a pak ještě jeden vyučující využíval nějaké Yahoo skupiny. Jak kdo no.*“

8. **Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální sítě používal/a ve své výuce?** „*Moc ne. Protože já se toho trochu bojím, protože ty děti si s tím vyhraji mnohem víc než já a vědí co všechno ten Facebook dokáže a já se trochu bojím, že by to použili proti mně. Nebo respektive nemám čas a nemám chuť se zabývat tím jak vytvořit tu skupinu, jak tam přidávat ty věci a zabralo by mi to mnohem víc času než napsat ten úkol nebo třeba ty materiály co mají mít napsat do mailu a rozeslat jim to. Protože ten mail už mám připravený je to tam vypsany a je to vlastně to samý jako na tom Facebooku.*“

Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo s tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? „*No už se mně ptaly, jestli mám Facebook a už si mně i našli, ale já jsem si je nepřidala. Právě z toho důvodu že nevím, kam by se všude možné dostaly a co to, jak by to mohlo skončit.*“

Vytvořil/a bys speciální skupinu pro své žáky nebo bys je přidal/a jednoduše rovnou do „přátel“? „*Asi ne. Možná časem, speciální profil, ale až na to budu mít víc času.*“

9. **Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly využít v edukačním procesu?** „*Nemám, i když na druhou stranu já už jsem takhle žákům posílala nějaké odkazy, jo aby se třeba podívali na video, tak si myslím, že je potom dobrý že oni to*“

vidí všechno na jednou. Když se to posílá po tom mailu tak to nemají všechno najednou, a že to není tak uspořádaný, tak možná v tom by mohla být výhoda, ale jinak netuším.“

10. **Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a?** „Hele, nevím. A třeba možná i jo a ani si to neuvědomuje člověk. A už třeba jenom jak by, myslíš, co se týče počítačů? Tak si i ta ICT gramotnost, tak přece je to jenom nový a než jsem se tam naučila si dát třeba profilovou fotku, nebo něco, tak to je určitě jeden přínos a určitě si člověk i uvědomí i to jeho soukromí a že si musí rozmyslet, co kam napíše. A to si myslím, že u mě to zas nebyl až takový problém jako je to u těch dětí, který tam napíšíu cokoli, dají tam jakékoli video, a prostě aniž by si uvědomovali tak oni tam třeba dají i šikanu. A prásknou to tím na sebe. Že jo.“
11. **Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje?** „Jak se dokážou rychle šířit informace a i tam kam nechceš.“
12. **Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co ti vadí?** „Jak je na nich člověk závislý. No to je hrozný.“
13. **Přála by sis, aby se to vyučovalo na VŠ, jak správně využívat SNS v edukaci?** „Já asi ne, mně tohle přijde docela zbytečný. Já si myslím že s tím každý tu zkušenost má, a že si vytvoří svůj názor ale, že mnohem důležitější věci, nebo teda co pociťuju já, že třeba neumím stáhnout video z Youtube, jo nebo že neumím nějaký poslech zpomalit, nebo zrychlit, nebo pracovat s tím materiálem co je v elektronický podobě. To ten Facebook to je podle mně úplně minimální procento důležitosti.“

Ukázka rozhovoru č. 5

1. **Používáš online sociální sítě?** „Jo.“

Které? „Používám Facebook. A ještě různý fóra.“

Jak často? „Každý den.“

Jak dlouho? „Ty jo, to nevím, asi tři, čtyři roky.“

Proč právě tato služba? „Protože tam jsou všichni.“

Jsi aktivním uživatelem nebo tam chodíš jen příležitostně? „No, chodím tam jakoby aktivně každý den, ale že bych tam aktivně něco dával to ne.“

2. **Nyní si zmínil sociální síť, co si myslíš, že to je a k čemu to je?** „Je to, nevím, stránka nebo prostě věc, na který se můžou scházet lidi, aby spolu komunikovali.“

A jaký je hlavní účel sociálního webu pro tebe? „Kontakt s přáteli.“

3. **Jaké činnosti na online sociálních sítích děláš nejčastěji?** „Chatuju si s kamarádama.“

Využíváš funkci statusů? „Vobčas, ale moc ne.“

Sleduješ statusy ostatních? „Jo.“

Jak často si měníš svůj status? „Jednou za čtrnáct dnů, jednou za měsíc.“

Používáš online sociální sítě na komunikaci s přáteli/rodinou/spolužáky/kolegy? „No s rodinou ne, s kamarádama a to je vše.“

Díváš se na to, co dělají tví přátelé, nebo se taky podílíš na vytváření obsahu sociálního webu? „Podílím se na tom minimálně, občas tam dám nějaký odkaz a ten odkaz tam dám tak jednou za 14 dní.“

4. Řešíš na online sociálních sítích i školní záležitosti? Úkoly a podobně? Jo.

Jak často? „Málo. Tak jednou za měsíc.“

Zdá se ti tato cesta efektivní? „Je.“

Když hledáš nějaké informace k danému problému, vyhledáváš je na internetu, nebo se raději zeptáš „přítel“ na online sociálních sítích? „Většinou hledám sám někde, a až potom se optám.“

5. Snažíš se spravovat svůj profil co nejbezpečněji? „Jo, ale ztrácím se v těch nastaveních tak to nějak moc neřeším.“

Máš své osobní informace veřejně přístupné všem nebo jen „přítelům“? „Jenom přítelům.“

Využíváš možnosti rozdělení „přítel“ do skupin? Jak jich dělíš? „Ne, to mi přídě zbytečný.“

6. Koho všeho máš ve svých „přítelích“? „Lidi, se kterejma sem ve skupině šermířský.“

Přidáváš si mezi své „přítelé“ taky rodinu? „Mám, ale mám je zablokovaný.“

A co učitelé? Máš ve svých „přítelích“ například své bývalé učitelé ze ZŠ nebo SŠ? „Ne.“

A učitelé z VŠ? „Ne.“

Jsou vůbec na Facebooku nebo jiných online sociálních sítích? Zkoušel/a si je vyhledat? Nebo ti někteří z nich sami řekli o svém profilu online? „Vím, že tam jsou, a některý spolužáci je maj přidaný.“

7. Využívali někteří z tvých předešlých učitelů na SŠ online sociální sítě na edukační účely, nebo například ke komunikaci s vámi – žáky, nebo tvými rodiči? „Ne.“

A co nynější učitelé na VŠ? Využívají online sociální sítě? Jak? „Používají Moodle, ale to je jako garantovaný školou, takže tam nevím jak to je. Jestli je to právě jako sociální síť v tom pravém slova smyslu.“

- 8. Umíš si představit, že bys v budoucnu online sociální síť používal/a ve své výuce?** „Nedokážu si to moc představit.“

Co bys udělal/a, kdyby si tě někdo s tvých žáků chtěl přidat do „přátel“? Přijal/a bys takovou nabídku? „No, už si mně chtěli přidat, ale nepovolil jsem to.“

Vytvořil/a bys speciální skupinu pro své žáky? „To by asi šlo, ale mně to přídě, že by to bylo jako zavádění školy mimo školu. A to mi nepřijde jako moc vhodný.“

- 9. Máš nějakou bližší představu, jak by se online sociální sítě daly využít v edukačním procesu?** „No dali by se třeba, já učím jazyky, tak by se třeba dalo, že bychom spolu komunikovali v angličtině třeba. Nějak jakoby simulovat skutečný svět v tom cizím jazyce.“

V případě, že už vyučuješ na nějaké škole, používáš SNS při své výuce, nebo komunikaci se svými žáky nebo studenty? „Nepoužívám.“

- 10. Čemu konkrétně jsi se díky sociálním sítím naučil/a?** „Ne.“

- 11. Je na online sociálních sítích něco, co tě fascinuje?** „Ne.“

- 12. Je na online sociálních sítích něco konkrétního, co ti vadí?** „Reklama a hry, který se všude cpou.“